

flacăra

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Deschizătorul de bolți

Am sărbătorit, duminică, 24 Iulie, **Ziua constructorului**, ziua unui erou al acestei vremi - și, din această vreme, mai mult ca oricând, al acestui an - al cărui chip, a cărui formulă de viață ies din granițele obișnuitului, ridicându-se la valoarea unui simbol.

Construcția este definiția României contemporane, este zidul compact, masiv, încordat și sărbătoresc ce ne desparte de ziua de ieri, zid de pe culmile căruia, ca de pe culmea cea mai înaltă a ființei noastre, privim spre miine. Construcția este ființa noastră de azi și de miine, este uzina modernă, este blocul modern, este casa și agora, cu spațiul lor ambiant, este marea, vitala, incoruptibila temelie a peisajului românesc și a vieții românilor, iar constructorii, autorii ei, sînt, la noi, la români, oameni cu un destin aparte, oameni cu un destin simbolic.

Nu există creator mai etern decît constructorul, fiindcă materia lui înfruntă cu îndrăzneală eternitatea, și nu există, în același timp, creator mai robit circumstanței decît constructorul, care zidește sub comanda clipei, sub rigorile clipei, sub izbiturile ei, uneori dramatice. Și poate, nici creator mai conștient de menirea lui socială, fiindcă el știe că înălțînd edificii pentru eternitate - adesea sub rigorile clipei - construiește, de fapt, o civilizație, construiește o țară, construiește o epocă.

Am sărbătorit, anul acesta, **Ziua constructorului**, într-un moment de excepție. Unic prin febra, prin amploarea, prin patosul și intensitatea tumultului constructiv, prin uriașa desfășurare de forțe ale construcției, prin anvergura planurilor edificării. Am celebrat această zi purtîndu-i, întregi, semnificațiile, dar și răspunderile, mîndria marilor împliniri, bucuria succeselor, dar și eforturile, mai încordate decît oricînd, impuse de izbitura năprasnică a unor clipe. Am celebrat această zi doar la cîteva luni de la seismul din martie, de la declanșarea giganticei bătălii naționale a reconstrucției, a refacerii, care a pus și pune la grele eforturi, la patetice sacrificii și încercări un întreg popor. Și, în primul rînd, acest mare, neobosit și eroic detașament al constructorilor, al căror exemplu de muncă și pasiune, de abnegație și conștiință, oferit în zilele crudelor încercări, menținut și sporit zi de zi, într-o bătălie cu fronturi deschise pe toate zările, a adus, pe toate aceste zări, acea liniște, acel calm, acea

fermă certitudine a victoriei pe care și-o dă prezența unei armate viteze, disciplinate, organizate, acționînd ca un singur om, dăruindu-se ca un singur suflet.

Tot ce-au făcut ei, constructorii, în aceste zile - tot ce-au făcut, de fapt, în aceste decenii de tumultuoasă escaladare a timpului pe treptele schelelor, în urcușul spre înălțimile României contemporane - nu mai intră la capitolul trudă, ci trece direct în beneficiul ideii de eroism. Fiindcă truda presupune răsplată, răsplata imediată, pe cînd eroismul are în vedere o alta, care ține de viitor. Constructorii sînt niște romantici sau niște profesioniști ai provizoratului, niște oameni care trăiesc, muncesc, există nu pentru azi, ci în contul zilei ce va veni, cînd edificiul va fi isprăvit. Cînd termină într-un loc, ei își pun cortul în altă parte, trec din cort în baracă, trec din baracă în cabană, rîvnind confortul unui bloc, dar, odată blocul ajuns la acoperiș, îl abandonează, lăsîndu-l celor ce vor veni după ei. Și constructorii, uitînd de azi, pornesc frenetic spre miine și spre poimiine, lăsînd în urmă bucurii pentru ieri. Ei sînt, astfel, eroii - printre cei mai mari - ai acestui timp, ei sînt niște generoși, ei își fac din romantism o profesie, fiindcă peste pragul zilei de azi, peste provizoratul ei atît de robust, ei - luminați de marile planuri vizionare ale partidului - văd limpede dincolo și, văzînd, au credința, tăria și energia să se avînte neobosiți într-acolo, ca să deschidă bolțile, ca să cucerească acea planetă, ascunsă cîndva în norii incertitudinii, care este ziua de miine, ziua de mulțumire și de răsplată a viitorului.

Societatea noastră - ea însăși, în întregul ei, încleștată în uriașul efort al construcției viitorului - îi inconjoară cu o dragoste, o recunoștință, o prețuire, o investire cu atribute ale nobleții, ale răspunderii, pe care documentele de partid și de stat, recomandările și hotărîrile recentului Congres al Consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi le învederează din nou, le subliniază major. Vom înflori ca națiune doar construind, întemeindu-ne, prin noi, mari și moderne monumente ale industriei, ale culturii, ale civilizației, ale puterii noastre. Ele înseamnă chipul cel nou al țării, aversul și reversul strălucitoare medalii care e România socialistă, țara constructorilor.

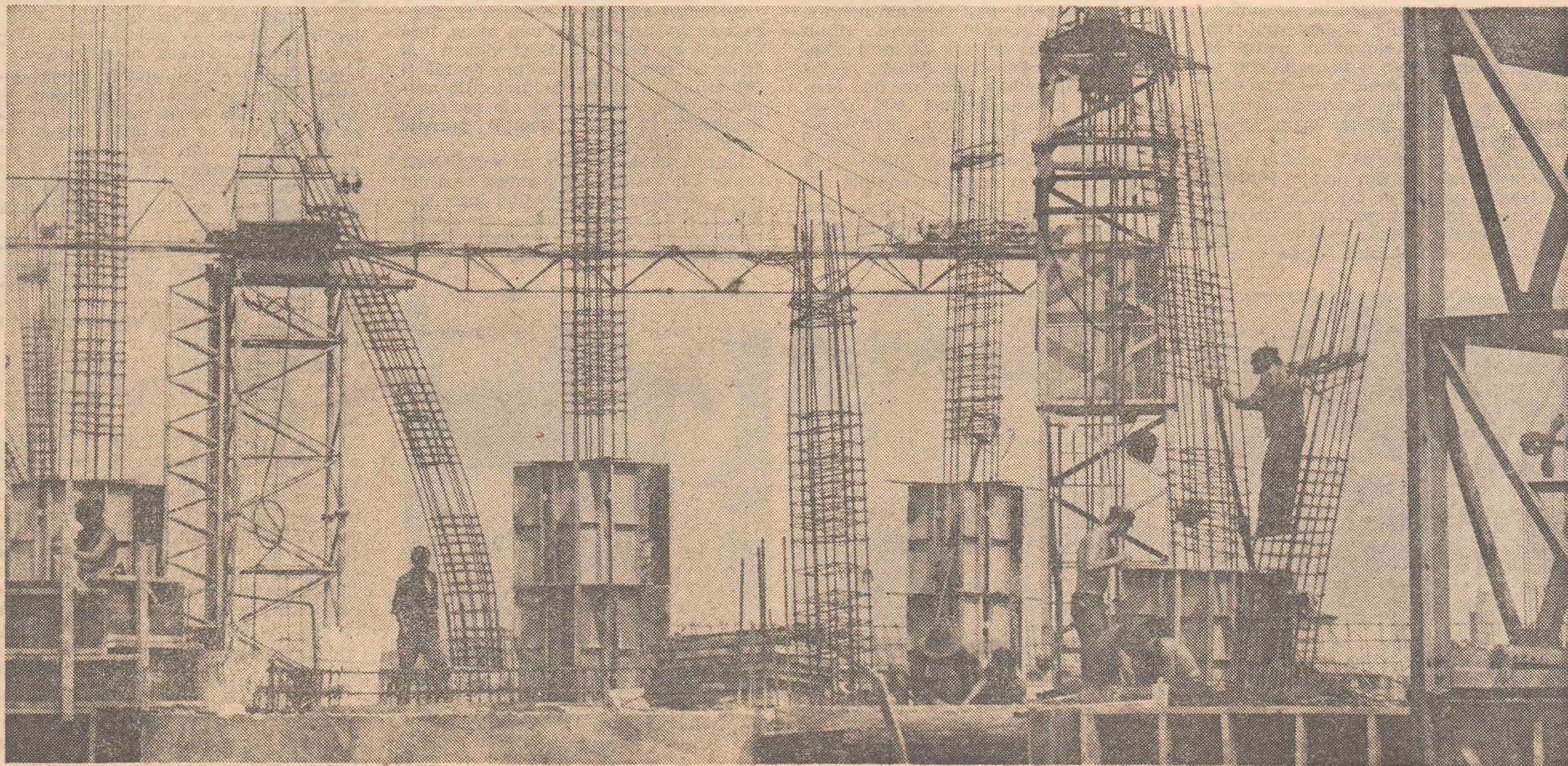
ILIE PURCARU ■

● Chemate să dea viață hotărîrilor Congresului clasei muncitoare, marilor comandanamente ale dezvoltării accelerate și multilaterale a economiei naționale cuprinse în Expunerea prezentată la înaltul forum de secretar general al partidului și președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, adunările generale ale oamenilor muncii desfășurate în această perioadă în toate întreprinderile din țară constituie cadrul optim al unei noi și puternice afirmări a democrației muncitorești, al spiritului critic creator al maselor, al angajamentului lor ferm de a contribui la obținerea în acest cîcinal a unei producții suplimentare în valoare de 120-130 miliarde lei. Reporterii noștri prezenți la două din aceste adunări, respectiv la întreprinderea „Metalica” (de la care am reținut secvența fotografică de mai sus) și secția oțelărie a I.M.G., ambele din București, confirmă un mare adevăr al democrației muncitorești în acțiune :

Cuvîntul și fapta muncitorilor înșiși

(Pagina a 5-a)

O viziune a construcției în interpretarea fotografică a ELENEI GHERA ■

Vara de foc și epopee 1917

Bătălia de la Mărășești

Au trecut ani după ani și iată că s-au împlinit șase decenii de la ceea ce a fost marea bătălie înscrisă în cartea neamului — Bătălia de la Mărășești. Răscolind cenușa trecutului, se va vedea că acolo a fost leagănul unui șir de evenimente mari: Doaga-Mărășești — Cota 100 — Răzoare — pădurile Prisaca și Călini — care au intrat în istorie și trezesc în noi — cei ce am fost martori în acele zile și locuri — amintiri ce nu se pot șterge.

Datoria față de popor mă obligă, ca martor al acestei înclăstări, să reinviez unele fapte ale fiilor neamului nostru, fapte ce reprezintă o măreață pildă de forță morală și patriotism.

În acele zile și locuri comandam Batalionul 2 din Regimentul 3 vânători care făcea parte din Divizia a 5-a comandată de generalul Razu.

Începând din ziua de 23 iulie după prânz și toată noaptea de 23-24 iulie s-a dezlănțuit asupra frontului Diviziei 34 ruse un uragan de foc. Cu miile cădeau bombele pe pozițiile ce trebuiau să fie atacate și le răscoleau șanțurile, fărâmițând toate întăririle și distrugând toate adăposturile. Taluzurile șanțurilor se prăbușeau astupându-le, rețelele de sîrmă se spulberau. Intregul front al Armatei a IV-a ruse era deopotrivă bombardat, dar mai înfricoșătoare a fost porțiunea cuprinsă între Movilenii de Jos de pe Siret și calea ferată Focșani-Mărășești. În special Pădurea Neagră a fost răscolită, aprinsă și zdrobită cu totul de proiectile, îndeosebi obuze cu gaze asfixiante.

La ora 4,30, în dimineața zilei de 24 iulie, infanteria dușmană pornește la atac precedată de valurile gazelor asfixiante. În prima linie sînt diviziile 216, 89 germane și 12 bavareze. Atacul a surprins unitățile Armatei a 4-a ruse. Frontul a fost spart și nici o altă unitate rusă nu se găsea în apropiere pentru a astupa spărtura. Trupele românești ale Armatei I erau departe, pe malul stîng al Siretului, la sud de Tecuci. Localitatea Ciușlea, Pădurea Neagră, comunele Străjescu și Bizighești sînt ocupate.

În ziua de 24 iulie la orele 15 am primit ordin de la comandamentul regimentului, ca împreună cu întreg batalionul să trecem pe malul drept al Siretului și să ne punem sub ordinele comandamentului Regimentului 8 Buzău — colonel Voicescu.

Mă pun imediat în mișcare, însă fără compania a 8-a care a fost oprită de comandantul regimentului pentru paza podului de la Cornești. Trec Siretul pe podul de la Furceni și înaintează cu batalionul pe drumul ce ducea de la pădurea Prisaca pe lângă Doaga la Străjescu.

Situația batalionului pe care-l comandam a fost foarte dificilă în noaptea de 24-25 iulie. Din cauză că satul Doaga era înconjurat din trei părți de porumb și de o parte de lunca Siretului, nu aveam vedere în depărtare. Germanii puteau să se apropie neobservați de sat.

Se inserase bine. După ce am dat o raită prin sat pe la posturile de comandă ale comandanților de companii, vin la locul unde îmi stabilisem postul de comandă, îmi aștern o foaie de cort și culcat pe spate cu ochii la cerul pe care de-abia se mai vedea licărirea unei stele, mă las pradă gândurilor și griji, apoi încep să molăi.

În ziua de 25 iulie 1917, pînă la orele 9,30 nici o mișcare din partea nemților pe frontul ocupat de batalion, însă de la această oră a început un bombardament îngrozitor asupra poziției ocupate de batalion și a satului Doaga, care a

durat mai bine de 5 ore și mi-a produs pierderi în ofițeri și trupă. Pînă la orele 11 toate casele din satul Doaga, de la sud de viroaga Gîrla Morilor au fost una cu pămîntul. Nemții au lungit apoi tragerea asupra celeilalte jumătăți de sat.

Nu era posibil să stai în sat și atunci am plecat cu postul de comandă pe linia 1, lângă postul de comandă al căpitanului Dumitriu Florea, comandantul Companiei a 6-a.

Nemții pornesc la atac, dar îndată ce

de locul unde a fost rănit, se sparge un alt obuz care omoară pe căpitanul Dumitriu Florea. Așa a murit căpitanul Dumitriu Florea. Moartea sa ne-a impresionat adînc pe toți. Cu lacrimi în ochi sergentul Vasile Drăgan, agent de legătură în grupa mea de comandă, l-a înfășurat în foaia de cort, l-a luat în spate și l-a dus de l-a înmormintat la biserica din Cosmeștii din Deal.

Bombardamentul nemțesc a continuat cu aceeași intensitate asupra satului Doaga. La orele 16 se începe un nou a-

Am plecat cu cei 3 agenți de legătură ce erau lângă mine către postul de comandă al Companiei a 5-a. Însă această companie din cauza amenințării ce venea de la dreapta și pierderilor ce le avea din cauza bombardamentului nemțesc, din proprie inițiativă s-a repliat către pădurea Prisaca unde era Batalionul 1 din Regimentul 3 vânători. Nemții pătrunseseră într-un spațiu de 400 de metri dintre Compania a 5-a și Regimentul 7 și era amenințată să fie încercuită, de aceea s-a retras.

Nu mai puțin eroice, oră de oră scurgîndu-se în crîncene înclăstări cu inamicul, au fost zilele care au urmat pe cîmpul de luptă din jurul aceluiași sat Doaga, pînă în momentul cînd am fost rănit, moment pe care desigur nu pot să nu-l evoc. Era pe 28 iulie, în jurul orelor 17,30, cînd caporalul Vișan Ștefan, agent al meu de legătură, de pe parapetul postului de comandă, a sunat atacul.

Ambele companii și cu mine, întreg personalul grupului de comandă al batalionului, am țîșnit din adăposturi. Sunetul de goarnă pe cîmpul de luptă este ca o metaforă care te face să uiți complet de tine și să te vezi alături de moșii și strămoșii care au luptat. Prin focul ucigător al inamicului, continuăm atacînd, luptînd cu baioneta, cu grenada. Valul de atac cade ca un trăsnet asupra nemților, ostașii se bat ca lei, iar nemții, înspăimîntați, lasă cîmpul acoperit de cadavre și fug înapoi, caută scăpare în fugă, în puterea focului de mitraliere tras din pomi și de pe acoperișurile caselor din Doaga. Trecem Gîrla Morilor și iate-ne la un pas de colțul nord-vest al satului Doaga.

Căpitanul francez Gras Raymond, de la un observator al postului de comandă al regimentului, nu-și mai satură bucuria cînd vede pe ostașii noștri alergînd cu atîta elan și exclamă: „Bravas soldats roumains”, ca apoi un glonț dușman să-l rănească.

La un moment dat sunetul goarnei caporalului Vișan, m-a urmărit și mi se părea a fi un cîntec de veselie și că marele alai din juru-mi sălta de bucurie, cad jos și simt că întunericul mă cuprinde. Apoi nu mai simt nimic. Îmi revin. Privesc în jur: morți, mulți morți. Mitralierele dușmane, făcîndu-se continuu. Simt ceva cald în partea stîngă a pieptului, puțin mai jos de inimă. Pun mîna dreaptă și văd că se umple de sînge.

Inserase bine, aripile nopții se desfăceau încet. Fluieratul gloanțelor dușmane se auzea mai rar. Dinaintea mea, cîte un glonț pleca spre dușmanul care era în Doaga și numai la cîțiva pași de locul unde eram culcat. Mi-am dat seama că în fața mea mai erau ostași din batalionul meu, însă în spate nu se auzea decît din cînd în cînd țîcănitul unei mitraliere.

Cu poalele cămășii făcute ghem și apăsînd cu mîna stîngă pe rană pentru a opri sîngele să nu mai curgă, încep să mă trag tîrîș înapoi. După mari eforturi mă rostogolesc în viroaga Gîrla Morilor, unde găsesc pe sublocotenentul Popescu Isovoare. Trăgea cu mitraliera.

Tot timpul cît am stat în trenul sanitar și apoi în spitalele din Tecuci și Birlad, am fost foarte nervos din cauză că nu puteam să mă întorc înapoi pe front, să fiu din nou lângă cei de care nu mă despărțisem niciodată de la începutul războiului. La 19 august 1917 m-am înapoiat pe front la Regimentul 3 vânători, refăcut.

Am avut însă și o mare bucurie: vestea victoriei noastre de la Mărășești. Toată lumea vorbea cu admirație despre vitejia Regimentului 3 vânători, despre faima pe care și-o cîștigase prin luptele eroice purtate.

Supraviețuitorii din Diviziile 5 și 9, care mai sînt astăzi în viață, pot să spună cu mîndrie fără nici o teamă de a fi contraziși:

„Noi, tovarășii și frații de la Diviziile a 5-a și a 9-a, am spart de la început toate valurile ce le aruncau nemții asupra noastră. Noi din Divizia a 5-a sîntem acei care am luptat la început singuri și apoi însoțiți de cei din Divizia a 9-a cu un dușman ce ne era de multe ori superior. Noi, Divizia a 5-a, am croit victoria de la Mărășești și a fost terminată de cei de la Divizia a 9-a împreună cu diviziile surori 14, 13 și 10“.

Mă plec în fața celor ce s-au jertfit pe frontul de la Mărășești și păstrez veșnic în mine memoria lor.

Generalului Grigorescu și românilor

A Romei amintire legendară trăiește pe a Dacului moșie deși țărîna-i sfîntă, cu trufie, barbarii în picioare o călcară.

Români, și totuși țara e a voastră cu falnici munți, cu trainice desișuri, cu cîmpul dogorit de secerișuri și umezit de Dunărea albastră!

A voastră e pe totdeauna gîla, de la Traian, urmașilor lăsată! Spre codrii ei Marc-Aureliu cată, își plînge-n ea Ovidiu pribegia.

A voastră e cu lacrimile toate cîte s-au scurs din ochii suferinței, răscurpărînd amarul ce părinții l-au îndurat în vremi încrîncenate.

A voastră-i roua de pe bolta frunții, în veac de veac, pe țărîni cînd asudă

și vîlaga toată și-o revarsă-n trudă ca rod să dea, înalt și mult, grăunții.

Vrea azi dușmanul lupta s-o pornească? Pornească-se! În pulberi va apune. Virtutea moștenirilor străbune invie-n fala voastră vitejească.

Vuiți păduri! Vă-nvolburăți, voi, ape! Munți, detunați și despicați pămîntul, ca-n bezna lui să-și afle-n veci mormintul cei care-au vrut mormintul să vi-l sape.

Sus inima, români! Pe vechi meleaguri, Mihai Viteazul și Ștefan cel Mare, cu spadele în mîini necruțătoare, ca zeii stau sub ale voastre steaguri!

G. DUMON ■

În românește de VICTOR TULBURE

Din ciclul în pregătire: „Privighetori din alte țări“

*) G. Dumon a făcut parte ca ofițer, în grad de locotenent colonel, din misiunea militară franceză, comandată de generalul Henri Mathias Berthelot (1861-1931), care a contribuit la reorganizarea armatei române în primăvara anului 1917. Poezia este scrisă din acea vreme și a fost publicată, pentru prima oară, într-o versiune liberă, de Nicolae Iorga în volumul său „Opera poetică“ apărut la Craiova, în 1921, în colecția „Ramuri“.

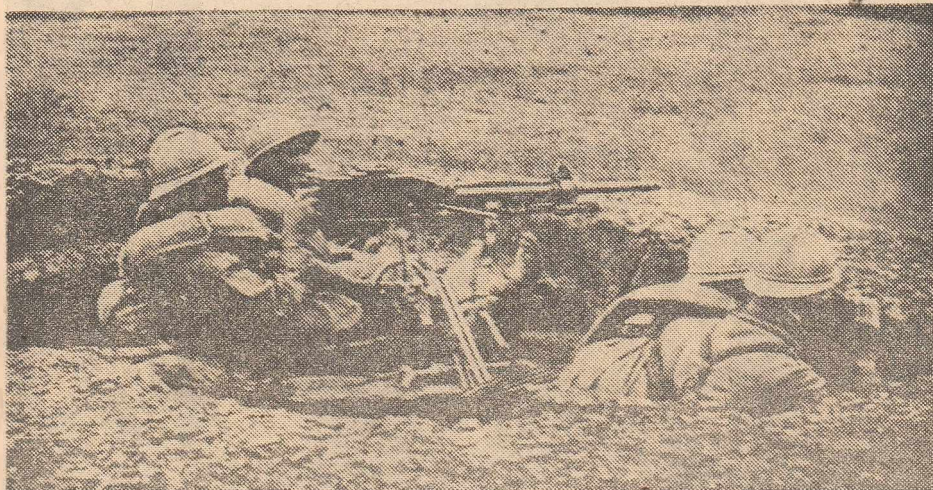
ies din porumb, unde se adăpostiseră, sînt secerăți de gloanțele mitralierei și ale armelor ostașilor Companiei a 6-a. Un prim val este oprit. Zeci de cadavre și răniți zac înaintea tranșeelor luptătorilor Companiei a 6-a.

Un nou val de atac însă, și mai numeros, se năpustește asupra companiei. Căpitanul Dumitriu Florea este pe linia sa, în picioare, cu o armă, trage în nemți, îndeamnă pe ostași strigînd: „Trageți băieți, nu vă lăsați!“ Și acest val se prăbușește! Noi cadavre acoperă cîmpul din fața companiei. Un timp nici o mișcare, se intrerupsese chiar și bombardamentul de artilerie asupra satului Doaga. Căpitanul Dumitriu Florea vine la postul său de comandă să-și facă raportul. L-am îmbrățișat pentru vitejia cu care luptase. Mă îndrept apoi spre postul de comandă al Companiei a 6-a. Nu fac 20 de pași cînd din nou începe bombardamentul nemțesc și un obuz explodează aproape de locul unde era căpitanul Dumitriu Florea, rîndu-l grav la ambele picioare. Dau imediat ordin ca brancardierii să-l ridice și să-l ducă la postul de prim ajutor, în pădurea Prisaca, însă el spune: „Lasă, frate, lăsați-mă pe mine, vedeți de alții care sînt mai grav răniți“. El era însă cel mai grav. În timp ce era dus pe brancardă către postul de prim ajutor, la o depărtare numai de 100 m

pac. Valurile infanteriei nemțești încep să iasă din lanul de porumb din fața companiilor 5 și 6. Și acest atac este înecat în sîngele atacatorului, cîmpul din fața companiilor se înnegrește și mai mult de cadavrele dușmanului. Dar cu toate pierderile grele pe care ai noștri le-au provocat nemților, aceștia vin din nou, vin mereu, se apropie de tranșeele noastre. Deodată, la glasul puternic al sublocotenentului Tuțescu: „Pe ei băieți, nu vă lăsați, ne-a omorît comandantul!“ Ostașii Companiei a 6-a se reped asupra nemților trăgînd din mers și cu baioneta la armă. La fel și Compania a 5-a în frunte cu sublocotenentul Dincă. Nemții surprinși și îngroziți nu mai stau să dea piept cu baioneta ostașilor noștri, ci se întorc și o iau la goană înapoi, intră în lanul de porumb și fug, fug urmăriți de focurile trase de ostașii noștri.

Se făcuse orele 19 și se părea că nemții s-au liniștit, nu vor mai ataca, însă deodată un bombardament violent al artileriei nemțești cu calibre de 150 și 200 aruncă o ploaie de proiectile asupra tranșeelor noastre și ale vecinilor, Regimentul 8 Buzău. Nemții pornesc un atac fulgerător.

La ora 19,45, legătura cu vecinii este ruptă. Un val de atac nemțesc iese din lunca Siretului și pătrunzînd între Regimentul 8 Buzău și Compania a 6-a ajunge la liziera de est a satului Doaga în spatele Companiei a 6-a.

Un grup de ostași și o mitralieră rezistînd eroic pe poziții, unul din multele acte de vitejie savîrșite la Mărășești

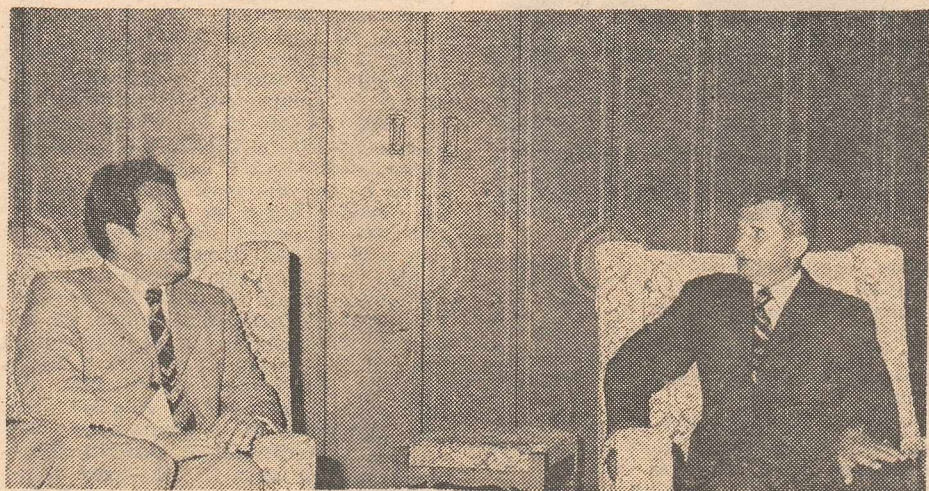

Autorul evocării din această pagină

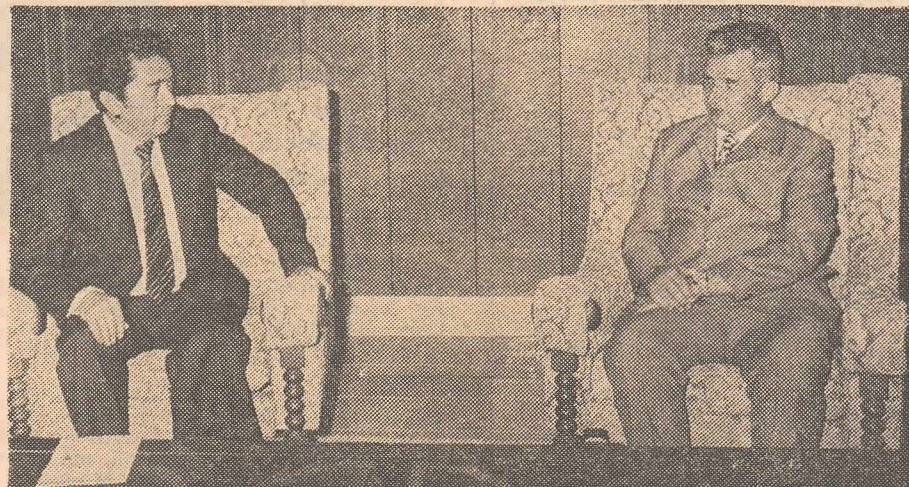
C. VASILIU-RĂȘCANU ■ general de armată în rezervă

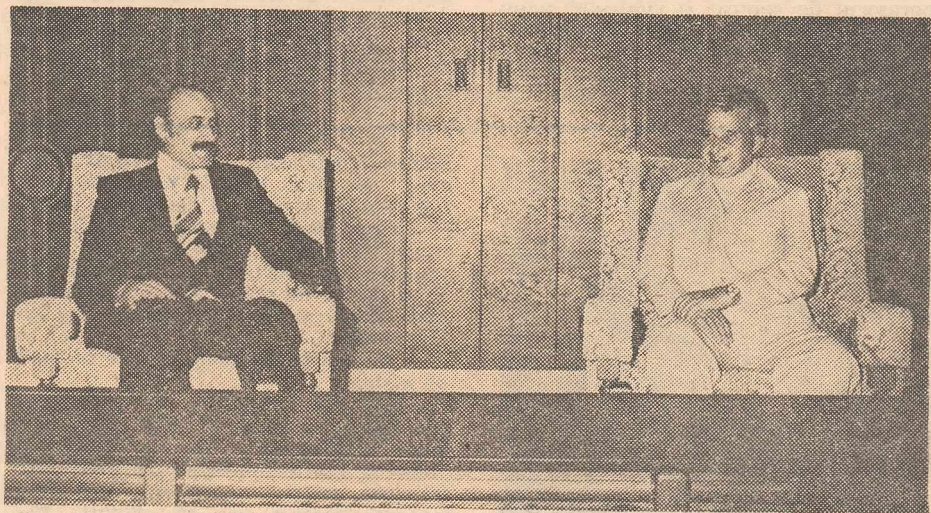
Permanența dialogului politic internațional promovată de partidul și statul nostru

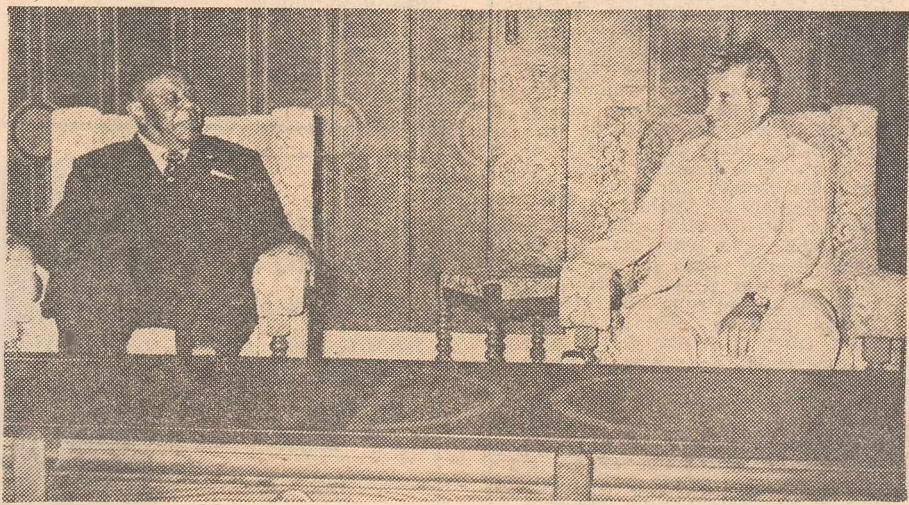
Întilnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și președintele Partidului Comunist German

În timpul convorbirilor cu secretarul general al C.C. al Partidului Comunist Mexican

Dialog prietenesc cu secretarul general al Partidului Baas Arab Socialist din Liban

Primirea secretarului general al Partidului Liberal Autentic „True Whig” din Liberia

● Solidaritate militantă cu partidele comuniste și muncitorești, cu toate forțele progresiste, antiimperialiste

De fiecare dată, cînd este vorba de dialogul internațional purtat de conducerea partidului și statului nostru, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, principalul făuritor și promotor al întregii noastre politici, ceea ce se reliefează cu pregnanță, fie și pe durata restrînsă a unei săptămîni, este consecvența cu care sînt traduse în viață orientările de politică externă ale Congresului al XI-lea, îndreptate spre promovarea telurilor păcii, colaborării și progresului omîniirii.

Din bogata și complexă activitate desfășurată pe plan internațional de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în săptămîna politică la care ne referim, consemnăm mai întîi întîlnirea, în stațiunea Neptun, a secretarului general al Partidului Comunist Român cu tovarășul Herbert Mies, președintele Partidului Comunist German. Reținem, printre altele, satisfacția exprimată pentru bunele relații statornicite între cele două partide, afirmarea voinței comune de a extinde și adînci raporturile de prietenie și solidaritate militantă, de a lărgi contactele, schimbul de informații și experiență. A fost, de asemenea, reliefată importanța intensificării acțiunilor clasei muncitoare, ale maselor populare, partidelor revoluționare, muncitorești, democratice, progresiste, ale tuturor forțelor iubitoare de pace, pentru accelerarea schimbărilor innoitoare în societatea contemporană, a procesului de edificare a unui climat de securitate, încredere și cooperare în Europa și în lume.

În timpul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și delegația Partidului Comunist Mexican, condusă de tovarășul Arnolando Martinez Verdugo, secretar general al C.C. al Partidului Comunist Mexican, secretarul general al C.C. al P.C.M. a dat o înaltă apreciere sprijinului activ și solidarității manifestate consecvent de conducerea Partidului Comunist Român față de Partidul Comunist Mexican. S-a reafirmat poziția celor două partide cu privire la necesitatea dezvoltării unității, colaborării și solidarității între partidele comuniste și mun-

citorești, pe baza egalității în drepturi, a stimei și înțelegerii reciproce, respectării dreptului fiecărui partid de a-și elabora în mod autonom linia generală politică în concordanță cu realitățile naționale, social-economice și istorice din fiecare țară, fără nici un amestec din afară. În acest sens, în convorbirea avută recent cu grupul de ziariști americani, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia faptul că toate partidele — fie din țările socialiste, fie din țările capitaliste — toate forțele progresiste trebuie să țină seama de schimbările care au loc și să-și elaboreze politica în concordanță cu transformările ce se petrec în lume. Partidul nostru își exprimă convingerea, după cum se consemnează în comunicatul publicat, că se va ajunge la dezvoltarea solidarității, respectîndu-se calea pe care un partid sau altul, o țară sau alta și-o alege pentru dezvoltarea lor.

● Colaborare pe multiple planuri cu țările în curs de dezvoltare

Această linie fundamentală de acțiune a partidului nostru s-a concretizat în întîlnirile pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, le-a avut cu secretarul general al Partidului Baas Arab Socialist din Liban, Assem Kansou, care a manifestat stimă față de politica internațională promovată de Partidul Comunist Român, de România, și-a exprimat respectul și profunda admirație pentru activitatea secretarului general al P.C.R., pentru inițiativele sale în soluționarea problemelor cu care este confruntată contemporaneitatea, pentru poziția constructivă în reglementarea politică a situației din Orientul Apropiat, pentru restabilirea păcii, liniștii, pentru normalizarea vieții economico-sociale libaneze, pentru menținerea independenței și integrității Libanului. Bunele raporturi statornicite între cele două partide au determinat părțile să-și exprime hotărîrea comună de a extinde relațiile de conlucrare în interesul dezvoltării continue a legăturilor de prietenie și colaborare dintre cele două țări și popoare, al cauzei păcii și progresului în lume.

În numele acelorși înalte idealuri de pace și colaborare economică, s-a desfășurat și întîlnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și delegația Partidului Liberal Autentic — „True Whig” —

din Liberia, condusă de McKinley A. Deshield, secretar general al partidului. Și de data aceasta a fost relevată evoluția fructuoasă a raporturilor de prietenie, solidaritate și colaborare dintre România și Liberia, s-a evocat însemnătatea hotărîtoare a întîlnirilor, convorbirilor și înțelegerilor dintre președinții Nicolae Ceaușescu și William Tolbert jr., care au creat o bază solidă promovării, pe multiple planuri, a relațiilor româno-liberieniene. S-a apreciat că în condițiile complexe ale situației internaționale actuale se impune intensificarea conlucrării, pe plan național și internațional, a tuturor forțelor progresiste și democratice, în lupta împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, a oricăror forme de dominație și discriminare rasială, pentru promovarea unei politici de înțelegere și cooperare între toate națiunile.

Agenda săptămîinii politice a mai cuprins, în aceeași ordine de idei, convorbirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și Jean Keutcha, ministrul afacerilor externe al Republicii Unite Camerun. S-a subliniat modul pozitiv în care evoluează relațiile politice, economice, tehnico-stiințifice și culturale dintre cele două state și a fost subliniată, totodată, dorința comună de a se acționa în continuare pentru identificarea unor noi domenii de colaborare de interes reciproc, în măsură să intensifice și mai mult raporturile prietenești dintre România și Camerun. Au fost evidențiate, în continuare, mutațiile adînci care au loc în lume, afirmarea tot mai puternică a voinței popoarelor de a trăi liber, de a fi stăpîni pe destinele lor, de a-și hotărî soarta în conformitate cu aspirațiile lor fundamentale. Desprindem și de aici punctul de vedere al partidului nostru, în soluționarea problemelor complexe ale contemporaneității, care impune participarea activă la viața internațională, în condiții de deplină egalitate, a tuturor statelor, un rol tot mai important revenind țărilor mici și mijlocii, țărilor în curs de dezvoltare, țărilor nealiniate, profund interesate în abolirea politicii imperialiste, în promovarea unei politici noi, echitabile, de conlucrare rodnică între națiuni.

● Extinderea raporturilor cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea socială

În același spirit de conlucrare pentru pace și colaborare cu toate țările lumii, indiferent de orînduirea lor socială, se

inscrie și întrevăderea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu și delegația Uniunii și Ligii societăților cetățenilor de origine română din S.U.A. și Canada, condusă de John Coman, președintele Uniunii și Ligii, care, la invitația Asociației „România”, a efectuat o vizită documentară în țara noastră.

Relevînd satisfacția membrilor Uniunii și Ligii față de dezvoltarea relațiilor României cu Statele Unite și Canada, oaspetele a subliniat dorința de a contribui și în viitor la întărirea prieteniei și conlucrării româno-americane și româno-canadiene. El a arătat că, deși aflați departe de țara de baștină, cetățenii de origine română au păstrat permanent — prin grai și obiceiuri — legături vii cu România și vor transmite urmașilor mindria originii lor românești, dragostea pentru acest popor și această țară. Știut fiind că nu există organizație, partid sau popor care să nu-și poată aduce contribuția la întărirea și dezvoltarea relațiilor de prietenie și pace, la conlucrare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a exprimat speranța că cetățenii americani și canadieni de origine română vor acționa, pe măsura posibilităților pe care le au, în calitate de cetățeni loiali ai statelor lor, pentru dezvoltarea relațiilor româno-americane și româno-canadiene în diverse domenii de interes reciproc. Această idee reiese și din convorbirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu grupul de ziariști americani: „Am putea spune că, în ultimii ani, relațiile României cu Statele Unite s-au dezvoltat într-un ritm destul de rapid. Am ajuns la o extindere importantă a schimburilor economice, a colaborării în diferite domenii, științifice și culturale — și, desigur, la o dezvoltare a conlucrării în soluționarea unor probleme complexe ale vieții internaționale”.

Așadar, clarviziunea principiilor de politică externă promovate de președintele Nicolae Ceaușescu, bogăția, diversitatea ideilor care se desprind săptămîna de săptămîna din dialogul internațional, probează forța și capacitatea partidului nostru, ale secretarului său general, puse în slujba conlucrării, a apropierii popoarelor, exprimă puterea și dorința noastră de a milita pentru întărirea unității tuturor forțelor progresiste, democratice, antiimperialiste, pentru triumful idealurilor de libertate, democrație, independență națională și propășire socială, pentru înfăptuirea unei noi ordini economice și politice mondiale, pentru înfăptuirea unei lumi mai drepte și mai bune, eliberate de spectrul războiului, în primul rînd al celui nuclear.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Ce fac eroii din martie?

Nevoia de victorii

Reîntâlnire cu un mai vechi erou al reportajelor mele. Ce-ai mai făcut, îl întreb, în ultimii ani? Același lucru, îmi răspunde.

Inginerul horticol Ion Rădulescu face, de cîțiva ani, mai exact de vreo cinci, de cînd a terminat facultatea, același lucru, adică lucrează (în ultimul timp, ca inginer șef) la ferma pomicolă Copăceni a I.A.S. Măldărești, județul Vilcea. Ana, soția lui, și ea inginer, lucrează tot aici. Au doi copii, un băiețel și o fetiță, născuți aici, crescuți aici, crescuți cam „sălbatic”, zice Ana, adică lăsați să umble haihui peste dealuri, prin toată ferma, printre meri, printre tăurași, printre albine și zmeurișuri.

Discuțăm despre meri, despre tăurași, despre albine, despre zmeură. 209 hectare cu meri, toți de soi (Jonathan și Parmen auriu), toți „pe rod”, și încă un rod bun, un trup de plantație (125 de hectare) în plină modernizare, dotându-se cu bazine și căi de acces, pregătiri pentru o nouă plantație, „superintensivă”, cu o densitate de 2800 de pomi la un hectar. O sută cincizeci de tăurași, care tăurași sînt un dar al merilor (printre rîndurile de meri s-a plantat borceag, cu el hrînindu-se și crescînd cei o sută cincizeci, ei crescînd, pare-se, bine, odată ce în mai și în iunie au luat sporuri de cite un kilogram, deci dublînd pretențiile planului). O sută optzeci de familii de albine, care, la fel, sînt un dar al merilor, sînt aici pentru meri, albinele ajutînd la polenizare, dar care, fiindcă tot sînt aici, mai fac și miere, vor da în anul acesta vreo 3800 kg, deci cu 1000 kg peste plan. Merii și tot ce-au adus ei, adică tăurașii și stupii, au crescut sub ochii celor doi, ai inginerilor Rădulescu, dealurile pe care se află astăzi livada fiind, dinăcuma cîțiva ani, pustii. Pe alte dealuri pustii, pe vreo cinci hectare de ripi și de grohotișuri, cei doi au plantat ruguri de zmeură. De fapt, cînd au luat în primire ferma, zmeurul exista, dar se afla pe teren arabil. L-au scos de acolo și l-au urcat pe ripi. Au acum cinci hectare cu zmeur, vor ajunge la zece.

Înșirarea asta de cifre e plicticoasă — ar putea spune cineva. E fotografică — ar putea spune altcineva. E adevărat, convine inginerul Ion Rădulescu, dar între mărul cu putere de transcendere, între mărul cîntat într-un poem, și cel real, 99,9 la sută din muritorii îl vor prefera pe ultimul, deși... (interlocutorul meu rămîne o clipă pe gînduri...) nici cei ce te de infimul procent ce reprezintă restul nu sînt, desigur, de neglijat. Dar, mă rog, acest rest e în seama altora, a poezilor, nu într-a lui.

Cel ce îmi spune cele de mai sus, acest tînăr care, de ani și ani, n-a mai ieșit dintre meri, dintre stupi, dintre tăurași, dintre zmeurișuri, trăind doar viața pămîntului, a pămîntului „real”, primordial și nud (Copăceni nu-i asfaltat decît în parte...), cu bucurii și necazuri legate direct de regimul cosmic, deci cu o istorie personală fiind de fluctuațiile termice ale planetei, pe care le simte direct cu inima, cu pulsul fierbinte și alarmat al singelui, suferind de insolăție odată cu dealurile pirjolate de soare, răbdînd reumatisme odată cu crengile înghețate (da, anul acesta, în primăvară, au fost înghețuri, a fost luptă mare pentru salvarea pomilor), îmi spune, de fapt, o poveste cu toate virtuțile unui poem. Povestea sau poemul lui s-ar putea numi însă nevoia de victorii.

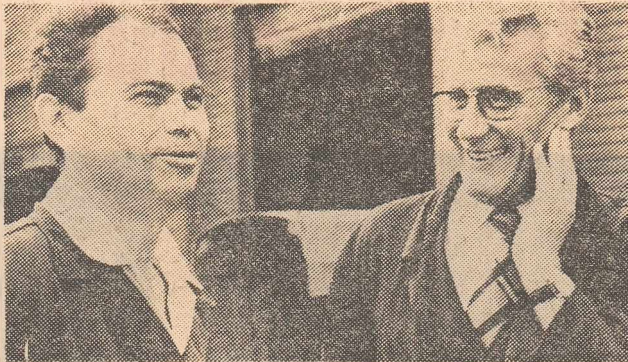
Ar mai trebui amintită o evidență, ar mai trebui spusă o vorbă mare — cu care, poate, s-ar fi convenit să începem — și anume că victoriile se obțin greu. Ca să scoți, în toamna trecută, deci într-un an dificil, vitreg pentru pomicultură, fructe cu care se depășești, valoric, planul, obținînd beneficii de milioane din „pulpă” de mere și prune oferite exportului, nu e, desigur, un fapt oarecare. Oarecare, în schimb, poate părea, privit din afară, faptul plantării unor hectare cu zmeur. Dar cînd aceste hectare sînt ripi aride, sălbatic, și cînd plantarea se face prin muncă patriotică, cu muncitorii fermei, dar nu numai cu ei, fiindcă ei sînt puțini, ci și cu sezonierii, cu cei angajați doar în campanii, cu cei veniți aici doar cu unicul scop de a strînge bani, faptul capătă acea culoare aparte, acel gust inefabil, acea putere de transcendere care au, împreună, un singur nume: cel al victoriei.

Și în rest, îl întreb pe inginerul Ion Rădulescu, ce mai zici, ce mai faci?... Același lucru, îmi răspunde el.

ION OLTEANU ■

● TEODOR BUCUR :

„Pentru noi munca nu este o stare de excepție. Acum, ca și în martie, noi nu ne facem decît datoria”

Uzinele „23 August”. Trepidația muncii, a producției continue. Oamenii își vorbesc scurt, repede, pe înțeles. Cum să-i întreb ce mai fac? Ce mai fac, de cînd? De atunci, din 4 martie, de pildă.

— Ce am făcut noi? Am fost și noi printre alții. Atunci ca și acum se poate vorbi despre colectivul nostru care, într-adevăr, este o forță, mă asigură inginerul Constantin Mihăescu: „Lucrez în uzină de 27 de ani. Rănila uzinei au fost rănila mele”, spune Teodor Bucur lăsînd deschisă posibilitatea unui dialog.

Îl vizităm pe maestrul sculer al fabricii de locomotive, un adevărat artist în meseria sa, cum ne-a fost recomandat, și ceea ce ne impresionează din-

tr-un început sînt ordinea și curățenia, lucruri obligatorii într-un asemenea sector de muncă, dar aici ele ating pedanteria. „Sînt îndrăgostit de ceea ce fac, îmi mărturisește maestrul sculer, și pentru asta nu țin nici la timpul meu liber”.

Membru în comitetul de partid pe uzină, Teodor Bucur oferă între alte exemple și pe acela al unui loc de muncă exemplar: atelierul său de reparat scule, dispozitive, verificatoare; distribuția de măsură și control, ca și depozitul de scule și dispozitive și laboratorul de centrat și controlat scule de mare randament. Unelte strălucitoare al căror rost nu se divulgă dintr-o dată. Există un cod pe care orice muncitor care intră în aceste „cabinete” ale

preciziei trebuie să-l descifreze. Fiecărei piese din sertar sau de pe pupitrul îi corespunde semnul grafic de pe panou, în toate componentele sale, cu numărul său de ordine, cu secretul său descifrat. Ne-am obișnuit să privim mașinile diesel cu chibzuință. Trec pe lîngă noi, în viteză, mii de ore de muncă, de studiu și de pricepere. Ne oprim la bariere și drumul nostru este întretăiat de vibrația motoarelor, de mii de cai-putere și de voință omenească. Cine să știe că în trupul uriașei mașini pulsează și piesele cizelate în liniștea „cabinetelor” maestrului Teodor Bucur? Dar noi mai știm că efortul lui Teodor Bucur se adaugă tuturor energiilor creatoare din întreprinderea care a și depășit pe primele 6 luni ale acestui an prevederile planului de producție globală cu peste 47 milioane lei, iar la productivitatea muncii cu 5,3 la sută. Și Teodor Bucur se poate mîndri că, la sesiunea recentă a Marii Adunări Naționale, colectivului de muncă de la Uzinele „23 August” i-a fost conferit titlul de frunța pe industrie, decernîndu-i-se Ordinul Steaua Republicii clasa I. De toate acestea răspunde ca de propria casă și familiei maestrul sculer Teodor Bucur. Curățenia strălucitoare ce domnește aici, fluxul continuu al producției îți dau sentimentul stenic al forței colective căreia nici o stihie a naturii nu-i poate înfrînge voința de a construi.

● CONSTANTIN ȘELARU :

„Pe șantierele refacerii, ale construcției, omul se regăsește pe sine”

Aproape de intrarea în Herăstrău, într-una din după-amiezile trecute, l-am întîlnit pe Constantin Șelaru, într-un costum gri deschis, cu cravată, conducîndu-și prietena. Consemnez aceasta deoarece singura imagine a lui Șelaru mi-a rămas aceea a unui om dirijînd autocamioane și buldozere — cizme de cauciuc, scurtă de piele, cască de protecție.

A doua zi, la Grand Hotel — Grupul 7 de șantiere din centrala construcțiilor montaj București al C.P.M.B.

În uniforma gărzilor patriotice, Constantin Șelaru îmi arată clădirea la parterul căreia noi cumpăram cărți de la Librăria Academiei. „Ne aflăm în ultima fază de restaurare și de finisare a unui străvechi și important hotel al Bucureștiului din 1867.

— Constantin Șelaru, dumneata ești chiar peste tot? Ce ai făcut de la cutremur încoace?

— Păi, după un somn de 12 ore am continuat eliminarea efectelor dezastrelor la cîteva școli. Opream orice basculantă ce trecea în treaba ei pentru a încălca și molozul nostru. După opt zile am fost inclus în comahdamentul de muncă al sectorului 6. În 2-3 săptămîni am descongestionat cu gărzile patriotice și elevii uteciști din școli profesionale și licee întreg sediul sectorului 6 al P.C.R. și al Consiliului popular. Din mers, am preluat munca patriotică la Hotel Bulevard, sub îndrumarea directă a sectorului 6 de partid, și la alte imobile afectate de seism de pe bulevardul Gh. Gheorghiu-Dej și de pe strada Brezoianu. Cu

munca patriotică s-au făcut minuni. De vreo lună și jumătate circa 100—150 de oameni ai gărzilor patriotice au contribuit la degajarea uriașului moloz rezultat în urma lucrărilor efectuate. Ne-am bucurat de sprijinul direct al echipelor de muncitori care ne-au ajutat și cu unele materiale care au intrat în operă.

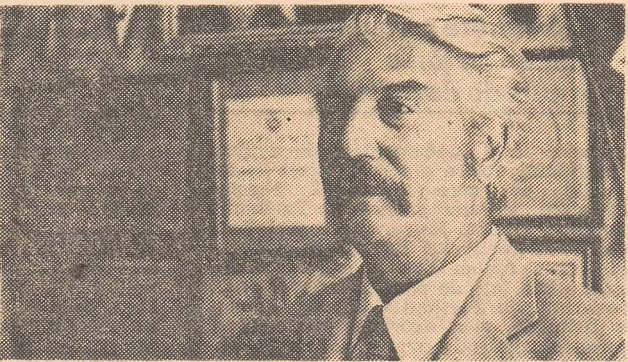
— În operă? Ce faci după ce te speli de moloz?

— Eu, dacă nu citesc 30—40 de pagini pe zi, sînt bolnav. Sînt și un meloman consecvent. De la moloz am plecat la multe concerte. Cea mai mare fericire pentru mine este să stau într-un fotoliu și să ascult Vivaldi, Beethoven, Mozart. Apoi „Incolonarea! Vă rog să vă considerați niște oameni nobili care au o misiune de îndeplinit”. „Ce-i asta?” „Așa le vorbesc eu gărzilor patriotice înainte de a începe bătălia. După muncă le mulțumesc călduros”. „Cum reușești să te împarți tuturor și să-ți aparții?” „La Iași am stat la orfelinaț. Așa că am dus de mic o viață organizată. Apoi, de la 14 ani, la profesională, cazangiu la Nicolina, muncitor la „Vulcan” și student la juridice. Mă gîndesc că suma tuturor concertelor și cărților trăite te face să rezolvi și să înțelegi mai bine problema molozului. Un om care nu muncește nu înțelege nimic. Dar munca, entuziasmul sînt molipsitoare”.

● ION ODABASIAN,

un activist obștesc care nu cunoaște odihna :

„Ce s-ar întîmpla dacă nu aș avea atîtea de făcut?”

Pe Ion Garabet Odabasian l-am căutat mult și bine cu telefonul pînă ce l-am găsit. Soția sa, Maria, un fel de dispecer al acțiunilor de interes obștesc ale soțului, îmi aranjează totuși o întîlnire.

Pe strada Arcului, într-o casă imbrățișată de verdeață mă întîmpină statura de atlet a omului pe care îl caut. Vîrsta pe care și-o declară singur — 70 și... — mă face să clipeșc des ca în fața unor mecanisme frumoase, strălucitoare și pe care nu le pricep. Vocea sa de bas mă invită în casă. Pereți împodobiți cu trofee, diplome și medalii vorbesc despre neastîmpărul și performanțele de o viață ale lui Ion Odabasian — responsabilul comisiei cetățenești de cartier, activist obștesc al sectorului 2, activist al Comitetului muni-

cipal al Crucii Roșii, președintele C.E.F.S. al sectorului 2 (de peste 29 de ani), membru al comisiei orașenești de atletism, membru al Federației române de atletism în comisia centrală de cros și marș. Și de 29 de ani vicepreședinte al secției de atletism al clubului Dinamo.

La cutremur, Ion Odabasian a lucrat și a vegheat zi și noapte împreună cu soția, de la 4 martie pînă la 9 martie orele 19, cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost prezent la nivelarea terenului. Ion Odabasian este, între altele, inițiatorul recuperării dramatice a unor familii, nu mai puțin de opt vieți omenești la blocul din strada Popa Rusu.

— Dar sînteți foarte greu de găsit, Ion Odabasian!

— Sînt mereu ocupat cu sportul și cu alte treburi obștești. Eu am fost campion național la natație, am practicat boxul, schiul, atletismul. Cînd m-ați căutat eram tocmai plecat la Cîmpulung Muscel unde am organizat cea de a 4-a ediție a cursei munților la marș. Disting pe pereți 4 diplome „Merite în activitatea sportivă”, decernate de C.N.E.F.S. în 1964, 1968, 1970.

— Am primit din partea Consiliului Național al Crucii Roșii peste 200 de adrese ale unor oameni din diverse țări care aveau rude sau prieteni în sectorul nostru. Trebuie să le răspund. Eu, soția mea și alți membri ai Crucii Roșii avem în îngrijirea noastră două cămine de bătrîni, o casă a copilului, și alte familii de bătrîni care nu mai au pe nimeni apropiat.

Ion Odabasian se dăruie societății în adevăratul sens al cuvîntului, cu trupul și sufletul: a donat pînă acum de 76 de ori sînge pentru salvarea de vieți omenești.

Ion Odabasian, profesorul de cultură fizică medicală de la Spitalul Dr. Cantacuzino, unul dintre pionierii serviciilor de cultură fizică medicală în sanatorii, autor al cîtorva importante lucrări științifice în acest domeniu, se întreabă: Ce s-ar întîmpla dacă n-aș face nimic?

Străzile Arcului, Termopile și Licurg fac parte din familia lui Ion Odabasian.

Grupaj realizat de ADI CUSIN ■
Fotografii de EMANUEL TÂNJALĂ ■

ADUNĂRILE GENERALE
ALE OAMENILOR MUNCII

Cuvîntul și fapta muncitorilor înșiși

De curînd au început adunările generale ale oamenilor muncii din unitățile industriale, agricole, de construcții, transporturi, din instituțiile de cercetare și proiectare. Avînd drept cadru programatic al pregătirii și desfășurării lor magistrala Expunere a secretarului general al partidului prezentată la Congresul consiliilor oamenilor muncii, Hotărîrea și Chemarea Congresului, adunările generale, instituție profund democratică, reprezentînd forumul suprem de conducere de către muncitorii înșiși ai întreprinderilor, au inseris, desigur, pe ordinea de zi o problematică de mare complexitate. La toate nivelurile organizatorice ale unităților economice, oamenii muncii sînt chemați să analizeze în spirit critic și autocritic rezultatele obținute în primul semestru din acest an, măsurile ce se impun pentru îndeplinirea planului la toți indicatorii și a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă pe anul în curs și să stabilească, de asemenea, măsurile necesare pentru asigurarea condițiilor de realizare și depășire a planului în anul 1978. În esență este vorba de a se trece energic, neîntîrziat, la acțiune, pentru îndeplinirea mobilizatoarelor sarcini trasate de Congresul consiliilor oamenilor muncii, care, după cum se știe, pe baza prospectării realiste a resurselor economiei noastre, a stabilit ca față de prevederile cincinalului să se obțină o producție industrială suplimentară de 120-130 miliarde lei. Că subiectul central al dezbaterilor îl constituie între altele și hotărîrea de a îndeplini acest angajament de onoare, de maximă importanță pentru bunăstarea și propășirea țării, o dovedesc și reportajele de mai jos, precum și imaginile alăturate, prilejuite de adunările generale din cadrul a două întreprinderi bucureștine: Întreprinderea de mașini grele și Metalica.

METALICA: O miime din angajamentul pe țară

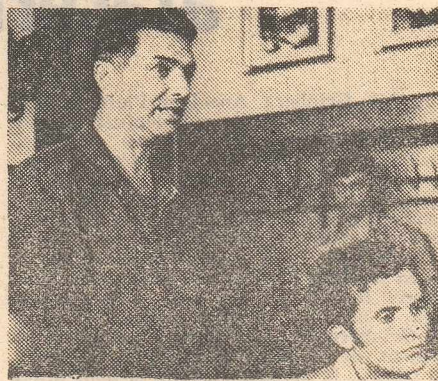
Vineri, 22 iulie, cu începere de la ora exactă, 15, cînd fusese anunțată și cînd a și început, dealtfel, adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii de la Întreprinderea „Metalica” din București, oamenii s-au vădit a fi din capul locului unii mai sentimentali, alții mai reținuți. Ca întotdeauna cînd vorbesc despre ei înșiși, unii sînt tentați să discute mai ales despre calități, alții despre cusururi. Tonul critic l-a dat chiar darea de seamă, consemnînd printre altele: „...S-au plătit penalizări furnizorilor pentru neachitarea la timp a facturilor, în sumă de 121.000 lei”, ritmicitatea producției, care normal trebuie realizată în proporție decadală de 33 la sută, a fost nesatisfăcătoare. Una dintre cauze este activitatea compartimentului de aprovizionare, care va trebui să ia măsurile ce se impun pentru a aduce materialele la timp. Da, uneori lucrăm în materie de aprovizionare fără perspectivă, în mod pompiestic. Dealtfel, serviciul aprovizionare-desfacere a fost analizat de comitetul de partid și C.O.M. și sîntem în curs de îmbunătățire a activității acestui compartiment. Pe semestrul întîi au existat 62 cazuri de indisciplină. Iată, chiar ieri, pe seară, cîțiva muncitori ședeau pe bancă afară în fața secției, iar maestrul Anton nu era prea departe de ei...”

Aerul e închis, impietrit de dogoarea după-amiezii de vară. Din partea cealaltă a sălii cineva se ridică și mai deschide o fereastră. Broboanele de apă îngheață pe frunte în valul de răcoare. Inginerul Octavian Stănescu, directorul întreprinderii, continuă să citească darea de seamă. Aceiași ton critic, aceeași lipsă de menajamente. E adevărat, se arată și cele bune, nu numai cele rele, creșterea productivității cu 108,3 la sută față de plan pe primul semestru al acestui an, de exemplu, dar impresia rămîne aceeași, de examen critic sever și amănunțit al întreprinderii, care ar putea lăsa chiar — unui oaspete necunosător și sosit direct în această sală — credința că lucrurile nu merg tocmai bine aici. Că nu este deloc așa, cunoșteam însă din ceea ce ne-mi spusese inginerul Octavian Stănescu și Gheorghe Butu, secretarul adjunct al Comitetului de partid pe întreprindere, încă înainte de această adunare generală, cînd aflasem că „Metalica” își va majora angajamentele pînă la sfîrșitul cincinalului cu 120 mi-

lioane lei, ceea ce ar echivala aproximativ cu a mia parte din producția industrială suplimentară de 120-130 miliarde de lei care, potrivit hotărîrilor recentului Congres al oamenilor muncii, va trebui realizată pînă în 1980. Prezentarea, după aceea, a unui referat cuprinzînd propunerile de măsuri pentru îmbunătățirea normelor, a fost, s-ar putea spune, una dintre primele hotărîri pe care adunarea generală le-a luat pentru îndeplinirea acestui angajament. Căci, anul viitor, am notat, va însemna la „Metalica” o reducere de 15.000 ore de muncă față de anul acesta. Ceva mai tirziu, la discuții, sentimentali sau nu, cum spuneam, adică dispuși sau nu să evoce mai pe îndelete drumul întreprinderii de pe cînd fabrica doar broaște, balamale și alte obiecte de felul acesta, pînă la profilarea întreprinderii pe unitate, ca singura producătoare din țară de cazane pentru încălzire centrală sau de confecții metalice pentru sere, oamenii au vorbit scurt, cuprinzător, despre semestrul în care am intrat, despre anul următor.

Radu Dobrescu, maestrul atelier lăcătușerie: „Eu vreau să fac o critică C.O.M. —ului că în darea de seamă nu s-a relevat că rezultatele obținute sînt cele mai bune din istoria întreprinderii. Sînt de 27 de ani în uzină și știu ce spun. E oare suficient să arătăm doar că rezultatele obținute sînt satisfăcătoare?” Apoi: „Știu cu toții ce accent se pune pe economisirea de metal. Or, noi sîntem mari consumatori de metal. Din cîte am înțeles, va trebui să economisim anul viitor aproape 50 de tone. Eu cred că e posibil. Ba poate chiar și mai mult. Ei, dacă am sta să ne gîndim, s-ar găsi multe repere care să poată fi făcute din inlocuitori. Din mase plastice, de exemplu. Zic să ne gîndim cu toții mai bine la ce facem”.

Arnold Cimpeanu, șef birou desfacere: „S-ar fi putut face mai mult dacă am fi fost ajutați și din afară. Mă refer la problema spațiului. Puține întreprinderi cunosc, care să gospodărească atît de bine spațiul ca noi. Stăm pe 1,6 hectare. I.M.G.B.-ul stă pe un teren de 30 de ori mai mare ca noi și dă o producție a cărei valoare este de patru ori mai mare ca a noastră. Ba, dacă stau și mă gîndesc e loc și aici pentru mai bine. Fiindcă facem transportul cam rudimentar, după cum

Radu Dobrescu: „Anul viitor va trebui să economisim aproape 50 tone de metal...”

Livius Cochela: „Productivitatea! O mină de aur precum știți...”

Arnold Cimpeanu: „Puține întreprinderi folosesc atît de bine spațiul ca noi. Dar...”

Dumitru Ștefan: „Eu sînt de douăzeci de ani aici, mă cunoașteți...”

știți. Există, cred, prea multă irosire de forță de muncă manuală: de aici întîrzieri etc.”

George Ghenoiu, șef birou personal: „Precum se știe, noi am calificat în ultimii ani 225 de muncitori. Din aceștia, doar 109 mai sînt în întreprindere. Fluctuația aceasta trebuie să ne dea de gîndit. Propun, de aceea, construirea unui cămin de nefamilisti, pentru stabilizarea forței de muncă. Și cum întotdeauna tovarășii de la sector ne-au ajutat, cred că ne vor ajuta și acum. Am pune în primul rînd, noi umărul. Chiar și cei care au apartamente frumoase în oraș”.

Lungu Cezar, cazangerie: „Darea de seamă a arătat bine că ritmicitatea aprovizionării a lăsat mult de dorit. De aici și realizarea unei proporții decadală nesatisfăcătoare. Asta e o problemă. Să zicem că ea depinde și de ce e în afara întreprinderii. Dar se mai învește și situația a cărei cauză e chiar aici, înăuntru, printre noi, și anume că nu sînt respectate întotdeauna graficele între ateliere. C.O.M.-ul trebuie să aibă aici un cuvînt de spus”.

Dumitru Ștefan: „Eu sînt muncitor la școlărie, mă cunoașteți. Sînt de 20 de ani aici, și tot meseria asta am avut-o. Nu e ușoară să știți. Mulți au vrut s-o cunoască, dar ori n-au prea avut chemare ori au învățat-o și-au plecat prin alte părți. Iar noi, ascultați la mine, ce vă spun aici, avem nevoie de sculeri. O să-i avem pînă la urmă, nu știu pe care cale, dar COM-ul trebuie să hotărască!”

Livius Cochela, șef birou plan: „La noi

productivitatea a crescut în '76 față de '75 cu 127 la sută, iar anul acesta, tot față de '75, cu 133 la sută. Păi, o spun aici, pentru unii care n-o știu: creșterea cu 108,3 la sută față de plan a productivității pe primul semestru înseamnă exact 11 milioane de lei. De aici ies banii! Și de aici, în mare parte, va trebui să iasă și realizarea angajamentului nostru de a da a mia parte din angajamentul național de 120-130 miliarde producție suplimentară. Propun întocmirea unui program de măsuri concrete și foarte eficiente în privința acestui indicator. Care e o mină de aur, cum știți”.

Ion Oaches, reprezentantul centralei: „Și eu aș vrea să mă refer aici la o problemă atînsă, dealtfel, în darea de seamă: a indicelui de utilizare a mașinilor, de 80,2 la sută, deci sub plafonul minim stabilit. Pentru a crește acest indice, după un calcul sumar, vă trebuie 70-80 muncitori prelucrători. Am văzut că vă propunți calificarea a 19 oameni. E puțin, trebuie să rezolvăm grabnic, să vedem cum facem, fiindcă va trebui neapărat să începeți școlarizarea”.

Cum rîndurile acestea nu vor să fie un proces verbal al adunării, ne vom opri aici. Arătînd că, așa cum adunarea generală de la „Metalica” începuse la ora exactă cînd fusese anunțată, ea s-a încheiat la ora exactă, am spune, cînd vorba se cuvenea ca, după lîmpezirea gîndului, să treacă în faptă.

DUMITRU ELIADE

OȚELĂRIE I.M.G.B. Oțelul se mai face și cu sufletul

Darea de seamă prezentată oțelarilor de la Întreprinderea de mașini grele din București a fost exact ceea ce trebuia să fie. O expunere clară, documentată, precisă. O analiză lucidă și exactă, în spiritul documentelor recentului Congres al consiliilor oamenilor muncii, al indicațiilor secretarului general al partidului. Cifre, bilanțuri, aprecieri. Nu vom insista totuși asupra ei pentru că luările de cuvînt care au urmat au refăcut activitatea oțelarilor în aceste prime șase luni ale anului beneficiînd, firește, de temperatură înaltă a discuțiilor. Pentru că, așa cum remarcă un vorbitor, deși cele mai bune rezultate ale cuptoarelor au fost obținute în lunile martie și aprilie, cînd „eforturile depuse de oameni au fost extraordinare, făcîndu-se oțel și cu sufletul, starea noastră de muncă, a întregii suflări de la oțelărie, este cea normală. Și normal pentru noi, afirma cel care luase cuvîntul, înseamnă ca azi, mine, în acest cincinal să dăm mai mult oțel. Un oțel de o calitate excepțională”. Iată deci cuvintele cronicii acestei stări normale, temeinică analiză a muncii celor care refuză calificativul de eroic acolo unde totul se înscrie în perimetrul noțiunii de înaltă datorie muncitorească.

Nicolae Munteanu (maistrul principal la hala de turnare): „Am ascultat cu toții darea de seamă și firește că ne bucurăm rezultatele pe care le-a obținut secția noastră în semestrul întîi. Însă dacă ținem seama că angajamentul nostru prevede să dăm în acest an 3000 tone oțel aliat în plus peste sarcinile de plan, eu vă mărturisesc deschis că nu sînt mulțumit de realizările secției. Și mă gîndesc, de fapt, la ceea ce puteam obține. Să luăm, de pildă, pierderile de oțel înregistrate la hala noastră. Dacă noi, maistrii și șefii

de echipă, ne-am fi făcut datoria, n-am fi avut atîtea erupții de oțel. Este adevărat, fabricile de cărămizi refractare ne-au trimis cărămizi fisurate sau cu abateri dimensionale și trebuie intervenit fără întîrziere în această direcție, dar pînă una-alta noi înșine putem lucra cu mai multă responsabilitate”.

Anghel Muțiu (maistrul principal, sectorul întîrziere și reparații cuptoare): „Știu cu toții că sarcinile noastre sînt mai mari în acest an. Noi ne-am angajat. La producția marfă va trebui să dăm două milioane lei în plus. Desigur ne putem bucura, dar să nu ne îmbătăm de fericire acum în iulie, ca pe urmă, la sfîrșitul a-

nului, să ne facem autocritica. Și darea de seamă a menționat că nu stăm de loc bine cu disciplina. Există încă multe absențe”.

Mihai Secu, muncitor specialist, secretarul organizației de bază P.C.R. de la sectorul cald: „Părerea mea este că în 1976, dacă ne mobilizăm mai mult, nu numai în ședințe, dar și în fața cuptoarelor, am fi ieșit secție fruntașă. Și maistrul Munteanu are dreptate. Ei puteau evita multe dintre pierderile de oțel, dacă erau mai atenți. Dar mai este ceva. Se lucrează bine pe sarjă, însă citeodată nu se așteaptă rezultatele laboratorului și constatăm că munca de citeva ore a oamenilor a fost zadarnică. Este clar, trebuie respectate tehnologiile. Tot de disciplină ține și acest lucru. Trebuie să ne gîndim mai bine munca”.

Dumitru Căpălină

Al. Oprănescu

Nicolae Munteanu

Gh. Drișcu

Alexandru Oprănescu, inginer: „Aș vrea să ridic din nou problema rebuturilor. Darea de seamă a arătat că în această privință există o simetrie. Schimbul C, schimbul cu cea mai mare producție din acest semestru, are și cel mai mic procent de rebuturi, în timp ce schimbul B, cu realizările cele mai mici, are un procent de rebuturi ridicat. Avem mari posibilități ca în acest an să diminuăm foarte mult cifra rebuturilor. Dovada o constituie calitatea bună a producției în lunile mai și iunie”.

Desigur, lista cu înscrierile la cuvînt a fost mult mai bogată. Spațiul însă ne obligă să reținem doar esențialul. Adică participarea responsabilă, spiritul critic și autocritic, combativitatea oțelarilor.

La sfîrșitul adunării am mai stat de vorbă cu maestrul Nicolae Munteanu, atras între altele și de faptul că omul are aproape treizeci de ani lucrați în oțel. La Reșița. „Într-adevăr am lucrat la Reșița. Acolo am învățat meserie. Maistrul Muțiu a venit de la Hunedoara și are aproape un sfert de vîc în oțel. Secu a lucrat la „Grivița” la cazangerie. Am venit toți, noi și mulți alții, la I.M.G.B. să facem cel mai bun oțel. Și în cei doisprezece ani avem și performanțe. Bunăoară, am realizat anul acesta oțelul pentru paletele turbinelor, performanță unică în țară. Un oțel înalt aliat, inoxidabil. Sau, am dat și oțelul pentru pintenul cîrmei petrolierului „Independența”. Sînt, zic eu, dovezile că putem realiza un oțel de cea mai bună calitate. Depinde numai de munca noastră, de modul în care vom ști să ne organizăm, de soluțiile tehnice pe care le vom găsi. Pentru acest fapt am spus în ședință că nu pot fi cu totul mulțumit. Îmi cunosc colegii și știu că putem da mai mult oțel. Și de cea mai bună calitate”.

RĂZVAN BĂRBULESCU

TIMIȘOARA :

Intotdeauna, un S.O.S. la „061” aduce... Salvarea!

Prima constatare pe care am făcut-o la Stația de salvare din Timișoara — de simbătă noaptea pînă duminică dimineața, 16/17 iulie — se leagă de adevărul că oamenii în alb și șoferii cu mașinile lor... zburătoare stau de veghe la sănătatea locuitorilor celui de-al doilea oraș al țării. Și, tot ca o concluzie nocturnă: nu numai că acolo se stă de veghe, ci, mai ales, se intervine, se vindecă boli și se astîmpără dureri. Absolut autentice, iată citeva cazuri, la unele participînd și noi, grație bunăvoinței dr. Adrian Saică, șef de gardă: o criză de hipertensiune (incredibil: 300/150!), patru nașteri („Să vă trăiască”), un politraumatizat („bătut măr”, după o seară de chef și ceartă), doi copii în convulsie (urgentă majoră, cerind o intervenție în cel mult 6 minute!), o hemoragie cerebrală (bolnava fiind transportată la spital), o incubatie de rujeolă a unui băiețel de 7 luni (al treilea copil al unei tinere familii, soții avînd doar 26 ani), o intoxicație voluntară cu sodă de rufe și clordelazin (deci tentativă de sinucidere, regretată de făptașul salvat), citeva banale crize biliare. un deces (E. B., 73 de ani) etc.

Oricum, în noaptea respectivă Salvarea timișoreană a acționat în 50 de situații (între orele 20—8), 17 fiind urgente pentru adulți, 9 în pediatrie, 7 în obstetrică și 17 transporturi la spital, atunci cînd starea bolnavului depășea nu neapărat competența, cît posibilitățile în timp ale celor de la Salvare. Într-adevăr, aci se dă o luptă continuă cu minutele, adesea cu secundele, adesea o mașină aflată în misiune fiind comandată prin stația de radio să descindă la un alt caz, iar medicul sau asistentul medical, cum spunea și cum proceda dr. Adrian Saică, să fie „constrîns” să dea diagnostice rapide, dar bine socotite, în grabă dar cu discernămint și competență, să dea o decizie imediată și justă. Din acest punct de vedere se motivează opinia dr. Mladin, de 21 de ani la „Urgențe”, în sensul că „Salvarea este o instituție perfectă, iar acolo unde nu este, ea se anulează de la sine”. În fond, oricine poate pune mîna pe telefon și are dreptul ca, după citeva amănunte de principiu (cine? ce? de cînd?, cum? și, în final, unde?), să ceară și să aștepte omul salvator, chiar dacă acesta îi va „administra” un simplu sfat, o injecție sau o „pastilă” — cum se întîmplă de multe ori. O observație, după aceeași noapte de veghe: la capătul firului cu numărul „061” se află nu un cadru medical, cum ar fi firesc la o asemenea instituție strict specializată și de mare promptitudine, ci o telefonistă, o funcționară, cea care pune întrebări automate și completează fișa de urgență. Desi supra-vegheată de un asistent medical, deși „instruită” prin natura locului de muncă în datele superficiale ale chestionarelor, totuși, atunci cînd cetățeanul cere „Salvarea”, are dreptul să știe că este ascultat și consultat — telefonul este primul mijlocitor — de către un virtual... salvator!

Altfel, instituția este perfectă: 57 de mașini, cu o medie de 200 km în 24 de ore — cum socotea Iosif Pușkăș, șeful garajului, om aflat din 1942 în sănătate și din 1948 la „urgente” —, plus medici, asistenți, moașe, fie simbăta, fie marți, fie zi, fie noapte, arșiță sau ger, oricînd gata pentru sănătatea cea de toate zilele!

TEODOR BULZA

Cînd controlul are ochii legați, afaceriștii au mîinile libere

Ambii, Grinberg Ancel și Floroia Ermil, erau încadrați ca șefi de depozit mobilă în orașul Piatra Neamț. Aveau aceeași atribuțiune de serviciu: primirea, recepționarea și vânzarea mobilei pe bază de factură (intocmită de magazinul de prezentare și desfacere). În centrul orașului se află un frumos magazin de prezentare și desfacere. Aici, cetățeanul vedea și alegea mobilă. Lua de la vânzătorul Irina Viorel factura pe care sta scris ce mobilă a ales. Cu factura aceasta ajungea la Grinberg sau la Floroia, la un mare depozit de mobilă. Cetățeanul se întorcea în centru, la magazin, achita și apoi urma să ridice mobilă de la depozit. Încă din această fază sistemul prezintă serioase semne de întrebare. Dacă era depozit de ce se vindea mobilă direct de aici, de ce era permis accesul în el după bunul plac al șefilor de depozit Grinberg și Floroia? Dacă era și aici magazin de prezentare și desfacere ca și în centru, de ce nu exista și „casă”? Această primă abatere de la disciplina muncii avea să genereze un lanț întreg de furturi pe care le vom înfățișa cititorilor noștri.

În ziua de 28 decembrie 1976 organele județene de miliție sînt sesizate că la depozitul condus de Grinberg și Floroia, se vînd scaune cu prețuri modificate. Descinderea efectuată rapid și competent stabilește că se primise un lot de scaune de la Fabrica de mobilă din Gherla. Ca și alte obiecte de mobilier, scaunele erau de 4 categorii, în funcție de stoffa cu care sînt tapitate, categorii ce se deosebesc, firește, și ca preț. „La indicația mea, avea să ne spună Grinberg, Floroia a modificat prețurile. Unele scaune au fost „avansate” la categorii mai mari iar altele li s-au pus prețuri la întîmplare, dar mai mari”. Percheziție la domiciliul celor doi: stupeoare! Grinberg, cel modest îmbrăcat, cel cuviincios și mereu în pană de bani (asa prețindea), ținea într-un geamantan (neincuiat), pe șifonier, suma de 537 740 lei. Apoi, obligațiunile CEC în valoare de 9 000 lei, cecuri în valoare de 30 000 lei, 20 metri perdele, covoare și altele. Într-o percheziție ulterioară, încă 17 000 lei, ascunși în galeriile de metal de la geamuri. La depozit i s-au mai găsit 1 600 lei încasați ilegal și două boniere cu un regim special în valoare de 62 000 lei. Mai tirziu s-a dovedit că încasa banii folosindu-le, de ochii lumii, dar nu-i depunea. De ce bani dispunea Grinberg în mod legal? Retribuția sa de lei 2 500 brut lunar! Soția nu este încadrată în cîmpul muncii iar fiica a terminat un institut de învățămînt superior în 1976. La nunta fiicei sale, ne-o spune chiar Grinberg, s-au strîns 42 000 lei iar el, tată și socru, a pus pe masă, modest, alți 40 000 lei. Adică avansul pentru un apartament proprietate personală. Grinberg a beneficiat în viața sa de nenumărate avantaje. Apartament de 3 camere primit cu chirie de la stat, bursă pentru fată pe toată durata studiilor universitare, obținerea, fără examen și deci fără carnet, a calității de expert contabil! În anul 1973, prin februarie, cînd a preluat, alături de Floroia, gestiunea depozitului, Grinberg avea 59 de ani. A cerut să fie numit șef de depozit pentru că, vezi doamne, se apropie pensia și nu i-ar strica o retribuție mai mare ca să-i iasă o sumă mai bună. A fost înțeles de către conducerea Direcției comerciale Neamț. Iată, reproduce textual, declarațiile sale date în prezența ofiterului anchetator, a cărui perseverență în soluționarea cazului trebuie remarcată: „De cînd lucrez am economisit 130 000 lei. La plecarea definitivă în străinătate o soră mi-a lăsat 128 000 lei. Diferența de aproape 300 000 lei? Reprezintă plusul scos de la clienți, obținut prin schimbarea prețului mobilei, a vânzării directe din depozit sau datorită înșelării cumpărătorilor pur și simplu. Nu toți clienții se pricep la mobilă și aproape nici unul nu se gîndește să confrunte prețul de pe factură cu cel de pe eticheta obiectului cumpărat. Practicam diferențe de preț variînd între 80 și 400 lei. Zilnic vindeam marfă între 80 000 și 300 000 lei. Scoteam zilnic, înșelînd cetățenii, sume între 400 și 700 lei. Dacă am avut inventare? Desigur...” Grinberg povestește lucruri tînid de o tristă etică privind modul cum se făceau inventarele. El a pus în joc și nume și sume pe care, preînde el, le-a oferit celor care-i inventariau gestiunea. Ba mai mult, în acele zile, el și Floroia aduceau mîncare și băutură.

Și totuși, cum proceda scriptic Grinberg de ieșea aproape curat la inventare? Simplu, ne-o spune chiar el: „Mă bifam de fiecare dată la contabilitate și știam soldul. Aveam de fiecare dată clienți care achitaseră mobilă, dar n-o ridicaseră. Aveam destule mijloace să-i împiedicăm s-o facă”. Aici, la acest depozit, se poate oare vorbi despre disciplina muncii, despre răspundere și control? Se încheiau de pildă acte pentru mobilă care nu exista ci urma să vină. Se întîmpla să contractezi joi, să spunem, și simbăta, cînd te duceai să ridici mobilă, n-o găseai. Eraj îndemnat să iei alta. Dar mobilă oferită costa fie mai puțin, fie mai mult. În primul caz, recunoaște tot Grinberg, nu primeai banii înapoi. În al doilea, achitai lui Grinberg sau Floroia diferența

și ei nu-ți eliberau chitanță. Și într-un caz și într-altul clientul era furat. Transportul mobilei la domiciliu era, de asemenea, în neconcordanță cu normele legale. Mașinile circulau fără aparat de taxare și sumele încasate erau însușite de Grinberg și Floroia. Dacă nu acceptai sistemul erau lăsat pradă căruțașilor particulari. Faptul că acum Grinberg recunoaște aproape în întregime practicile sale necinstite nu este rău. Dar adevărul este că după atîtea luni acest dosar, deja voluminos, poartă amprenta muncii inteligente, tenace și perseverente a ofiterului anchetator.

Într-o casă din oraș lucrează aproape zi și noapte cîțiva funcționari desemnați să execute verificarea contabilității a gestiunii celor doi. Iată citeva date oferite de aceștia prin sondarea lunilor iulie și august ale anului 1976. Din cele citeva sute de repere de mobilă s-au oprit pentru început la recamierul de 2 181 lei. În iulie au intrat în depozit 28 de repere și la ieșire, deci la vânzare, nu apare nimic. În august intră alte 35 și nu iese nimic. În schimb la recamierul de 2 317 lei, deci unul mai scump, situația se prezintă în felul următor: intră 1 în iulie și 4 în august. Dec 5. Ies 22 în iulie și 21 în august. Dec 43. La cele cu prețul de 2 452 nu intră nimic nici în iulie, nici în august. Ies însă 4 în iulie și 3 în august! De unde aceste diferențe? La recamierul de 2 571 intră 45 în iulie și 45 în august. La ieșiri nu apare nimic! Și așa mai departe! O situație asemănătoare cu aceea de la recamierul de 2 181 lei. La prețul de 2 587 lei intră 2 și ies 9 în iulie, respectiv 6 și 10 în august. Deci un plus de 11. La prețul de 2 517 lei intră 13 în iulie și ies 54; în august nu intră nimic și ies 35. Un plus deci de 76. Adăugăm cifra de 11 de mai sus și obținem 87. Cum arătam, la prețul de lei 2 571 au intrat în iulie și august 90 de piese. Ele n-au mai ieșit însă cu acest

● Mari fraude la depozitul de mobilă din Piatra Neamț

preț. A ieșit însă un total foarte apropiat, 87, la acelea care s-au vîndut cu prețuri mai mari. Mai clar, recamierul de 2 571 s-a vîndut la prețurile de 2 715 și 2 587 lei. La aceste articole s-a obținut prin fals, uz de fals și alte infracțiuni mai grave suma de lei 25 000.

Dar cine este și Floroia Ermil? E un cetățean cu 7 clase primare, uns gestionar prin derogări. De meserie a fost timpular, pînă cînd, avid de înșelăciune și furt, a cerut și a obținut o gestiune. La percheziție i s-au găsit 20 000 lei și 6 carnete de CEC în valoare de 30 000 lei. Este proprietarul unui autoturism Skoda 100 S, al unei case cu trei camere și a două grădini. Are doi copii în întreținere și soția adaugă celor 1 800 lei brut, cîștigați de el lunar, o pensie de 700 lei. Lunar, Floroia trimitea cite 500-600 lei drept danie la 5 biserică și 2 mănăstiri din județ! Probabil ca să i se ierte păcatele! Una dintre isprăvile sale de notorietate: a donat bisericii din cartierul Vinători un elopot în valoare de 8 000 lei!

De unde atîția bani, suport al sfidării celor care-și întemeiază viața pe muncă proprie și cinstită? Iată ce spune Floroia. Reproduce de asemenea textual: „Am acceptat să iau gestiunea împreună cu Grinberg în februarie 1973. Tocmai fusese arestat Iosub Eugen și era vacant un post. Îl știam pe Grinberg deoarece lucrase înainte ca merceolog la Direcția comercială și îmi făcea citeodată inventar. Am avut deci încredere în el deoarece se pricepea. Prețurile la mobilă le schimba Grinberg. Da, veneau de la furnizor cu anumite procentaje dar el le modifica. Eu semnăam avizele de primire deși știam prețurile reale. Ce nereguli erau? Se permitea accesul în depozit al persoanelor străine. Din moment ce nu era și la noi casă, este clar că nu era magazin de prezentare și desfacere. Dealtfel, și eu și Grinberg am cerut să se trimită o casieră, dar tovarășul director adjunct Mihai Năfornia nu a fost de acord. Se eliberau acte pentru mărfuri care nu existau în depozit. Se elibera mobilă la un preț inferior celui încasat. Nu dădeam omului diferența înapoi. Să zicem că omul, exasperat de așteptare, accepta o altă garnitură. Era o diferență de citeva sute de lei, în plus sau în minus. Dacă era plus, luam banii și nu-i depuneam. La minus îi dădeam un cuier sau o etajeră, de fiecare dată cu o valoare mai mică. Nu, nu se elibera nici un bon. O evidență exista, dar pentru uzul nostru, și ea era ținută de Grinberg. Da, recunosc că atunci, cu tapiteriile de la Roman, n-am dat banii înapoi. Grinberg nu mi-a dat niciodată vreun ban în mîna. Îi lăsa într-un sertar...”

Discut cu directorul Direcției comerciale, Dorin Dumitru, și cu Nicolae Pruteanu, secretarul comitetului de partid al instituției. Cu toate eforturile nu am reușit

să-l prind pe directorul adjunct, cel care se ocupă de acest sector, Mihai Năfornia. Deși i-au fost comunicate zilele în care l-am așteptat, nu am reușit să dăm de dînsul iar azi, 20 iulie 1977, a plecat în concediu. Păcat. Nemulțumit, pe bună dreptate, de cele întîmplate, tovarășul Dorin Dumitru îmi spune: „Grinberg a luat gestiunea la 13 februarie 1973 cu un plus de lei 3 000. La inventarul din 12 februarie 1974 i se găsește un plus de 48 000 lei din care 47 000 mărfuri achitate și neridicate. În 2 iunie 1975 i se găsește un plus de 109 000 lei dintre care achitate și neridicate 107 000 lei. La 6 august 1975 un plus de 32 000 lei — mărfuri achitate și neridicate. La inventarul de predare, cel din decembrie 1976, după arestarea lui Grinberg și Floroia, se găsesc în plus 239 000 lei. Mărfuri achitate și neridicate 94 000 lei. Trebuie justificați 145 000 lei. Este clar că ne facem vînovați de lipsa unui control ferm. Adjunctul meu, Mihai Năfornia, a obstrucționat vizibil eforturile noastre de a înființa o casierie și la depozit. Ce să mai spun? Furt și jaf în toată regula”.

De 7 luni de zile, aici, la Direcția comercială, cîțiva funcționari deslușesc, în funcție de atribuțiile lor, îțele acestei murdare afaceri. Un dosar de citeva sute de pagini cuprinde doar cererile și rezolvările cetățenilor care au achitat garnituri întregi dar au primit de la Grinberg și Floroia numai o parte din lucruri. Alții au început să se uite pe etichete și au descoperit că au fost înșelați. Practic, citeva mii de familii. Unii dintre păgubași au fost chiar colegi de muncă ai celor doi infractori! Dorința rapace de îmbogățire a celor doi n-a cunoscut însă nici milă, nici bariere. O femeie cu cinci copii, toți prezenți la depozit în ziua ridicării mobilei, a fost înșelată cu circa 1 000 lei. Printre cei care abia recent au intrat în posesia mobilei achitate anticipat se numără Gheorghe Aurelia, Hodor Ecaterina, Cucu Gheorghe, Marinescu Petre și alții. După toate probabilitățile lista ar cuprinde, cum spuneam, citeva mii de oameni. Mii de familii din orașul Piatra Neamț și din județul Neamț. Sint, de asemenea, indicii potrivit cărora statul a fost furat de o mare sumă de bani. Poate că vom reveni asupra acestui caz spre a face cunoscute toate firele, pe toți cei implicați, mai mult sau mai puțin. Pînă atunci, citeva întrebări din multele ce se pot pune la adresa Direcției comerciale a județului:

1) Cum de mai are gestiune I. Cojocaru? La o unitate din Tirgu Neamț a avut un plus în gestiune de 160 000 lei, apoi un minus de 150 000 lei! A fost totuși încadrat ca gestionar la magazinul Unic din Piatra Neamț, unde a ieșit în minus cu 200 000 lei. Deși i s-a acordat cu o generozitate demnă de o cauză mai bună perisabilități de 150 000 lei, nu ies la socoteală 50 000 lei. De ce este menținut totuși gestionar?

2) Deși Irina Viorel, vânzător la magazinul de prezentare și desfacere a mobilei din Piatra Neamț, este cercetat penal în dosarul Floroia-Grinberg, i s-a dat gestiunea depozitului unde au lucrat cei doi. De ce?

3) În condițiile cînd, firesc, valorile gestiunilor cresc, era oare normal ca un om cu numai 7 clase (Floroia Ermil) să fie menținut gestionar?

4) Faptul că de la același depozit a fost arestat, în 1973, Iosub Eugen nu a fost de natură să impresioneze pe nimeni?

5) Desele reclamații primite la Direcția comercială privind schimbarea prețurilor, încasarea de bacșiș, transportul mobilei în condiții ilegale nu era normal să facă la timpul potrivit obiectul unei comisii de anchetă?

6) Cînd va fi analizată activitatea celor 6 revizori care au controlat, prin rotație, gestiunea celor doi?

Întrebări se mai pot pune, și nu puține. Căci Floroia Ermil îmi vorbea cu un cinism prost mascat despre faptul că zilnic primea de la clienți 10—15 lei de „căciulă” ca și despre situația stranie că adevărata evidență a depozitului era cunoscută doar de Grinberg. Șeful serviciului contabilității din Direcția comercială, Rădulescu Doru, deci cadru cu sarcini precise pe linia îndrumării și controlului gestiunilor, spunea naiv: „Nu am avut motive întemeiate să-l suspicăm pe Grinberg. Era îmbrăcat modest, chiar foarte modest, și nu l-am văzut bind niciodată. Nu lua niciodată taxi. Nici bani în casă nu dădea. Soția ținea casa cu croitoria”. Oare aceste sînt criteriile după care apreciez un om căruia statul i-a încredințat gestiuni de milioane?

Și în acest caz a intervenit, cum era și normal, brațul drept al legii. Se vor stabili răspunderi și pedepse corecte și diferențiate. Dar iată consecințele nefaste ale lipsei controlului, ale lipsei disciplinei în muncă, ale încălcării unor dispoziții obligatorii și legale, ale sfidării cu cinism a normelor eticii și echității. Respectarea întocmai a legii, a regulamentelor de ordine interioară nu este facultativă pentru nimeni în nici o ramură de activitate. Este firesc, de aceea, să ne întrebăm: oare controalele, cite s-au perindat, au avut ochii legați?

EUGEN SECELEANU

Semnale critice recepționate

Primim de la Consiliul Popular al județului Vâlcea, Inspectoratul școlar: în scrisoarea tovarășului Avian Gheorghe din comuna Păușești, județul Vâlcea, adresată revistei „Flacăra” se sesizează faptul că pe nedrept a fost înlocuit din funcția de director al școlii generale Păușești. Din cercetările efectuate la Școala generală din comuna Păușești au rezultat următoarele: în ultimii doi ani de activitate desfășurată în școală au existat o serie de neajunsuri.

Printre acestea arătăm: plecarea unor cadre didactice de la ore, discuții neprincipiale în colectivul de cadre didactice. Deși tovarășul Avian Gheorghe a fost atenționat de mai multe ori, nu a luat măsuri corespunzătoare. În perioada stării de necesitate decretată în urma seismului din 4 martie 1977, fiind ofițer de serviciu a plecat din comună.

Ca urmare a fost sancționat de plinara Comitetului comunal de partid cu vot de blam și s-a hotărât înlocuirea din funcția de director. (Semnează inspector școlar general prof. Gh. Simeanu)

Un răspuns de la Casa de Economii și Consumațiuni, sucursala județeană Suceava: În legătură cu problema sesizată de tov. Coroianu Mihai din comuna Dorna Arini, apărută în nr. 24 din 16 iunie a.c. al revistei Flacăra la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră” arătăm următoarele:

Semnatarul sesizării dorește să-și construiască o locuință proprietate personală în comună în care își are domiciliul, în care scop solicită un credit de la stat prin Casa de Economii și Consumațiuni.

În conformitate cu prevederile art. 25 din Legea nr. 4/1973, persoanele încadrate cu contract de muncă din mediul rural, pot beneficia de credite pentru construirea de locuințe proprietate personală în comună în care au locul de muncă.

Intrucât tov. Coroianu Mihai are locul de muncă în orașul Vatra Dornei (muncitor la cooperativa meșteșugărească) și domiciliul în comuna Dorna Arini unde dorește să-și construiască locuința, nu întrunește condițiile prevăzute de Legea nr. 4/1973 pentru a beneficia de credit de la C.E.C. (Semnează director M. Costiug)

Un răspuns de la Consiliul popular al județului Hunedoara, Direcția sanitară Deva: Urmare scrisorii apărute la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră” în numărul 16 din 21.04.1977 al revistei Flacăra, privitor la lipsa asigurării asistenței medicale angajaților de la I.T.A. Brad, vă informăm:

— conducerile spitalelor Brad și C.F.R. Simeria de comun acord au stabilit ca asistența medicală a angajaților I.T.A. Brad să fie asigurată de dispensarul urban nr. 1 și policlinica Brad, cu excepția zilei de vineri când se asigură prin personal medical din rețeaua transporturi și telecomunicații;

Poșta redacției

Colectiv locatari, str. Aviatorilor — Petroșani. S-au luat măsuri de către forurile competente locale de deconectarea semnalizării acustice de la pasajul de cale ferată la km 82 și 222, situat între Petroșani și Livezeni.

Ion Pavel — Arad. Am fost informați că ați intrat în posesia drepturilor bănești care vi se cuveneau de la Fabrica de nutrețuri combinate.

Dumitru Radu — comuna Frumusești (Ilfov). Ne cereți să o determinăm pe nora dv. să plătească pensie de întreținere pentru copii. Nu noi, adresați-vă în acest sens instanței de judecată.

Măndița Tănase — comuna Rădăuți Prut (Botoșani). Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Botoșani ne-a informat că sînteți în evidența Oficiului forței de muncă, de asemenea, că vi s-au oferit mai multe locuri de muncă, dar ați refuzat. Dv. doriți să lucrați numai la spitalul din comună, care este în curs de construcție și, evident, încă nu se fac încadrări.

Gheorghe Munteanu — București. În prezent, Magazinul pentru produse de panificație „Cuptorul de aur” funcționează cu program normal. A fost închis, într-adevăr, dar pentru renovare.

Grup de tineri — Rupea (Brașov). Pentru a fi luate în considerare cele scrise, reveniți cu amănunte convingătoare și nu omiteți adresele dumneavoastră.

Elena Budău — Roman. Pentru a vi se face o expertiză la o clinică din București sau Iași este necesar să aveți o recomandare în acest sens dată de către spitalul municipal Roman.

Vasile Strelie — comuna Izvoru (Argeș). Vă mulțumim de știrea trimisă, și ne bucurăm că și în comuna dumneavoastră tovarășii de la consiliul popular, în frunte cu secretarul comitetului comunal de partid și primar al comunei, participă efectiv la campania agricolă de recoltat și treierat păioase.

MARGA NEDELEA

Cititorii

ne sesizează

De mai multe luni, la toate magazinele alimentare din orașul Balș, județul Olt, dacă solicitați apă minerală, vânzătorii te privesc de parcă ai vorbi de roci de pe Marte. Probabil că de-acum îi doare și gîtul după atîtea răspunsuri negative date prin binecunoscuta mișcare a capului. Consumatorii care au neapărată nevoie de apă minerală și-o aduc de la Slătina, Craiova, Caracal sau chiar de la București. (Eugen Pantelimon, Balș)

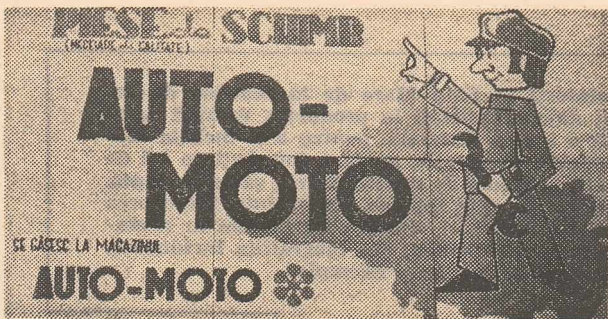
Am apelat și noi la serviciile B.T.T. și am obținut bilete pentru frumoasa stațiune Izvorul Mureșului. Acolo însă ne-au întâmpinat destule neplăceri. Dintr-o discuție cu tovarășul Mihai Dinu, directorul stațiunii, am înțeles că nu găsește sprijinul necesar la organele de resort ale județului Harghita pentru rezolvarea următoarelor probleme: 1. organizarea unui cabinet medical pentru toți turiștii; acum sînt rezolvate pe ici, pe colo numai probleme ale copiilor, adulții fiind trimiși la Gheorghieni; 2. înființarea unei agenții C.E.C. Deocamdată, solicitanții trebuie să meargă la Voșlobeni — sat la zece kilometri — sau la Gheorghieni; 3. introducerea unui sistem telefonic normal nu ca cel existent, care funcționează zilnic între orele 8—16 (?), iar duminică... pauză; 4) asigurarea unei mai bune aprovizionări cu ziare și reviste... noi am mai adăuga și organizarea mai bună a acțiunilor cultural-educative, precum și a celor distractive. Ca să nu mai vorbim de igrasia din unele camere sau de inexistența cofetăriei stațiunii căreia i se mai face și reclamă într-un pliant al B.T.T. (Laurențiu Ștefănescu și Constantin Ioniță, Huși)

În comuna Vatra Moldovitei oamenii uită uneori să îmbătrînescă. Roman Bodnar, la cei 85 de ani ai săi, de exemplu, încă muncește ca un bărbat în putere, fie la pădure, fie la cîmp. Din zori pînă în seară își face de lucru acolo unde treburile gospodăriei îl indeamnă. Acum, de curînd, a cosit, a

adunat și a clădit singur stogurile de fîn. Un exemplu viu de sănătate trupească și de suflet, un exemplu pentru cei mai tineri. (Malis Nicolai, Suceava)

Mă numesc Nicolae Moacă și locuiesc în Polovragi — Gorj. La 31 martie a.c. am concurat pentru ocuparea unui post la cooperativa de consum Polovragi. Concursul s-a ținut la sediul U.J.C.C. — Gorj. Eu am fost clasat pe primul loc din șase candidați, dar nici în prezent co-

Reclamă? În centrul orașului Gheorgheni (județul Harghita) este expus panoul din fotografia alăturată. Are dimensiuni de-a dreptul impresionante: 6 x 4 metri.

operativa nu mi-a dat decizia de încadrare. Aceasta, cu toate că, în urma unor sesizări la forurile județene mi s-a dat dreptate și tovarășii de acolo au fost de acord cu angajarea mea. Ce ar mai trebui oare să fac?

Vă scriu în numele sate- nilor din localitatea Mihail Kogălniceanu, comuna Coțușca, județul Botoșani. Am dori ca autobuzele ce trec pe la noi să oprească în sat — unde există un loc numai bun pentru așa ceva — nu la un kilometru alături de localitate. Lucrul e simplu, înființarea stației de care avem nevoie nu depinde decît de I.T.A. Botoșani, dar, deocamdată, deși am cerut nu am fost ajutați. (Constantin Grădinaru)

Este de necrezut dar încă mai există oameni care cred în prezicerile oferite de ciocul papagalului. Obținutele sfidătoare a acestora stîrnește cel puțin hazul. Iată o mostră: „4. PLANETA PT. DOMNIȘOARA. Ești foarte mîndră și din această cauză ai mulți dușmani dar aceasta nu împiedică nimic la norocul tău din contra vei face un drum unde dușmanii d-tale îți caută rău dar un tinăr bun care te va scăpa din toate acestea și te vei căsători cu el vei duce o viață fericită. Vei avea patru copii și vei trăi 85 ani. Vei lua de bărbat pe Nicu. Loto 17 47 59”. Cum sînt multiplicat aceste probe de sarlatanie și în ce tipografie se culeg? Oare nu există nimeni care să intervină împotriva unei asemenea penibile forme de obscurantism? Și doar în 1978 vom comemora bicentenarul morții lui Voltaire, ilustrul dușman al superstițiilor. (Ion Vasilescu, București)

Mă numesc Constantin Pintilie, sint pensionar. Sint printre sinistrații cutremurului de la 4 martie, printre cei care, prin grija partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, am primit în dată locuințe. Locuiesc într-un apartament frumos și modern, pe care îl impart cu soția mea, la etajul 8 al blocului nr. 106 de pe șoseaua Colentina 66. Marea noastră bucurie, cea prin care ni s-au asigurat bătrînețile, este însă întinecat de o serie de nereguli de ordin administrativ-gospodăresc. Deși banii fondului de rulment, necesari pentru darea în exploatare a liftului, s-au strîns de mult (de către președintele comitetului de bloc, tov. Gh. Frățilă), liftul încă nu funcționează. Sint om în vîrstă, am 70 de ani, sint, ca și soția mea, suferînd, boînav de inimă, drept care urcarea pe jos a opt etaje se transformă pentru noi într-un calvar. Mai sint, la etajele superioare ale blocului, și alți oameni în vîrstă, sint, la etajele șapte și opt, și două femei gravide. Apoi, de cînd ne-am mutat, deci de cîteva luni, spălătoria de bloc este impracticabilă, fiind folosită de președintele comitetului ca magazie. Cerînd explicații asupra acestor nereguli, am primit, din par-

Și eu care credeam că pieșele de schimb auto-moto se găsesc la magazinul de legume și fructe...

Ce să-i faci? Mai învață omul... (Silviu Pop)

tea președintelui comitetului, răspunsuri iritate, amenințări cu „evacuarea din bloc, dacă nu-mi convine”.

Locuim în blocurile 8 B, 8 C, 8 D și 8 E de pe strada Cișmelei, Constanța. Mulți sintem muncitori în port sau navigatori, dar indiferent de meserie, majoritatea sintem dornici de liniște și de frumusețe. Or, cum această frumusețe n-ar putea să însemne aducerea vreunui munte la mare, ea înseamnă, cu siguranță, pentru noi, arbori, straturi de flori, iarbă verde. Din păcate, unii locatari, nerespectînd nici dorința vecinilor lor de bloc și nici unele hotărîri ale unor foruri locale, au întins pe spațiile verzi din jurul blocurilor tot felul de rețele de sîrmă pentru uscat rufe și de bare pentru bătut covoare. Păcat de blocurile acestea, de confort 1, pe care le-am primit fără nici un fel de defecte, că trebuie, acum, să stea închise în asemenea țăruri de sîrmă! Comitetul de locatari de la blocul 8 B a vrut să ridice sîrmele de pe spațiile verzi și să degajeze locul, dar n-a fost posibil deoarece au sărit și s-au pus de-a curmezișul vecinii de la blocul 8 C, adică cei care le-au instalat. (Gheorghe Parashiv, Bucur Ion, Gheorghe Rădulescu)

CEI MAI BUNI CONTINUA... ȘI PE LITORAL. Astfel s-a intitulat spectacolul de revistă desfășurat nu demult sub egida A.T.M. la Constanța, după cum ține să precizăm colegul nostru, Ion Mustață, unul din protagoniști, spectacol criticat într-unul din numerele noastre precedente pentru umorul său ieftin și unele accente frivoale (vezi „Flacăra” nr. 29, foiletonul „Afară-i vopsit gardul, dar înăuntru nu-i leopardul”, pag. 6). Dacă s-a putut face vreo legătură între acest titlu și o cunoscută emisiune de la Radioteleviziune (al cărei succes se datorează în bună măsură și acestui popular animator), ea s-a datorat numai stării deplorabile a anunțului respectivului spectacol din care lipsea sintagma: „și pe litoral”. Bine însă că, după cite aflăm, nu s-a continuat cu giumele de un umor îndolielnic și nici cu obiceiul ca unele nume înscrise pe afiș să strălucească prin absență.

Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—14, iar luni, marți și miercuri între orele 10—18.

Am fi recunoscători corespondenților noștri dacă unele din scrisorile lor, de la caz la caz, le-ar însoți cu fotografii care să ilustreze cele semnalate. Evident, numai în condițiile cînd o pot face fără eforturi speciale.

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Traietorii în curs de a fi corectate

OMUL NOU

O conștiință lucidă

Omul nou nu este și nu poate fi produsul întâmplării, al miracolului și al unor acte voluntariste. El este rodul unor legi sociale obiective, ca și al unor acțiuni individuale, conștiente și programatice, care acționează asupra omului pur și simplu, în cadrul procesului istoric al permanentei de-venirii. Cum am văzut în articolul precedent, omul nou cunoaște mai întâi un mod de viață nou, ferit de orice formă de alienare. În interiorul acestui statut existențial, el își concepe, pe baza unei filosofii științifice și pe măsură ce stăpânește noi domenii ale cunoașterii, creează noi bunuri materiale și spirituale, un nou ideal de viață pe care tinde să-l înfrunghieze în propria sa existență. Procesul nu e deloc linear și idilic. În calea lui apar nenumărate obstacole sub forma prejudecăților de tot soiul, a ignoranței, a persistenței unor rămășițe ale vechiului. Pentru formarea omului nou este nevoie de o temeinică pregătire ideologică, de o cultură generală bogată și variată, de însușirea conștientă a principiilor moralei comuniste, a legilor eticii și echității socialiste, ceea ce și constituie obiectivul educațional fundamental al partidului. E nevoie așadar de o **conștiință lucidă**, educată și autoeducată, capabilă să distingă între vechi și nou, să judece în spirit critic și autocritic, să militeze pentru promovarea în viață a acelei triade care a caracterizat vreme îndelungată eforturile spirituale ale omenirii: **Binele, Frumosul și Adevărul**. E vorba și aici nu de categorii etice abstracte, vânturate de toate moralele de până acum și călceate sistematic în picioare de toate societățile bazate pe clase antagonice, ci de realități vii, implicate organic în comportarea oamenilor, în modul lor concret de a fi, de a gândi și de a reacționa în viață.

Conștiința lucidă a omului nou este incompatibilă cu pasivitatea și resemnarea creștinească propovăduită de religie, ea presupune intervenție activă, creatoare, și nu, pur și simplu, prohibitivă. Omul nou nu poate fi produsul unei serii de nu-uri, de negații restrictive impuse din afară, ci din asemenea atitudini constructive care-i construiesc personalitatea într-o coloană, în permanență ascensiune a umanismului și demnității. E vorba de niște mutații structurale în mentalitatea oamenilor, în viziunea lor asupra lor înșiși, a lumii și societății, care nu se produc în chip miraculos. E necesară o lucrare intensă, de ordin instructiv-educativ, a insului asupra sa.

Evident, societatea lucrează constant și substanțial, dar insul nu poate aștepta, în această privință, totul, ca și în alte situații, numai de la societate. Preocuparea pentru autoeducare și auto-perfecționare este și ea esențială în procesul apariției și afirmării omului nou. Societatea creează toate condițiile obiective dar fiecare membru al ei e dator să depună maximum de efort pentru a le fructifica în propria sa biografie. În fiecare dintre noi, omul nou nu poate apărea dacă nu-l sprijinim noi înșine în chip deliberat și consecvent. Apariția lui are loc în plan spiritual și fără intervenția noastră conștientă se poate lăsa așteptată sine die.

ION DODU BĂLAN ■

Din cei 29 de tineri reintorși în Satu Mare de la centrele de re-educare din țară, 28 au fost deja repartizați în producție, urmînd ca al 29-lea să se reincadreze într-o școală generală pentru a-și încheia studiile. Treceți prin sfatul omeniei, cu atenție, cu tact, întrebați ce fel de calificare au și spre ce meserii și locuri de muncă doresc să se îndrepte, cei 28 tineri eliberați în mai și-au regăsit liniștea, bunăvoința, încrederea și speranța necesare propriei lor redresări morale. Prezentăm în rîndurile ce urmează trei din destinele dramatice, din biografiile furtunoase, corectate de societate într-un mod umanitar și exemplar.

Ciupac Grigore e un adolescent fragil, plăcut la înfățișare, ușor efeminat, cu ochi strălucitori și inteligenți. Lucrează ca bobinator la Întreprinderea „Ardeleana” din Satu Mare, își depășește zilnic norma, e ponderat și disciplinat. Cîștigă 1.550 de lei pe lună. Din prima retribuție a băut o bere, și-a cumpărat o pereche de pantofi și un costum de haine.

— Care meserie îți place mai mult? — Îmi place să fiu de folos, să repar. Sînt tare multe lucruri de reparat: o clantă, o ușă, o priză, un reșou, o mașină de călcat, un frigider, o siguranță, o mașină de spălat... Rămîne mereu ceva de reparat și eu aș vrea să mă priceap la toate. — Cum te simți aici, în întreprindere? — Mă simt curat. Nu vă uitați că am hainele murdare de lucru. Mă simt ca sculat din pat după o boală, încă slăbit, dar fericit. — Îți place munca? — Întîi și întîi că mie, cum v-am spus, îmi place să meșteresc mereu cîte ceva. Apoi mă simt bine printre oameni. Oamenii m-au primit ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Mă simt liber. Niciodată nu mi-am închipuit că oamenii sînt atît de buni. Cîștig bine. Vreau să-mi găsesc casă, să mă îmbrac, să muncesc, să învăț mai departe la seral și să mă fac om.

Sulea Simion, electrician bobinator, membru în biroul de partid, un bărbat tînăr, cu ochi luminoși și buni, își răvășește părul cu mîinile și îl privește pe Ciupac cu dragoste, ca pe un frate mai mic: „Cînd ne-a fost adus băiatul ăsta de la serviciul personal, n-a spus nimic, n-a spus cîine-i, de unde-i, ce-a făcut, ce-a dres. Mai tîrziu am aflat totul de la el. Nu contează, i-am spus. Nu e nici o problemă. Dacă vrei să devii om, aici ai o șansă foarte mare. Toți avem grijă de el. E un băiat bun, disciplinat, sensibil și delicat. Are mîna de aur. Va fi un meseriaș bun.

Costin Maria, secretară U.T.C. pe întreprindere, o fată înimoasă, mereu cu sufletul la gură și ambițioasă, spune că noul angajat, Ciupac Grigore, dacă n-ai ști de unde vine, nu pare să fi comis nici o infracțiune în viața lui, spune că discutînd cu el a înțeles că lecția de viață pe care a primit-o a fost dură și mai ales dureroasă, că a fost victima unor prietenii nocive de care cei de la U.T.C. din întreprindere promis că îl vor feri, că îi vor face rost de o locuință undeva în oraș și-l vor invita mai des pe la club, la acțiuni culturale, științifice, la dans.

— Nu e nevoie, răspunde Ciupac Grigore. De acum știu să mă feresc și singur de prietenii răi. — Ți-ai mai întîlnit vechii prieteni? — Nu. Se feresc de mine. Și fac rău. De la mine au acum ce învăța. I-aș aduce sigur pe calea cea bună. I-aș pune să dea examen la seral, să se angajeze în întreprindere, să se îmbrace și să învețe să mînce la masă frumos, să cedeze locul în autobuz celor mai în vîrstă și să nu treacă strada pe unde e sens interzis. Că cine trece strada pe unde nu trebuie, trece și prin viață pe stop.

Doboș Gheorghe e un băiat mărunt, tuns scurt, cu ochi umezi, dezordonat și mirat la tot ce se întîmple în lume. Așteaptă să intre în schimbul de după-amiază. Ține în mîna o servietă cu de-ale gurii așezate frumos de mama sa în ștergar alb și cartea de protecția muncii pe care o buchisește de cîteva zile. Biografie încărcată de abateri mai mult sau mai puțin minore. Sînt șapte frați crescuți de o mamă harnică și grîjulie, dar depășită de greutate. Tatăl lor „trăiește prin Banat cu altă femeie!” Ultima meserie dinaintea școlii de corecție: cioban la oi. A fost repartizat la Uzina „Unio” din Satu Mare, ca forjor, meserie deprinsă în școala de reeducare. — Cîți ani? — 17. — Îți place meseria? — Place. — Cum te simți printre tovarășii de muncă? — Bine.

— Cum să se simtă?, intervine secretarul de partid, **Gheorghe Vaida**. Abia

s-a prezentat la fabrică de 3 zile. Pînă acum a fost ocupat cu formele de angajare. De cum a venit i-am spus că la noi dacă e cuminte și disciplinat, dacă nu lipsește și nu întîrzie de la lucru o să cîștige destul ca să trăiască bine și să-și ajute mama din cînd în cînd cu bani.

Ne întorcem spre Doboș Gheorghe. — Ți-e rușine de viața ta de pînă acum? — Nici nu știam ce rost am eu pe lume. Nici nu m-a învățat nimic de ce trăim, pentru ce adică tragem aer în piept și de ce e cer deasupra noastră. Mi-a plăcut pe cîmp, în aer liber, dar mă simțeam singur. — Nu cumva ai de gînd să fugi de aici și să te întorci la cîmp?! — Nu. Aici nu sînt singur. Aici fac o meserie frumoasă. Cînd eram mic fugeam de la școală ca să văd tractoarele și să mîn și eu tractoarele. Aveam un tractorist care mă învăța să conduc. Dar a murit. Mie îmi plac motoarele...

Pop Mihai, șeful secției de forjă, un bărbat masiv și „cu greutate” care i-ar putea fi tată lui Doboș Gheorghe, ne spune că aici, la forjă, e muncă grea și un spirit de echipă cu adevărat muncitoresc. „Aici n-au ce căuta oamenii care trag chiulul. Nu rezistă. De aceea, eu am vorbit frumos cu el, i-am spus, măi, băte, aici se cîștigă bine, se lucrează cu mașini perfecționate și ai ocazia să te perfecționezi în calificare, să înveți cum se trăiește civilizată, să întemeiezi o familie...” Apoi l-am trimis să-și completeze formele de angajare. Și a dispărut vreo două sau trei săptămîni. L-am căutat și l-am adus din nou la întreprindere. M-a mințit, ba că a fost la maică-sa, ba că a fost la o înmormîntare la Baia Mare. Ba că s-a îmbolnăvit... Cînd am văzut că mă poartă cu vorba, mi-am zis că dacă el nu prea e convins să se facă om, apoi îl facem noi. Ca să nu vină după aia, mai tîrziu, peste nu știu cîți ani, să ne reproșeze că n-am fost în stare să-l creștem. I-am dat un însoțitor care l-a ajutat să-și completeze formele de angajare. L-am pus într-o echipă optimă ca să se acomodeze cu lucrul, să se asocieze cu colectivul, să prîndă, cum se zice, gust pentru muncă.

Cel mai „spectaculos” personaj dintre cele abordate este fără îndoială **Ionel Coroamă**, reintegrat în muncă la Întreprinderea de mobilă din Satu Mare. Coroamă pare ușor cabrat, în „gardă”, gata să răspundă oricărui „atac”, cu privire mobilă, ascunsă în desenul ochilor mici, asiatici, cu o expresie de avertisment și de afront, cu buza de jos ușor răsfrîntă și capul dat pe spate cînd vorbește. Se vede că îl irită atenția care i se acordă. A căutat întot-

deauna să se dea la fund, să treacă neobservat, să pară calm, liniștit, imper-turbabil.

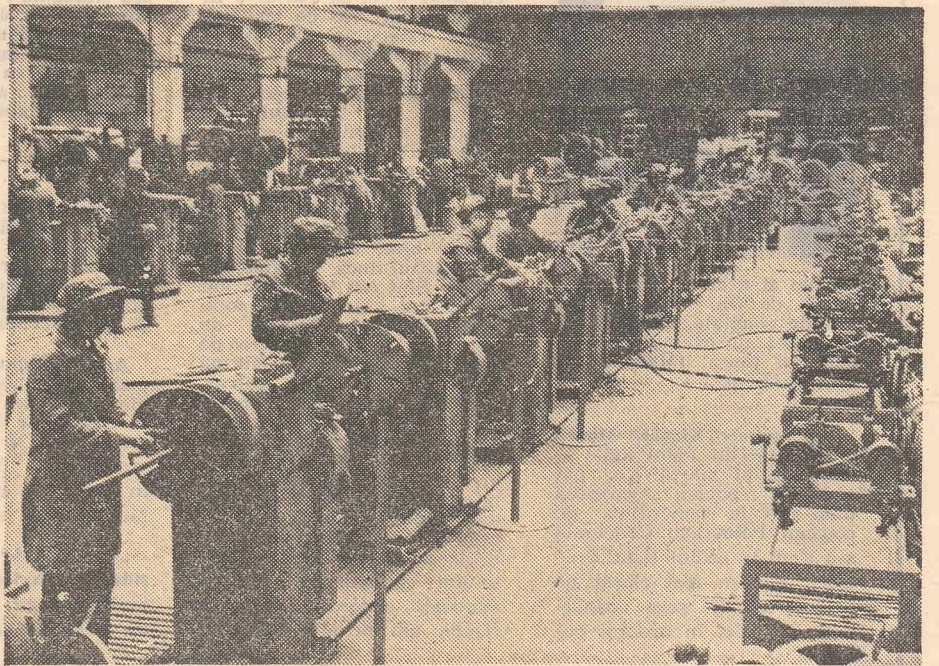
— M-am angajat aici, vreau să muncesc, să-mi văd de treabă, să nu mă bage nimeni în seamă. Oamenii de aici m-au primit bine. Mai bine nici nu-mi puteam imagina. Îmi vorbesc frumos, n-am lipsit niciodată, n-am întîrziat, n-am jignit pe nimeni și mi-am îndeplinit sarcinile de serviciu cît am putut mai bine. — Ce meserie ai fi vrut să înveți? — De șofer. — Bine, dar dumneata știi să conduci mașina, că doar pentru furtul unor mașini ai fost condamnat. — Știu foarte bine, dar n-am calificare, nici carnet. — Prin urmare goneai pe șosele, pe drumuri fără carnet. — Fără. — Bun. Ai fost un „înger negru”, acum tovarășii dumitale de muncă spun că ești un muncitor disciplinat, serios și plin de inițiativă. Cum s-a întîmplat? — Se întîmplă, tovarășu’, se întîmplă. Nu e dracul atît de negru. Dacă oamenii ar fi știut să vorbească cu mine de la început, dacă aș fi avut și eu o familie care să aibă grijă de mine, dacă aș fi avut prieteni adevărați, profesori cu tact și cîte și mai cîte, cum au avut alții, poate că n-aș fi ajuns un infractor dat sub urmărire în toată țara. — Și acum, ce-ai de gînd să faci în viitor? — Să muncesc, să-mi văd de treabă, să nu mă mai arate nimeni cu degetul.

Szendrei Andrei, maistrul mecanic care l-a primit în subordine pe Ionel Coroamă, spune că nu are nimic să-i reproșeze. „Cînd a venit, am ținut o ședință fulger în secție, le-am atras atenția oamenilor că Ionel Coroamă a comis abateri de la normele sociale, că trebuie să avem grijă de el, să-i vorbim frumos, să-l inițiem în specificul muncii noastre. Pînă acum n-am avut nici o reclamație împotriva lui. E un muncitor ireproșabil”.

Secretarul U.T.C., **Turian Mircea**, l-a sfătuit să-și uite vechii prieteni care îl acompaniau în escapade, să-și caute prietenii noi în întreprindere. „I-am dat locuință în căminul pentru nefamiliști, o cameră, pentru că acasă, la tatăl său, condițiile sînt impropriet, căutăm să-l mobilizăm la acțiunile noastre și răspunde întotdeauna cu promptitudine. Esențial este să știi să-i vorbești și să-i acorzi încredere. Pentru că, se pare, nimeni n-a avut pînă acum încredere în el”.

Satu Mare e un oraș unde spiritul muncitoresc se simte nu numai în halele întreprinderilor, ci pretutindeni. E un oraș de oameni gospodari și muncitori. Un oraș în care îți face plăcere să trăiești. Umanismul hotărîrii prin care tinerii care au comis anumite abateri de la normele de conviețuire socială și de la lege au fost reintegrați în muncă și în viața de toate zilele se manifestă la Satu Mare prin atitudinea oamenilor din echipele de muncă, din secții, din organizațiile de partid și U.T.C. din întreprinderi și din cartiere care înregistrează ca un seismograf ultrasensibil tot ce fac acești tineri și le corectează treptat și cu tact biografia.

A. DOHOTARU ■

Universul muncii, climatul cel mai propice pentru formarea tineretului

Școala de inventică ieșeană — un produs al integrării

Iașul trăia zilele trecute, când l-am vizitat, freământul neasemuit și inconfundabil al concursurilor de admitere, respira, așa zice, prin toți porii săi evenimentul care făcea ca toate celelalte activități, proprii orașului îmbrăcat în hainele noii sale industrii, să cedeze, cu bunăvoință și chiar simpatie, prioritățile lor majore, tinereții studioase. Este explicabil că, în atari condiții, orice cadru didactic era greu de abordat și mai cu seamă rectorul Institutului politehnic, prof. dr. ing. Mihai Gafițeanu, deși — deloc paradoxal — se aflau cu toții în permanență la dispoziția școlii, venind în zori și plecând seara târziu, astfel încât într-o „fereastră” duminicală l-am avut în față pe cel căutat.

— Intrucît concursurile vin și trec, cu întregul lor cortegiu de întâmplări, mai mult ori mai puțin previzibile, doresc să discutăm despre ceea ce, deja, a devenit un element de structură a învățămîntului nostru superior, în ciuda noutății sale: despre integrare, rugîndu-vă să-i fixați locul, în raport cu pregătirea clasică pe care și dumneavoastră, în anii studenției, ați urmat-o.

— Se impune remarcă privind specificitatea ideii în sine, idee care caracterizează, în prezent, învățămîntul românesc și care a emanat de la conducerea superioară a partidului nostru, de la secretarul său general. Față de formula clasică, la care ați făcut referire, au apărut numeroase elemente suplimentare, dintre care cel mai revoluționar mi se pare a fi acela că raportul cercetare-cadru didactic, raport exclusiv pînă nu demult, s-a lărgit prin includerea chiar a celor mai tineri studenți. De asemeni, integrarea, cel puțin în concepția noastră, nu este și nu poate fi o operație încheiată, ci una în permanență desfășurare și anume în paralel cu însăși evoluția industriei ieșene și chiar a celei naționale. Zona industrială a orașului nostru a urmat calea indicată de partid și am văzut foarte clar cum s-a petrecut aceasta, știm cum va continua, așa încît cunoaștem, de pe acum, ce puncte de întîlnire vom avea cu sectorul producției nemijlocite și, mai ales, ce teritoriu au de acoperit cadrele din învățămîntul superior și studenții pe care-i pregătesc, care este de fapt propriul lor loc de muncă în acest ansamblu de forțe.

— Cum vedeți și, dacă se poate, cum vă înscrieți în circuitul pe care l-ați trasat?

— Va trebui să vă arăt fie macheta noilor construcții care ne-au fost afectate sau să ne deplasăm pe teren pentru a o vedea. Deocamdată, ne vom mărgini la machetă. Iată construcțiile realizate, destinate învățămîntului; reprezintă o pătrime din totalul celor deja concepute și aprobate și ocupă o zonă impresionantă, vecină celei industriale, la circa 400—500 m distanță, și cuprinde nu numai săli de cursuri, ci și ateliere ori, mai exact, hale industriale adevărate, cu tot utilajul trebuincios. Se poate spune, de pe acum, că centrul tradițional al învățămîntului superior ieșean — Copoul — a căpătat o replică puternică, căreia doar tradiția îi mai lipsește, dar sperăm că și-o va dobîndi, nu peste foarte mult timp.

Baza materială, care ni s-a creat, a operat, la rîndul ei, mutații fundamentale și teoretice și practice. La Facultatea de mecanică, de pildă, cam 15—18 studenți, pe an, obțin brevete de inventatori, cifră importantă, după părerea mea. Dealtfel pe această bază s-a născut școala de inventică. Seriile care termină acum au prins 3—4 ani de integrare. Cele noi vor beneficia de ciclul complet, astfel că așteptăm, și în acest domeniu, progrese. Vedeți, noile generații de absolvenți au scăpat de un mare neajuns pe care noi l-am resimțit la terminarea studiilor. Făceai, de pildă, secția de motoare, dar îți era frică să pornești un motor! Și nu numai atât. Sînt de părere că însăși funcția socială a inginerului a înregistrat și va înregistra, în continuare, modificări. Muncitorul este conștient acum că cel care-l conduce cunoaște bine ceea ce face el și că știe ce să-i ceară, că nu bijbăie. Chiar seminariile tradiționale și-au schimbat conținutul mutîndu-se, nu doar formal, ci funcțional, din amfiteatre în halele industriale. Se pare că am evitat răspunsul la întrebarea dumneavoastră. De fapt, am vrut să-i lărgesc cadrul. Revenind, pot spune că

Convorbire cu prof. dr. ing. Mihai Gafițeanu, rectorul Institutului politehnic „Gh. Asachi”

școala de inventică ieșeană este o realitate născută din necesități și sprijinită de Comitetul județean de partid Iași, că periodic au loc întîlnirile inventatorilor, fie ei studenți, profesori, tehnicieni ori muncitori. Se realizează, cu regularitate și seriozitate extremă, un schimb de informații, de idei, de o mare eficacitate și interes pentru toți participanții. Dealtfel, în tehnică, cercetarea a devenit un fenomen de echipă, nu individual, și implică tot felul de activități, în care fiecare își poate da concursul, fie el muncitor sau student. Să nu înțelegeți că ne limităm la cercetarea aplicativă, ignorînd-o pe cea fundamentală. Programul prioritar național, planul de stat, planurile departamentale ca și cel prioritar stabilit de către Comitetul județean de partid Iași sînt tot atîtea surse și resurse pentru desfășurarea cercetării fundamentale.

— Cum s-a adaptat corpul profesoral noului cadru?

— Putem chiar calcula această adaptare și o facem, la Iași: așezăm alături catedrele, le analizăm gîndurile, perspectivele, rezultatele. Forța exemplului personal mi se pare cea mai eficace. Voi da un singur exemplu privind activitatea studenților profesorului Vitalie Belousov, decanul Facultății de mecanică. În condițiile integrării, s-au realizat, aici, numeroase scule, transferate, deja industriei și care și-au cîștigat repede notorietatea. Mă refer la așa numitele freze „Romascom” care s-au produs întîi la noi și, în prezent, și la atelierele Nicolina Iași, la Focșani și Suceava. Sîntem solicitați, ca profesori, să luăm parte la un proces nou pe care nu l-am cunoscut nici unul dintre noi pînă acum cîțiva ani.

— Ce este specific pentru școala ieșeană în acest moment?

— Un răspuns echitabil trebuie să țină seama de diversele domenii de activitate. De pildă, pentru Facultatea de chimie industrială (tehnologie chimică cum i se spune de curînd) tipice sînt cercetările privind producerea hîrtilor speciale, să le spunem artificiale sau sintetice, conduse de acad. prof. Cristofor Simionescu, care țin pasul cu începerea montării unei fabrici și a

stației pilot, planificată pentru trimestrul III al anului; Facultatea de construcții cercetează problemele betonului armat și mă bucur să spun că specialiștii ieșeni au fost solicitați, în calitate de consultanți, la București în urma seismului din martie. Dealtfel, dacă privim pe fereastră, vedem o platformă, realizată încă din 1964—1965, pe care putem „organiza” cutremure de diferite intensități, pentru a studia comportamentul construcțiilor și al materialelor folosite la diferite solicitări seismice. Facultatea de hidrotehnică și-a inclus în plan studiul sistemelor de irigații și a bazinelor hidrografice de care dispune județul; cea de mecanică continuă adîncirea cercetărilor în domeniul sculelor. Pot să vă informez că la Iași s-a renunțat total la importul sculelor de un anume tip, ceea ce înseamnă o economie de 15 000 lei pentru fiecare piesă. Valoarea contractelor de cercetare, pe acest an, este de 35 milioane lei, iar a producției proprii (inclusiv autodotarea) de 17 milioane. Am dat cifre, dar ele nu spun totul, deși își au importanța lor. Conținutul acestor preocupări, ca rezultat al muncii de cercetare necesară economiei naționale, mi se pare major. Sînt conștient că nu vom putea, niciodată, să avem tot ceea ce are industria, nici n-ar fi normal, dar beneficiem și vom putea beneficia, prin cooperare, de valențele sale pe lingă cele proprii.

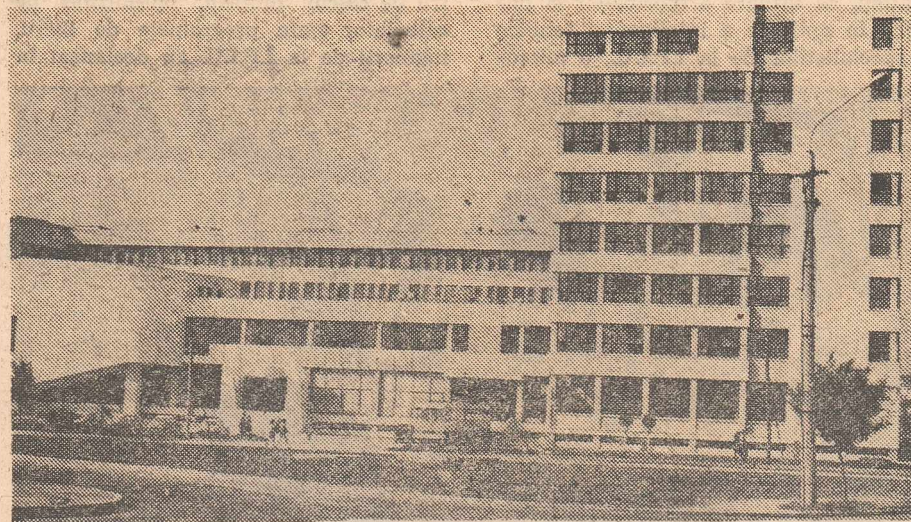
— Fiindcă veni vorba... prezența studenților, a profesorilor lor în procesele respective nu deranjează industria?

— Aparent noile idei conturbă. Așa a fost întotdeauna. Am folosit un timp trecut, deliberat. Ideile noi nu circulă lin, ca un text bătut la mașină, dar dispunem de un sistem, grație căruia ideile acestea devin publice (amintesc, iată, școala noastră de inventică), contactul profesorilor, al studenților cu maistrilor, cu muncitorii, cu alți ingineri fac ca noul să-și cîștige adevății. În plus, avem posibilități materiale de experiment ale institutului, așa încît, cum a fost cazul frezelor, putem veni cu ideea concretizată material și să convingem. Dar n-am întîmpinat, încă, obstacole de netrecut. Din totalul brevetelor pe țară, institutul nostru deține a 30-a parte, ceea ce mi se pare important, ținînd seama că există mii de întreprinderi, unde zeci de mii de oameni gîndesc.

— Care sînt atu-urile Iașului universitar în materie de invenții?

— Realizările Facultății de mecanică, condusă de prof. dr. V. Belousov. Merite incontestabile au academicianul Cristofor Simionescu, care dirijează cercetările de la hîrtie, printre altele, sau profesorii Vasile Diaconescu și Emanuel Poppel. Cîteva nume de studenți inventatori de la mecanică: Hanzu Ilie, Țîpu Vichentie, Enache Gheorghie, Ungureanu Gheorghie, Lupescu Octavian, despre care veți mai auzi. Revenind la începutul discuției noastre vreau să adaug ceva: integrarea începute să se facă resimțită, dar îi lipsea suportul oficial, pentru a spune așa, adică acea minte ascuțită care să „vadă ideile”, cum spunea un mare scriitor, să le decanteze din noianul de fapte care-l ascundeau și să-i dea viață. Cam asta a reprezentat pentru noi inițiativa partidului devenită, acum, metodă de muncă.

EMANUEL VALERIU ■

Corpul CH, cu laboratoare și săli de clasă, de la Institutul politehnic „Gh. Asachi” din Iași

STUDIUM

Româna în licee, prin prisma admiterii

Este vorba despre proba orală, eliminatorie, susținută de candidații la Facultatea de limbă și literatură română. Nu ne vom ocupa de cantitatea cunoștințelor, indicate în programa analitică publicată de M.E.I., ci de modul de comunicare a acestor cunoștințe, prin urmare de corectitudinea, precizia și expresivitatea exprimării, elemente esențiale pentru cei care vor cultiva, ca profesori de română, excepționalele disponibilități intelectuale și artistice ale limbii noastre, ducînd mai departe emoționantul testament al lui Ienăchiță Văcărescu. Desigur, nu li s-a cerut candidaților să țină lecții de retorică ori expuneri calofile, mai ales în condițiile de inerentă emotivitate a examenului, dar li s-a cerut, și trebuie să li se ceară, să demonstreze că au o elementară vocație pentru studiul limbii române și, desigur, că au nivelul unor absolvenți de liceu, care au parcurs o programă cuprinzătoare și, în sine, suficientă pentru promovarea unui atare test. Și am constatat, cu satisfacție, că o mare parte a celor ce s-au prezentat în fața comisiilor de admitere erau stăpîni pe materia cerută și, ca o consecință firească, aproape automată, exprimarea le era cursivă, corectă, convingătoare. Căci, să fie limpede, erorile de exprimare se datorează în primul rînd erorilor de informare, lacunelor în pregătire, o exprimare în sine, fără raportare la fondul de cunoștințe, devine simplă fanfaronadă, sesizabilă de îndată de către orice dascăl cu experiență. De aceea încercarea unor candidați de a trișa, pe această cale, s-a soldat, cum era de așteptat, cu un eșec.

Ajunși aici ne îngăduim să sesizăm un viciu mai general pe care-l dovedesc unii absolvenți de liceu și pe care Maioreșcu l-a numit, cu peste un veac în urmă, beția de cuvinte, iar după el Mihail Dragomirescu i-a zis ezema verbală. Viciul acestei maniere de exprimare constă în disproporția dintre cunoștințe și idei, de o parte, și cantitatea de vorbe, de cealaltă, cea din urmă copleșind pe primele. Puțini candidați răspund, în reflexul exprimării, condiției de concentrare, de sobrietate, de rigoare verbală căci, din cite ne-am dat noi înșine seama, cu prilejul unor vizite în școli, asupra acestor aspecte profesorii de română trec cu grabă și uneori cu indiferență ca și cînd elevii ar trebui să le știe din naștere. Obsedați, aproape teroriști de cantitatea de cunoștințe, de epuizarea tuturor verigilor metodologice din planul de lecție, mulți profesori nu găsesc necesar să-și corecteze elevii, iar uneori, din păcate, ei înșiși nu-și supraveghează suficient exprimarea (mai ales profesorii de alte discipline decît româna dar despre această problemă specială ne vom ocupa în alt număr). Or, mai ales lecțiile de română e nevoie să devină, atît prin expunerea profesorului cit și prin răspunsurile ori expunerile elevilor, modele de exprimare. Profesorul va trebui să întrerupă și să corecteze, în mod obligatoriu, orice exprimare incorectă, șchioapă, incoerentă, să penalizeze (evident prin mijloacele pedagogice ce-i stau la îndemînă) înclinația logoreică, fanfaronada, inflația verbală, obișnuindu-i pe elevi cu simțul responsabilității cuvîntului, descărjînd vorbăria în gol. Procedînd în acest fel, profesorul va sacrifica, poate, la început, o parte din timpul consacrat volumului de cunoștințe dar, treptat, elevii se vor obișnui, le va intra în reflex exprimarea riguroasă și acest timp va fi indiscutabil recuperat. Să ținem minte o vorbă a lui Iorga: „Nivelul de cultură al unui popor este nivelul de exprimare al celor ce-l compun și dovada supremă a patriotismului popoarelor”.

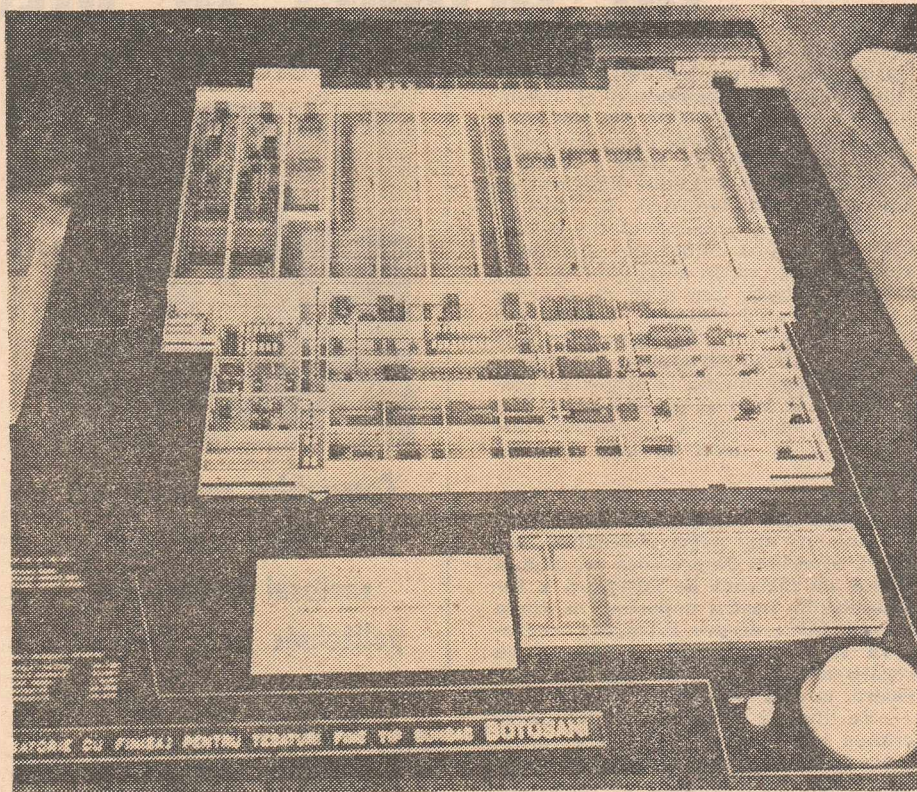
POMPILIU MARCEA ■

UN AVANPOST AL GÎNDIRII TEHNICE ORIGINALE

Invenții brevetate în cadrul I.P.I.U. și unele din distincțiile obținute la târguri și saloane internaționale

1. „Grindă canal prefabricată din beton precomprimat pentru hale industriale”, realizat de un colectiv condus de inginer Ion Dan Mărăcine. **Medalia de argint la Târgurile internaționale de la Nürnberg (1969) și Köln (1972)**;
2. „Aparat pentru ventilația, încălzirea și răcirea aerului”, creația unui colectiv alcătuit din inginerii Petre Constantinescu, Emil Oachiș și Grigore Rădulescu. **Medalia de vermeu la Salonul de invenții, de la Bruxelles (1971)**;
3. „Construcție industrială universală, blindată cu pod tehnic”, inginer Gheorghe Cristescu și inginer Tudor Georgescu. **Medalia de argint, Geneva (1972), Medalia de aur, Köln (1972)**;
4. „Grindă canal prefabricată pentru ventilarea sau încălzirea hălelor industriale”, inginer Petre Constantinescu și inginer Mihai Popescu. **Medalia de vermeu, Bruxelles (1971)**;
5. „Deflector reglabil din elemente prefabricate de beton armat”, colectiv condus de inginerul Petre Constantinescu. **Medalia de argint, Geneva (1973)**;
6. „Sistem de protecție și obturare pentru deschiderile lanternourilor hălelor industriale”, același autor. **Medalia de argint, Geneva (1973)**;
7. „Procedeu și instalație pentru evacuarea lichidelor mai ușoare decât apa din rezervoare submerse”, realizat de arhitect Alexandru Ene. **Medalia de argint, Viena (1971)**;
8. „Aparat pentru hașurarea desenelor” și „Perspectograf”, același autor. **Medalia de argint și, respectiv, cea de aur, Viena (1973)**;
9. „Elemente prefabricate din beton precomprimat pentru acoperirea hălelor industriale”, realizat de un colectiv condus de inginerul Alexandru Mitroiu. **Medalia de aur, Bruxelles (1975)**;
10. „Aparat indicator bioritm”, profesor Iancu Scutașu Comăneanu. **Medalia de argint, Geneva (1976)**;
11. „Instalație de foraj geotehnic”, colectiv condus de inginer Teodor Stoianovici. **Medalia de aur, Geneva (1975) etc. etc.**

Macheta țesătoriei cu finisaj pentru țesături fine tip bumbac – Botoșani

Brevetele de invenție enumerate mai sus, așezate dintr-o listă mult mai amplă, au adus, pe lângă sumedenia de distincții internaționale, importante beneficii industriei țării. Astfel, economiile post-calculate se ridică la peste 12 milioane de lei în cazul „Grindei canal” (punctul 1), ating 6 milioane pentru „Aparat pentru ventilație” (2), depășesc 6 milioane la „Grindă canal prefabricată pentru ventilarea...” (4), cifră valabilă și pentru aplicarea în practică a invenției numărul 9 din enumerarea noastră.

Pentru toate aceste dovezi grăitoare de muncă și inteligență creatoare, I.P.I.U. a fost distins cu Ordinul Muncii, clasa I, în 1972 și cu Ordinul Muncii, clasa a II-a, în 1977.

De fapt, la I.P.I.U., prescurtarea care desemnează institutul nu e cea mai exactă, în realitate fiind vorba despre o unitate de proiectări tehnologice pentru industria ușoară, ceea ce, firește, oferă de la bun început un reper în plus, o lămurire suplimentară. Care lămurire vrea să spună că aici, într-o clădire din mijlocul cartierului Balta Albă, se gîndesc și se realizează proiecte de inginerie tehnologică pentru toate ramurile industriei ușoare, se proiectează obiective industriale de investiții, fie dezvoltări, fie unități complet noi, în sfîrșit, se lansează, în țară sau în străinătate, tehnologii moderne, cu eficiență economică tot mai mare.

Acestea fiind zise, ni se pare foarte clar că o relatare ca aceea care va urma nu va putea epuiza toate aspectele activității desfășurate la I.P.I.U., drept pentru care reporterul și-a propus să zăbovească numai asupra citorva din laturile unei munci perseverente și serioase, pe care o recomandă, mai bine decît vorbele, recenta decernare a Ordinului Muncii, precum și un bilanț pe 1976 dintre cele mai fructuoase. Bilanț constatînd depășiri ale angajamentelor la toți indicatorii, cu 6,4 la sută la valoarea producției globale, cu 3,3 la sută la productivitatea muncii, cu 11,8 la sută la beneficii și așa mai departe, realizări permițînd o scurtare a termenelor de pregătire a proiectelor, față de planificarea inițială, cu nu mai puțin de 23 000 de zile pe durata unui an, numărînd, firește, doar 365 !!

Un prim capitol la care ne vom opri, discutînd cu directorul institutului, inginerul George Cojocaru, vizitînd atelierele și ascultîndu-i pe lucrătorii lor, este cel al căutării și găsirii de tehnologii noi, lansate de la I.P.I.U. în mai toate ramurile industriei ușoare. De exemplu, în filaturi și țesătorii, mai ales în domeniul exploatării posibilităților inului, cultură tradițională în țara noastră, cu o mare rază de cultivare, pe care însă ani și ani textiliștii au ignorat-o, din motive mai mult sau mai puțin subiective, fiind nevoie ca însuși șeful statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-una din rodnicile sale vizite de lucru în unitățile cu profil, să dea indicații privind extinderea culturilor de in și cîneapă, precum și

prelucrarea mai intensă în topitorii și fabrici textile a acestora. Specialiștii și-au însușit critica făcută, apucîndu-se temeinic de treabă. Îmbinînd munca de cercetare cu cea productivă, ei au constatat, după căutări nu o dată eșuate, care au necesitat întoarceri din drumuri ce păreau terminate sau chiar renunțarea la altele, că inul poate fi utilizat cu foarte bune rezultate nu doar pentru perdele sau cearșafuri, întrebunțări devenite tradiționale, ci și pentru obiecte de îmbrăcăminte de tot felul, mergînd pînă la costume. În ideea valorificării superioare a materiei prime, folosită în soluția finală în amestec cu poliesterul, proiectanții de la I.P.I.U. au introdus în proiecte o tehnologie originală, „Fabricația firelor de in în amestec cu poliester din semitor fierț-albit”, pe baza căreia s-au proiectat 4 noi unități, cu o mărire de 20 la sută a productivității muncii și cu o reducere considerabilă a suprafeței productive construite. Prin proiectarea de utilaje și linii tehnologice originale, prin agregarea acestora, prin realizarea de proiecte de plan de montaj și prin încheierea unor instalații de automatizare, I.P.I.U. și-a trecut în cont, socotînd anul 1976 și primul semestru al anului în curs, o substanțială economie valutară prin sistarea sau lumitarea importurilor, adică prin folosirea la maximum a inteligenței proprii. În atelierul condus de inginerul Nicolae Radu, am avut ocazia să vedem o mulțime de asemenea proiecte. Astfel, mașinile autohtone de țesut fără suveică au condus, în industria mătăsii și a bumbacului, la o sporire a productivității muncii cu 60 la sută. Introducerea în proiecte a unor linii continue pentru finisaj, dezancolat, degresat, spălat, vopsit sau condensat, a permis importante creșteri ale indicelui de productivitate, mergînd pînă la 30 la sută, precum și o reducere cu 20 la sută a suprafeței productive construite, întreaga industrie ușoară constatînd, ca urmare a eforturilor și punerii în aplicare a inteligenței tehnice a specialiștilor de la I.P.I.U., o micșo-

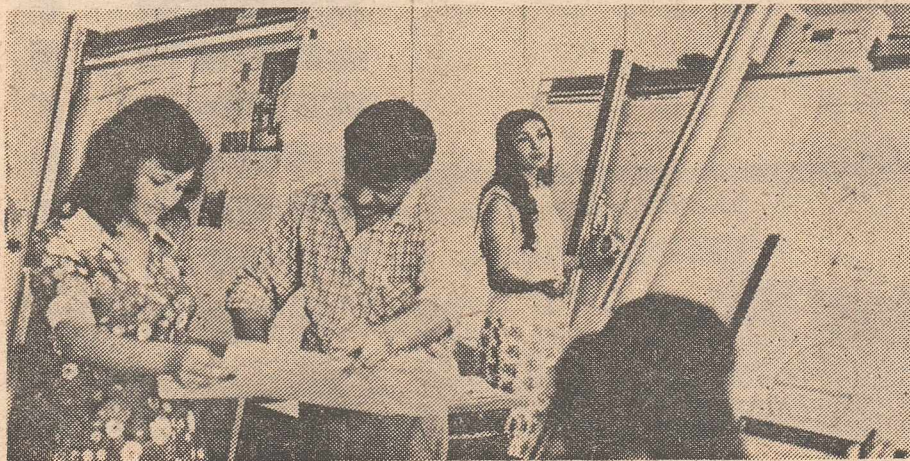
rare a valorilor de construcție-montaj cu mai bine de un sfert! În unele cazuri am înțeles din spusele inginerului Lucian Vlad, directorul adjunct tehnic al institutului, nu s-a plecat de la zero, pașii înainte realizîndu-se fie prin asimilări, fie prin perfecționări de detaliu, fie prin cooperarea cu firme străine. De foarte multe ori însă, tehnicienii de la I.P.I.U. s-au încumetat să desțele-nească ei înșiși drumuri, obținînd — după cum se poate lesne observa în caseta alăturată — numeroase brevete de invenție, aplicate în țară și în străinătate, încununat cu distincții dintre cele mai așezate în competiția valorică a tehnicii contemporane, în perimetrul căreia I.P.I.U. a întărit o tradiție și și-a făcut un renume. Dar nu tot ceea ce s-a conceput și încheiat ca noutăți la planșetele institutului am enumerat alături, într-un spațiu pe care l-am consacrat în întregime invențiilor brevetate. Ar mai rămîne de vorbit despre proiectarea unui obiectiv avînd la bază o tehnologie proprie în industria sticlăriei pentru fabricarea unor sticle semioptice, concepție românească folosită la I.A.S.B., a cărei ultimă finalitate se leagă de eliminarea totală și definitivă a impurității în materie, prin exploatarea judicioasă și la parametri maximi a resurselor interne. Rămînînd în acest sector, se cade să amintim despre cuptoarele pentru industria porțelanului și despre cele pentru recoacere a articolelor de sticlărie, soluții, de asemenea, originale, după cum, trecînd în alt domeniu, trebuie notată instalația pentru fabricarea tălpii artificiale, pe o linie tehnologică de concepție integral românească, realizată la I.P.I.U. de un colectiv larg de specialiști, condus de inginerul Ion Mihăilescu.

Prelucrînd toate datele culese din bibliotecă, din experiența altora și din îndrăzneala lor prin intermediul unui calculator, plasat în incinta unui Centru de calcul propriu, optimizînd pe calculator toate programele de lucru, inginerii de la I.P.I.U. au declanșat în

urmă cu puțină vreme, dar tot ca o noutate a activităților din industria ușoară, acțiuni de marketing și de proiectare a organizării întreprinderilor, mai multe unități, ca Țesătoria de mătase din Tîrgu Mureș, Tăbăcăria „13 Decembrie” din Sibiu sau Întreprinderea de tricotaje din Motru, pornind la drum pe baza proiectelor elaborate la institutul din Balta Albă. Proiecte presupunînd forme moderne și avansate de organizare a întregii activități dintr-o întreprindere, începînd cu recrutarea, selecționarea și promovarea cadrelor, continuînd cu stabilirea circuitului producției, de la intrarea materiilor prime și pînă la confecționarea produsului finit, inclusiv a documentelor de circulație, încheind cu fixarea atribuțiilor și atributelor conducerii, a sistemului informațional și așa mai departe.

Realizările de la I.P.I.U. n-ar putea fi concepute, ne-a mărturisit unul dintre cei mai vechi și mai renumiți ingineri ai unității, Ion Dan Mărăcine, pe care, în 1954, directorul adjunct Vlad l-a găsit în institut „mai tînăr cu 23 de ani, dar la fel de exigent și de entuziasmat”, în afara spiritului de echipă. La I.P.I.U., greul treburilor n-a căzut niciodată pe spatele unui singur om, toate atelierele funcționînd ca niște ceasornice, fiecare lucrător știind exact ce are de făcut și făcînd, acționînd ca o rotiță a unui uriaș mecanism, mereu pus la punct. Dacă nimeni n-a muncit de unul singur, nici nimeni n-a hotărît de unul singur, ușa biroului directorului George Cojocaru rămînînd mereu deschisă pentru oamenii institutului, pe care i-a lăudat sau criticat după cum a fost cazul, dar pe care nu i-a tratat niciodată ca pe subalterni, ci mereu ca pe colaboratori prețioși, la ideile și sugestiile cărora se cade să pleci, de fiecare dată, urechea. Dealtfel, în această privință, o dare de seamă ce ne-a fost pusă la dispoziție ni se pare a sinteza de minune afirmațiile de mai sus: „...activitatea institutului s-a desfășurat sub îndrumarea Consiliului științific și a biroului acestuia. În 1976 au avut loc 15 plenary și 24 de ședințe de birou, adoptîndu-se 150 de hotărîri. Toate au fost transpuse în practică”.

La ora la care specialiștii de la I.P.I.U. participă, ca proiectanți generali, la realizarea unor fabrici de tricotaje sau a unor filaturi de bumbac în țări îndepărtate, în Sudan, Bangladesh sau Mongolia, făcînd o propagandă dintre cele mai strălucite inteligenței românești, aprecierea de care se bucură, pe plan intern, activitatea institutului, pentru a doua oară distins cu Ordinul Muncii, trebuie privită ca o recunoaștere firească a muncii pline de merite și a unei seriozități exemplare, plecate mereu, totdeauna din pilda comuniștilor, care se pot mîndri, pe bună dreptate, că au făcut din I.P.I.U. un avanpost al gîndirii tehnice românești originale.

Ideile capătă dimensiuni reale pe planșetă

■ OVIDIU IOANIȚOIA ■

Floarea-soarelui își întoarce fața spre România

● Agricultura românească, aflată într-o dezvoltare fără precedent, cunoaște în ultimul deceniu unul din revirimentele sale cele mai impunătoare în domeniul culturii florei-soarelui. Secretul figurii deosebite pe care o face această plantă în prim-planul producției noastre agricole poate fi descoperit direct pe ogoare, dar nu mai puțin pe cimpurile experimentale, în laborator, sub lentila microscopului. Ne-am adresat, de aceea, unuia dintre oamenii noștri de știință pentru care acest secret s-a dezvăluit mai demult printr-o tenace muncă de cercetare și experimentare. Personalitate de prim rang a cercetării noastre agricole, doctorul docent inginer Alexandru Viorel Vrinceanu este actualmente șeful secției de genetica plantelor și șeful colectivului de selecție și ameliorare a florei-soarelui din cadrul Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice — Fundulea, unitate de cercetare a Academiei de științe agricole și silvice. Conduce, totodată, Centrul de coordonare a rețelei experimentale F.A.O. pentru floarea-soarelui. Este autorul unor lucrări fundamentale în materie, între care monografia „Floarea-soarelui” (1974), la elaborarea căreia a avut drept colaboratori pe F. Stoescu, A. Ulinici, H. Ilescu, Fl. Paulian.

— Nu neapărat pentru a justifica titlul pe care intenționez să-l dau convorbirii noastre, ci pentru a porni de la o însușire a acestei plante cunoscută tuturor, aș dori să începem prin a ne spune cum e cu această veșnică rotire a ei după soare.

— Într-adevăr, floarea-soarelui posedă un caracter denumit heliotropism pozitiv, ceea ce înseamnă o mișcare de urmărire de către discul floral a deplasării aparente a soarelui, astfel că suprafața discoidală formează un unghi drept cu direcția de cădere a razelor solare. Heliotropismul încetează însă brusc în momentul dezvoltării florilor, iar ulterior toate capitulele privesc într-o singură direcție, aceea din care soarele răsare la începutul înfloririi. Cui se datorește această încremenire? Nu știm precis. Acest aspect este un secret al florei-soarelui pe care încă nu-l putem explica. Nici nu ne-a interesat în mod special să știm aceasta, deși manifestarea extrem de interesantă a fost observată de foarte multă vreme, „exploatăată” metaforic de poeți și de rapsozii populari. Pe noi ne-a interesat în munca de selecție și ameliorare — sub aspectul poziției — înclinarea capitalului floral care determină aptitudinea pentru recoltarea mecanică, constituind în același timp un mijloc indirect de prevenire a pagubelor provocate de păsări și a neajunsurilor datorate stagnării apei. O înclinare de 30—40 de grade față de orizontală ferește polenul și stigmatele de acțiunea directă a razelor solare.

— Trebuie să înțeleg deci că pentru dumneavoastră, stimate tovarășe dr. ing. Vrinceanu, cercetător de renume mondial, floarea-soarelui mai are secrete?

— Sigur că are! Care plantă sau organism viu și-a dezvăluit TOATE secretele? Adevărul științific, ca și adevărul filosofic în general, nu e o categorie absolută, ci doar o etapă, desigur mereu mai cuprinzătoare.

— De când se cultivă în România floarea-soarelui?

— Cea mai veche mărturie în acest sens o constituie o pictură intitulată „Iașul în 1842” a lui Ludovic Stavski, expusă la Muzeul de artă din Iași, în care se văd câteva plante de floarea-soarelui cu un singur capitul. La mânăstirea Putna se află un steag datînd din anul 1871, trimis de „urbea Vaslui — în memoria marelui erou al Rahovei din anul 1475” — Ștefan cel Mare, pe care este imprimată ca emblemă a acestui oraș o plantă de floarea-soarelui. Aceasta poate fi considerată o dovadă a existenței primelor uleiuri de floarea-soarelui la Vaslui și a primelor începuturi de cultură a florei-soarelui în țara noastră. Dacă în 1910 existau în cultură 672 hectare, în anii următori suprafețele au crescut treptat de la 6141 hectare în 1913, la circa 55 800 hectare în 1938. Soiuri mai cunoscute erau „Măslinica”, cultivată în județul Olt, și „Uleioasa”, cultivată în Moldova. După cel de-al doilea război mondial, îndeosebi ca urmare a așezării agriculturii pe baze noi, cultura florei-soarelui a cunoscut o dezvoltare deosebită, astfel că după 1970 producția totală a crescut de 17 ori datorită atât suprafețelor cultivate (circa 530 000 hectare), cit, mai ales, realizării unor producții mari la unitatea de suprafață. Practic, în răstimpul ultimelor

doi decenii producția medie la hectar s-a dublat, aceasta datorându-se îmbunătățirii tehnicii de cultură, utilizării unor soiuri de mare productivitate, cu conținut ridicat de ulei, și amplasării lor în zone favorabile și foarte favorabile de cultură.

— La Fundulea s-au creat în timp soiuri și hibrizi cu valoare productivă deosebită. Ce ne puteți spune despre aceste realizări?

— România este astăzi a cincea țară cultivatoare de floarea-soarelui pe plan mondial, pînă acum cîțiva ani ea situîndu-se pe locul doi. Mărirea suprafețelor cultivate s-a produs de curînd în unele state ca urmare a „provocării” pe care România a lansat-o țărilor producătoare și consumatoare de ulei de floarea-soarelui și astfel acestea, practicînd deocamdată un sistem extensiv de cultură, au trecut pe locuri frunțate în clasificarea după criteriul arealului de cultură. În ceea ce privește producția de ulei pe unitatea de suprafață, ne-am păstrat constant locul doi. Avem de mai mulți ani un randament de extracție foarte bun de 44,5 la sută ulei din 100 kilograme sămînță brută, din care dacă eliminăm umiditatea și impuritățile ajungem la 50—52 la sută. Primul soi creat la Fundulea a fost denumit „Record” și omologarea lui s-a produs în 1965. Datorită calităților sale el a înlocuit soiurile mai vechi de proveniență străină. Apoi au fost creați doi hibrizi autohtoni, „Romsun 52” și „Romsun 53”, ei ocupînd în prezent circa 40 la sută din suprafața totală cultivată.

— Acești hibrizi au, ca să rămînem în temă, un nume hibrid.

— Este o denumire comercială sub care societatea noastră de comerț exterior Romagrimex a exportat cantități importante de semințe în Statele Unite ale Americii, Italia, Spania și-n alte țări. „Romsun” este abrevierea cuvintelor „Rumanian sunflower” care în limba engleză înseamnă floarea-soarelui românească.

— Ce recorduri s-au înregistrat la acești hibrizi în cultura mare, pe terenurile agricole?

— Constant, peste 3000 kilograme la hectar producție medie. Așa, bunăoară, în 1975, la C.A.P. Mîloșești, județul Ialomița, pe 500 hectare s-au obținut în medie 3350 kilograme de pe fiecare hectar cultivat. Dealtfel, în județele Ialomița și Constanța, „Romsun 53” a dat o medie pe întreaga suprafață cultivată (aproape 100 000 hectare) cu 450 kilograme, respectiv 350, mai mare decît vechiul soi „Record”.

— Îmi spuneți cîndva că timpul necesar creării unui soi sau a unui hibrid nou este de 10—12 ani și că „uzura morală” (adică și longevitatea, pînă la apariția altor soiuri sau hibrizi mai buni) se produce după 6—8 ani. Cum se poate scurta prima perioadă și prelungi cea de-a doua, de către cercetători, în activitatea nemijlocită de creație?

— O rețetă infailibilă nu cred că există. Aș aminti totuși trei elemente pe care le consider esențiale și anume: 1) un puternic spirit de echipă pluridisciplinară a celor care se ocupă de problema respectivă; 2) o colaborare interdisciplinară cu științele de graniță; 3) o tehnică de investigație cit mai adecvată. Și acum să descriu cum lucrăm noi. La punctul 1: sintem șase cercetători în colectiv (în afară de mine toți au în jur de 35 de ani),

avînd următoarele specializări: trei selecționatori și amelioratori, un citogenetician, un fitopatolog și un fiziolog. Fiecare are sarcini precise, legate de specializarea sa, și toate obiectivele, să le zic individuale, converg spre scopul comun. Totodată, însă, oricare dintre noi poate să-l înlocuiască oricînd — cel puțin pentru o perioadă scurtă — pe celălalt, pentru că cunoaște precis sistemul general după care se desfășoară cercetarea. La punctul 2: colaborăm cu disciplinele înrudite sau de graniță, pentru că altfel nu am putea să ne mișcăm lejer și să rezolvăm problemele complexe care se ivesc să zicem în microscopia electronică sau în biochimia celulară. La punctul 3: folosim cu succes tehnici de lucru și de măsurare cantitativă și calitativă a unor procese intime din plantă, provocînd dirijat unele reacții. Avem la dispoziție o instalație ultramodernă denumită fitotron. Aici putem dirija, conform unui program prestabilit, toate elementele de microclimat: temperatură, umiditate relativă a aerului, luminizitate, schimb de gaze și, bineînțeles, nutriția plantelor.

— Ați avut amabilitatea să-mi prezentați o parte din acest fitotron care, într-adevăr, se constituie într-o instalație care impresionează, dacă nu prin altceva, prin aceea că într-o secțiune era răcoare și aerul excesiv de umed, iar în alta o secetă și o uscăciune sufocantă, indiferent de condițiile exterioare instalației. Ce câștig pentru cercetare reprezintă fitotronul?

— Pe lîngă că putem crea și reproduce oricînd condiții de secetă sau de exces de umiditate, manifestări care în natură au un caracter aleatoriu, realizăm pe an trei cicluri de reproducție și asta poate scurta la jumătate timpul de elaborare a unui hibrid nou. Pentru testarea rezistenței la mană e nevoie de o temperatură de plus 18 grade Celsius și o umiditate relativă a aerului de 80—90 la sută. În cîmp liber, de cele mai multe ori aștepti mult și bine apariția unor asemenea condiții și se poate ca ele să apară fără a fi pregătit să realizezi suprainfecțarea cu agentul patogen.

— Ați enumerat pînă acum ca realizări un soi, „Record”, și doi hibrizi, „Romsun 52” și „Romsun 53”. Numai pentru ei aveți brevetul de invenție?

— Brevet de invenție am primit de la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci numai pentru soiul „Record”. Există în cultură încă patru hibrizi: „Romsun 301”, „Romsun 90”, „Romsun 59” și „Sorem 80”. Din păcate, pentru nici un hibrid nu ni s-a acordat brevetul de inventator, deși sînt ani buni de cînd am predat documentația. Metoda de hibridare la floarea-soarelui reprezintă o prioritate mondială ce ne aparține și în alte țări s-au acordat brevete pentru hibrizi creați mult mai tîrziu decît la noi. Subliniez că hibrizii noștri, pe lîngă că sînt extinși în cultura mare, au primit recunoaștere internațională prin însuși faptul că, așa cum arătam, au fost cumpărați de firme din țări cu agricultură dezvoltată. „Sorem 80” este un hibrid nou, rezistent la mană, ca-

racteristică ce lipsește oricărui hibrid cunoscut la ora actuală.

— De cîteva ori v-am auzit discutînd cu colaboratorii dumneavoastră despre un anumit model genetic. Mi se pare extraordinară aventura — și spun aventura în sensul pozitiv și generos al cuvîntului — de a modifica microuniversul ereditar al plantei.

— Selecția și ameliorarea în masă este desigur o metodă bună, dar ea e întrucîtva depășită, deoarece operează cu ceea ce geneticienii denumesc expresia fenotipică a individului, adică ceea ce se vede și se măsoară foarte ușor. Or, o serie de însușiri și caractere pozitive și negative se manifestă recesiv, sau altfel spus, ne scapă la prima vedere. Suportul material al eredității, ca și mecanismele de combinare și transmitere a caracterelor bune și rele nu se pot explica fără ajutorul citogeneticii sau al geneticii moleculare. Noi lucrăm într-un fel împotriva intereselor conservării speciei. Este destul să amintesc în acest sens că specia nu are „nevoie” de androsterilitatea citoplasmatică, care nouă ne folosește enorm pentru hibridare. În perspectivă, vrem să creăm un model genetic al unui hibrid, și în acest model nu neglijăm o multime de aspecte ce caracterizează cantitativ și calitativ planta nou creată. Modelul genetic înseamnă o muncă extrem de laborioasă de „genetic engineering”, adică inginerie genetică, și realizarea lui este înscrisă în planul nostru de cercetare. Metoda presupune transferuri repetate de gene pe anumiți cromozomi de la formele sălbatice la cele cultivate. Notați că am realizat deja linii consangvine androsterile, ceea ce ușurează mult munca de hibridare. Modelul genetic este mult mai complex decît l-am enunțat eu acum. Ceea ce-mi dă o speranță neștirbită este faptul că experimental am obținut hibrizi care au dat o medie de 4800 kilograme la hectar, cu 54 la sută ulei în sămînța uscată.

— În ce constă activitatea dumneavoastră pe plan internațional, în calitate de conducător al Centrului de coordonare al rețelei experimentale F.A.O. pentru floarea-soarelui?

— Cele 16 țări participante la acest centru de coordonare au în studiu patru teme de cercetare legate de floarea-soarelui. În cadrul cooperării tehnico-științifice și al relațiilor internaționale pe care țara noastră le promovează consecvent cu țările în curs de dezvoltare, ca și cu celelate țări, am vizitat de curînd cîteva state din Orientul Apropiat, unde m-am străduit să antrenez institutele de specialitate la activitatea comună a rețelei. În luna septembrie, la Cordoba, în Spania, se va desfășura cea de-a doua reuniune a rețelei, prilej cu care vom analiza activitatea ultimilor doi ani și vom stabili programul pentru perioada următoare. Vom edita o publicație de specialitate sub egida F.A.O., care va facilita schimbul de opinii, idei, rezultate experimentale, spre binele și folosul tuturor.

Convorbire consemnată de ELISEI TARȚA

● In fiecare luni, dis-de-dimineață

La Jurilovca, unde dealurile Dobrogei nu mai sînt decît o bănuială, șoseaua taie satul pîzită de pomi. Dacă vii înția oară ai impresia că treci printr-o grădină cu vișini, zarzări, caiși și pruni. Pe nici o stradă nu poți privi fără opreliști curțile. Ele se ascund în spatele zarzărilor încărcate, al duzilor cu trotuarul înnegrit, al teilor și tufelor groase de trandafiri. Miroase stăruitor a apă și simți că dacă ai mai merge un timp cu ochii închiși te-ai scufunda în lacul Razelm sau chiar în mare. Doar dacă-ți iese înainte o căruță trasă de un măgar nepăsător și sîtul de toate te-ar putea bate gîndul că treci printr-un sat. Dar cum vara bărbații sînt fie pe mare, fie la secerat iar femeile au treburi tot pe cîmp, la grădini, la vie și la atelelul de covoare, abia spre mijlocul acelei livezi îți dai seama că ești în mijlocul unui sat. Atunci vezi casele, majoritatea acoperite cu tablă zincată, altele cu stuf înnegrit, și nu pentru că stăpînii n-ar avea bani pentru tablă sau țiglă, ci pentru că așa se acopereau casele de sute de ani și ce s-a făcut sute de ani nu se schimbă atît de repede. În plus, pescarii știu că stuful nu i-a trădat niciodată, că el adună primul toate bucuriile întoarcerii de pe Razelm, fiind singura plantă care îi întimpină după zile întregi de plutit.

Dacă întrebi de cineva trebuie mai înții să știi strada. Jurilovca și-a botezat străzile, deși este un sat, dar cu presimșirea, poate chiar cu siguranța celui care se pregătește să întimpine un anume lucru. Iar dacă ți-e sete trebuie să descoperi cișmele ascunse în rondurile de trandafiri, crizanteme, petunii, gladiole și mușcate dobrogene. Abia spre seară ai cu adevărat pe cine să întrebi pe cine cauți, dar și atunci întilnești mai ales femei și te miri unde sînt bărbații, chiar și cei bătrîni, de ce nu apar la magazine șzu în fața caselor, pe băncile nu prea răsase de atîta zăcut, dar vechi și rezistente, deși sînt făcute dintr-o scîndură bătută în piroane pe doi stîlpi subțiri. Ori te mulțumești cu puțin, ori aștepți duminica pentru a putea schimba cîteva cuvinte cu ei.

La pescuit se pleacă luni dimineață și se vine sîmbătă seara sau duminică dimineață. Am fost într-una din acele case de pe malul mării în care stau o săptămînă. Sînt de fapt niște cabane, nu turistice, dar cabane, la care în fiecare zi o barcă aduce piine din sat și cu piinea mai aduce și alte merinde și ziarele și cam la două săptămîni mai aduce și cărți în locul cărților aduse cu două săptămîni înainte.

Pescarii se trezesc la trei, înainte de răsăritul soarelui, își iau cu ei clioncle galbene făcute din pînză de bumbac dată cu ulei de în sub care se ascund de ploaie, de valuri și sub care își aprind țigările cînd vîntul suflă cu putere. Trag cîte șase la rame și ies în larg spre taliene, unde marea nici nu este atît de adîncă pe cît credem noi, nepricepuții, și nici pe cît ar trebui să fie. Se întorc tîrziu, cînd soarele e sus sau nîrîi se văd cu limpezime cum gonesc, mîncîc în cabana lor pescărească, repară plasele, citesc ziarele, dorm, se trezesc și atunci, spre seară, și acolo, este singura dată cînd sînt dispuși să-ți povestească viața. Acolo și atunci îți pot spune toată istoria pescuitului, toate legendele despre peștele zburător, totul, absolut totul, chiar și ceea ce nu știi prea bine.

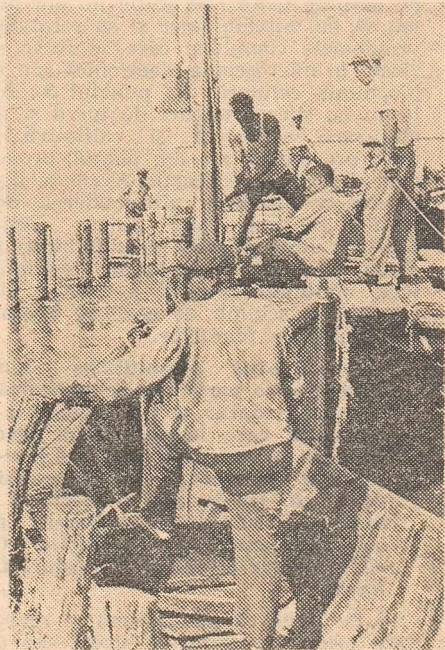
La Jurilovca în fiecare an se pescuiesc și se trimit spre țară 10 000 de tone de pește. Iar pentru asta zeci de bărbați își petrec acasă mai puțin de un sfert din zilele unui an. Și datorită lor satul a început să însemne ceva, un ceva care le dă dreptul să spună cu mîndrie că sînt din Jurilovca și nu din altă parte.

● Afanase Condrat, tatăl pescarilor

Cel puțin o dată pe an, în 3 ianuarie, tatăl pescarilor, cum îi zic unii directorului Atanase Condrat, stă la fereastra din spre Razelm fără să privească întinderile de gheață, gîndindu-se cam cîți ani au trecut de cînd i s-a spus „numai pentru un an, numai pentru un an” și încearcă să cîntărească între ce-a făcut de la acel 3 ianuarie 1953 pînă azi și ce-ar fi făcut dacă ar fi rămas doar anul pentru care fusese rugat și ce-ar fi însemnat viața lui în acest caz și dacă asta (ce-ar fi devenit viața lui dacă nu rămînea decît un an) i-ar fi adus mai multe satisfacții decît i-a adus rămînerea definitivă la Jurilovca. În acel an, 1953, visa să devină inginer piscicol și mult timp după 1953 s-a mai gîndit

JURILOVCA

un sat care iese în larg

Întoarcerea din larg a pescarilor

la asta, dar n-a avut puterea să spună plec, sau poate n-a vrut să plece deși putea.

În 1952 a fost chemat și i s-a spus: vei fi director la o întreprindere piscicolă și el, cu bunul-simț al omului trecut prin multe și cu mare respect față de carte, a spus: Eu, director? Dar ce școală am? O coadă de pește, dar a trebuit să se ducă și s-a dus, gîndindu-se că va încerca să-și aducă aminte de tot ce-a învățat de la bătrîni pescari, ziua și noaptea în larg, mai ales de la Radion Cernomoritz și că în materie de pescuit pe Dunăre și pe mare puține lucruri îi sînt străine. Mai tîrziu, după ce a venit la Jurilovca „numai pentru un an” și-a dat seama că știe mult mai multe lucruri nu numai despre pescuit, ci și despre viața peștilor, despre viața din adîncul apei, lucruri învățate de la oamenii care nu trecuseră prin nici o academie dar absolviseră cursurile fără orarii ale vieții în larg. Cîțiva specialiști susțineau că șalălul trebuie exterminat dintr-un anumit loc pentru că distruge crapul și periclitează recoltele. Cînd i-a contrazis a fost dat afară din ședință, s-a întors, a fost iar dat afară, s-a întors iar și a spus: prindem 1 000 de șalăi, îi viscerăm și dacă gîsim în ei pui de crap mîncîc acolo pe loc, nu numai puii de crap dar și șalăii, cu oase cu tot, iar dacă nu, nu vreau să-i mîncîc specialiștii, pentru că nu era important ca specialiștii să mîncîc peștii cu oase, ci să nu-mi mai spună nimeni niciodată că șalălul se hrănește cu pui de crap. Au viscerat peștii, n-au găsit nici un pui de crap.

Dar înainte de asta a trebuit să demonstreze că a venit la Jurilovca nu ca să fie director, ci pentru ca să facă o mulțime de lucruri, să schimbe oamenii, să le schimbe viața. Pescarii ieșeau în larg cu bătură, singurul medicament împotriva frigului, spuneau ei, contrabanda cu pește nu murise de tot, tehnicile de pescuit erau tot cele vechi, cum nici viața nu făcuse prea mulți pași înainte. Toate acestea au început să însemne scrisori anonime, priviri bănuitoare fără să-i pese, fără să le pese și lor, apoi s-a trezit cu geamurile sparte dar s-a făcut că nu-i pasă și nici unora nu le-a păsat de nepăsarea lui, el rămînd cu geamurile sparte, apoi s-a trezit cu un pietroi de cîteva zeci de kilograme aruncat în casă și atunci cu siguranță s-a gîndit de ce a rămas, de ce n-a plecat dar regretul n-a durat mult, a murit sau l-a înăbușit și a continuat cu încăpăținare să-i oprească pe oameni să bea pe mare, să facă altceva decît aveau dreptul, să-i convingă și să le demonstreze că și pămîntul trebuie lucrat. A fost huiduit în ședințe și reclamat și ar fi putut da înapoi. Dar există oameni care pentru nimic în lume nu ar putea face un pas înapoi pentru că știu că numai la gîndul că l-ar putea face ar pierde totul. De pe Razelm a început să se recolteze mai mult pește, C.A.P.-ul să devină rentabil și bărbații să-l

salute, să-l întrebe ce mai face și cum o duce cu sănătatea și viața. S-a motorizat transportul pe lac, pe malul mării au apărut cabanele și de la 3 taliene de mare și 1 000 de tone pește s-a ajuns la 40 de taliene și la 10 000 de tone de pește. Cu siguranță că tot ce a reușit să facă nu a făcut singur și nu se datorează numai lui. Fără oameni, singur, ar fi putut construi cel mult o colibă sau ar fi prins cîteva tone de pește.

● Orașul se aude venind

Mulți bărbați din Jurilovca sînt plecați pe ocean, cu mari vase de pescuit. Își văd satul de două ori pe an. E ca și cum ai vedea un copac la un an după ce a fost sădit, pe urmă la trei și apoi la cinci, și de fiecare dată ai rămîne uimit de viața care triumfă și-n lipsa ta, pe care dacă ai fi urmărit-o zi de zi ți-ar fi obosit ochii și n-ai mai observa mare lucru. La fel și ei. În șase luni dispore o casă și apare alta. În șase luni mor cinci bătrîni și se nasc zece copii. Cînd se întorc nu au timp să asculte despre fiecare naștere și fiecare mori. Abia cînd rămîn mai mult timp pe uscat, cîte un an, bagă de seamă copiii mari, pe care nu i-au văzut niciodată, casele noi ridicate la margine, în care locuiesc foștii copii, căsătoriți între timp. Le află pe toate, pînă la o limită, limita sub care fiecare om dintr-un sat știe ce se petrece în viața celui alt. Cînd satul trece peste această limită și amănuntele încep să scape înseamnă că trec mai multe mașini, flueră navele, se aud aparatele de radio date la maximum, apar oameni străini, despre care nu ai pe cine să întrebi pentru că nu sînt de prin satele vecine, nu se mai salută toți locuitorii, viața începe să aibă alt ritm, să apară programe de funcționare pentru tot ceea ce funcționează, să existe oameni care cumpără și oameni care vind într-un anumit loc și acel loc să se numească piață, un loc unde există oameni pînă seara tîrziu și acel loc să se numească nu consiliul popular, nici strada cutare, ci pur și simplu centru, să existe ore fixe la care oamenii pleacă spre anumite locuri și ore fixe la care oamenii se întorc din aceste locuri, apare graba de a ajunge și graba de a se întoarce, începe să se audă orașul venind și să se vadă cum satul se retrage pe nesimțite, nu jenat, ci obligat să se retragă, să-și ascundă o parte din stăvechile lui lucruri. Parcă pentru a nu le pierde pentru totdeauna, pentru a-și putea aduce aminte cînd va fi cu adevărat oraș, Jurilovca și-a pus deoparte hainele sale de sat. Muzeul acestui sat, în cîrînd fost sat pescăresc, este opera unui bătrîn. Lui i-a venit ideea de a salva o parte din lucrurile pe care timpul le ia cu el în marea sa călătorie. Naum Pocorski, în 1971, la 75

de ani, într-o casă pustie, s-a apucat de adunat obiecte pentru muzeu, spunîndu-și: dragă Pocorski, o muzică s-a sfîrșit, de acum începe alta, ai putea să-ți zici chiar altă viață. Ai fost profesor, ai fost economist, ai fost bibliotecar, toate s-au dus, acum începe altă viață, altă muzică, trebuie să faci ceva ca să-ți rămîna numele, căci un pom pentru ce va veni n-ai săditi încă și poate că ai să scapi de timp adunînd viața acestor pescari într-o cîsă de pescari.

A îngrijit curtea, a sădit niște flori, a pregătît o tăbliță indicatoare pe care a pus-o deoparte pentru cînd totul va fi gata și-a început să care cu spatele sau cu căruciorul pietre, un plug, rîșniță de lemn, să cumpere de la un pescar cu trei sticle de vin o amforă grecească dinaintea erei noastre, scoasă pe plajă de mare, să culeagă monede de la cetatea Argamum, să ceară oamenilor unelte vechi, nefolosite de ani de zile, unele roase de cari și prăfuite, opinci de lemn cu ramc de fier, vîntire și carmace de pescuit, prima diplomă primită de un pescar din Jurilovca, medalii primite de pescari în 1877, în 1918, în 1944 patine de os, cărți cu coperte de lemn sau de piele, să înghebe o mică bibliotecă.

Cei plecați pe ocean, uneori fără timp de a se întreba unde sînt și ce dată arată calendarele, alteori plictisiți de moarte în căutarea peștelui și sîtului de jucat table cu zaruri devenite cu vremea rotunde, așteaptă scrisorile de la Jurilovca. Aici se pun la cutia poștală scrisori pentru careul 240 Las Palmas, pentru porturile cele mai ciudate ale acestui glob, unde vasele poposesc pentru aprovizionare cu apă și alimente. Atunci se aduc scrisorile și se recitesc pînă la dispariția scrisului. Cei care nu primesc sînt niște oameni nefericiți pentru cîteva zile. Dar și cei care primesc află foarte puține despre cum la Jurilovca se aude orașul venind. Care dintre cei de acasă și-ar pierde timpul și spațiul dintr-o scrisoare pentru a povesti că în cîrînd se vor construi două ateliere de deservire unde se va produce mobilă și tapiserie, că se dau în folosință 24 de apartamente din cele 500 care se vor mai da, că va apărea o fabrică de gheață, una de semiconservă, că s-a trecut de 5 000 de kg de grîu la hectar și asta e ceva față de 1 200, că de la secția de covoare 90% din producție pleacă pe lungile drumuri ale continentului, că la hotelul din centrul satului (în cîrînd al fostului sat) nu se găsesc mai niciodată locuri, că la chempingul așezat pe limba de pămînt care desparte Razelmul de mare vin turiștii acestui secol, așa cum vin în toate orașele prospere ale lumii. Omul care le-ar putea scrie pe toate acestea ar fi Gheorghe Trancă, primarul, el fiind, probabil, omul care știe cel mai bine datele și amănuntele instalării viitorului oraș, dar poate nici el nu ar ști totul dacă n-ar întreba pe președintele C.A.P.-ului (Grigore Zenevei) și secretara adjunctă, a comitetului de partid, Nicolita Lebit, cea care se ocupă de formațiile artistice, de viața culturală a viitorului oraș. Și dacă cei trei l-ar chema și pe directorul întreprinderii piscicole, pe tatăl pescarilor, și s-ar hotărî să scrie tuturor celor plecați pe oceane o scrisoare atotcuprinzătoare ar ajunge la concluzia că un text în detaliu ar fi imposibil și cea mai bună soluție rămîne un text simplu: Dragi prieteni, la Jurilovca orașul se aude venind și-l veți auzi și voi, poate chiar îl veți vedea cînd veți veni acasă. Noroc bun pe oceane și nu uitați cîntecul „Marea Neagră, marea noastră...”

CORNEL NISTORESCU

Un semn că orașul nu numai se aude venind, ci se și vede: noul și cochetul hotel „Albatros”

● Un ostaș a venit acasă

L-am întrebat pe bătrînul profesor Iosif Ardeleanu din Carei dacă nu s-a gîndit vreodată să părăsească orașul său, să se mute, bunăoară, la Satu Mare sau la Cluj-Napoca.

— Noi aici am fost, aici rămînem. Ca și vecinii noștri din Țara Oașului. Nu sînt și ei de-ai lui Burebista ?

Referința destul de neașteptată la vestitul conducător geto-dac, în Careiul anului 1977, ar putea fi, oare, pusă pe seama formației profesionale a acestui dascăl care a predat aci istoria timp de 42 de ani ? A predat și, într-un fel, a făcut istoria acestor locuri, cînd, acum 33 de ani, ca sublocotenent în Regimentul 5 Roșiori din Divizia I de cavalerie, într-o dimineață ploioasă de octombrie, a pătruns în oraș printre primii ostași români eliberatori.

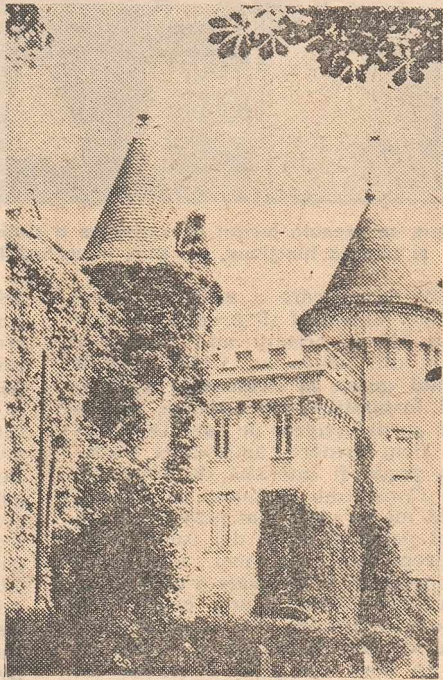
— Venisem acasă — își amintește el. Fusese înfrîntă rezistența inamicului la Pășunea Tărișelor, la 4 km de Carei, și înaintam atenți la cea mai mică mișcare din fața noastră. Ardeau magazinele din centru, ardea baza de recepție de lângă gară, în depărtare se auzea canonada, iar eu depănam gîndurile pribeagului întors printre ai săi, după atîția ani de absență. În Liceul „Vasile Lucaciu”, iată și școala nr. 2 de la a cărei catedră mă smulseșeră vitregia anilor din urmă, războiul ; imi așteptam ochii spre gară, doar-doar de-oi zări pe fratele meu, ceferistul ; mă gîndeam la mama, la tata, la surori. Nu m-am putut însă opri nici o clipă în oraș, în ciuda aprigei mele dorinți. O oră a durat traversarea Careiului, apoi m-am avîntat spre cîmpie, spre necunoscut. Războiul nu se sfîrșise nici pentru mine, nici pentru plutonul de mitraliere pe care-l comandam. Se sfîrșise doar pentru sergentul Ion Dima și alți camarazi de-ai mei căzuți în luptă lângă mine, cu cîteva ore înainte. Iar eu mă gîndeam la toți ai mei, vii și morți, și mergeam mai departe. Seara, la un popas, undeva în cîmpie, am auzit la radio : „În cursul zilei de astăzi, 25 octombrie 1944, au fost cucerite orașele Satu Mare și Carei, fiind astfel eliberat întreg teritoriul patriei noastre”. Pacă mi-a sărit inima din piept. Este și acesta unul din motivele profunde pentru care v-am spus : „Aici am fost, aici rămînem”. E pămînt frămîntat de sudoare și de sînge.

Și nici referința la Burebista nu fusese fortuită.

— Prin părțile Careiului se afla o localitate încă de pe timpul acestui rege — arată primarul Ioan Corneanu, el însuși doctorand în istorie. Pe harta Daciei alcătuită de Ptolomeu figurează aci un oppidum, Dochiodava sau Docidava. (Dealtfel un sat din apropierea Careiului se cheamă DACIA). Dar dacii din partea locului erau oameni liberi. Țara Careiului a fost o puternică vatră de formare a poporului și limbii române. Toate vînturile istoriei care au bătut de la nord și sud, de la răsărit și apus nu au putut altera celula românească autohtonă, care s-a dezvoltat permanent în cursul timpului. Într-adevăr, în decursul veacurilor, s-au așezat pe aceste meleaguri maghiari, germani care, laolaltă cu românii, au trudit, au construit, iar în vremuri de restriște au suferit împreună. Pe aici a trecut și Mihai Viteazul, după ce și-a stabilit tabăra la Moftin ; la Carei a urmat școala Simion Bămuțiu, a activat și Vasile Lucaciu în

CAREI

orașul care a devenit Oraș

cadrul acțiunii memorandiste ; aici își va fi așternut, poate, primele versuri Ady Endre în caietul său de elev. Iar azi, oamenii muncii români, maghiari, germani își făuresc, umăr la umăr, viitorul.

● Blocuri-turn pe Strada Mare

Această așezare de cîmpie care, secole la rînd (prima atestare documentară : 7 februarie 1320), a vegetat în praf și anonim ; această cetate de margine de țară care își cucerise o faimă locală mai mult prin târgurile săptămînale de animale decît prin calitatea sa de centru administrativ al comitatului Sătmar ; acest oraș centenar prin centrul căruia, pînă acum cîteva ani, trecea zilnic ciurda de vite în sunet de goarnă, cum e obiceiul locului ; acest oraș în care, pînă acum cîteva ani, nu existau un metru patrat de asfalt, un metru de canalizare, un singur robinet cu apă curentă ; această așezare de cîmpie învăluită, săptămîni de-a rîndul, în praful purtat de vînturi dinspre dunele de nisip de la Valea lui Mihai — se mindrește azi cu o industrie modernă în plină dezvoltare, cu blocuri-turn de 10 etaje, cu 4 500 de apartamente construite în anii 1960—1975 și alte 2 500 prevăzute pentru actualul cincinal, cu străzi asfaltate care nu ar face de rușine un mare oraș. Merită

relevată și imbinarea armonioasă a vechiului cu noul. Blocurile-turn, noile construcții, nu distonează cu castelul feudal și umbritele alei, cu bisericile din piatră ale secolului al XVIII-lea, modernul dăinuind pașnic alături de clasic și baroc, și nefăcînd să explodeze liniștea ambientală. Fiindcă există două lucruri distincte : binefacerile civilizației și ale vieții moderne, care își imprimă tot mai mult pecetea asupra noului Carei, și modernismul cu orice preț. Iar cetățenii Careiului nu se grăbesc deloc să renunțe la patina trecutului, la un ritm de viață în consonanță cu natura înconjurătoare și cîmpia nesfîrșită din care își trag seva.

În cartierul Grădina viilor, sute, dacă nu mii de locuitori, își cultivă peticul lor de vie pe un teritoriu de agrement care ocupă circa un sfert din suprafața orașului. Și-au construit vilioșoare de vară și, ieșind din schimb de la noua și modernă Filatură de bumbac, de la întreprinderea de in și cînepă, de la „Unio” — secția Carei, de la Fabrica de ulei „Ardealul”, trebăluiesc în fața aracilor, asistați de membrii familiei de la 3 la 80 de ani.

Firește, nici digresiunea viticolă de mai sus, nici elogiul umbritelor alei, al unei anumite liniști patriarhale — înțelese în sensul bun al cuvîntului — nu infirmă, ci dimpotrivă conferă dimensiuni proprii noii vocații industriale a Careiului, astfel reliefată de primul secretar al comitetului orașenesc de partid, primarul Ioan Corneanu :

— În ultimii ani s-au construit în orașul nostru Filatură de bumbac, întreprinderea de in și cînepă, Fabrica de lapte, Fabrica de biscuiți, s-a dezvoltat vechea Fabrică de ulei „Ardealul”, iar trecerea secției metal de la industria locală la întreprinderea „Unio”, de interes republican, a pus bazele construcției de mașini în Carei. Această dezvoltare industrială puternică va continua și în anii următori. Pînă în 1980 se vor ridica alte întreprinderi, construcțiile de mașini urmînd să ocupe locul preponderent, ce vor ridica producția industrială globală a Careiului la peste 3 miliarde de lei.

Dîncolo de cifre stau însă oamenii vii. Bătrînului meșter Ștefan Horn, șef de atelier al secției Carei a întreprinderii „Unio” — Satu Mare, îi place să povestească o întâmplare cu tîlc :

— Deunăzi am fost cu feciorul la Timișoara ca să-l înscriu la admitere la politehnică. În timp ce băiatul alerga după acte, mă așed pe o bancă în parc. Lîngă mine, un bătrîn se odihnește și el la soare și, din vorbă în vorbă, aflui că este chiar din Carei, dar nu-și revăzuse orașul de cîteva ani. „Cunosc Careiul ca pe buzunarul meu” se laudă el. Pentru ca după cîteva clipe să constatăm amîndoi că vorbim limbi diferite. Cum se mai spune, într-un loc a avut loc un dialog al surzilor. El mă întreba despre magazia de cereale cu gardul de cărămidă, de lîngă tîrgul de vite, eu îi spuneam despre policlinica și blocul-turn construite în acel loc ; el se interesa de atelierul lui Iosif Hortzman „Pluguri, mașini de semănat, cazane de fierț tuică”, eu îi relatam despre atelierul „meu”, „Unio” — Carei, despre producția noastră de azi — transportoare pentru industria construcțiilor, recipiente și mecanisme de răcire pentru compresoare —, despre premierele noastre industriale și despre export.

Aceste mutații pe linia producției, rod al industrializării socialiste, antrenează și mutații sociale, în structura miinii de lucru.

— Doar în ultimele zece zile — ne spune Vasile Pop, inspector principal de Personal la secția din Carei a întreprinderii „Unio” — am primit cam 250 de cereri de la muncitori care lucrează la Satu Mare, Oradea, Brașov, București și care vor să se întoarcă acasă în Carei, să muncească la noi. Curg solicitările de calificare din partea tinerilor din Carei și din localitățile din jur : Căpleni, Moftin, Tîrean, Petrești, Pișcolț, Ianculești, Bervenii, Lucăceni. Și din aceștia am putea angaja 200—300 lunar !

Bineînțeles, recrutarea miinii de lucru se efectuează pe bază de necesități, planificat sînt plasajii absolvenților liceelor industriale, nu toate cererile își găsesc rezolvarea pe loc, dar faptul în sine —

exemplificat cu o singură întreprindere din Carei — este grăitor pentru puterea de iradiere a Careiului industrial în zona rurală înconjurătoare.

● „Important este trandafirul”

Dîncolo de aspectele economice, urbanizarea înseamnă un proces conținut, o metamorfoză profundă social-culturală și chiar psihologică. Or, uneori ea nu ține pasul cu dezvoltarea economică. Careiul urcă pe verticală, în curînd vor fi aici patru blocuri-turn de zece etaje, dar țînuta urbană a cetățeanului nu urcă la verticală neapărat cu aceeași rapiditate. Veenea, bunăoară, Ștefan Ruha, și el fiu al Careiului, pentru un concert. Unii careieni entuziaști, patrioți-locali dar mai puțin avizați asupra subtilităților simfonice, izbucneau în aplauze după Andante, neștiind că o simfonie are, de regulă, patru părți și nu una. Dar asta a fost odată. Adică acum cîteva ani. Să luăm însă și unele aspecte mai de masă. Bunăoară, bătălia pentru curățenia orașului. Locul 2 ocupat recent de Carei în întrecerea patriotică pe țară pe 1976 pentru înfrumusețarea și buna gospodărire a localităților, ca și Ordinul Muncii clasa a II-a ce i s-a conferit cu acest prilej evidențiază tocmai această nouă țînută urbană. Curățenia exemplară pe străzi, cascadele de flori și vasele ornamentale concepute de fostul vicepreședinte al Consiliului popular orașenesc, azi pensionar, Iuliu Nagy — Gyula Bac, după cum îi spun toți acestui pictor amator și îndrăgostit al florilor ; serviabilitatea vînzătorilor și bunul-gust în aranjarea magazinelor, chiar și a celor găzduite în localuri vechi ; parcul central, perfect întreținut, cu alura de grădină botanică — toate acestea aparțin noii țînute urbane.

Pentru menținerea „feței orașului” există o preocupare continuă. O vînzătoare de semințe, al cărui soț s-a nimerit să fie mîturător — lucrător la salubritate, dacă preferați — este interpellată :

— Păi, cum vine asta ? Dumneata vînză semințe și bărbatul le mîtură ?

Și s-a luat hotărîrea : nici un vînzător de semințe pe străzile orașului !

Sînt, firește, fapte foarte mărunte, ne-lipsite însă de semnificație, fiindcă tocmai asemenea fleacuri puse cap la cap concurează la țînuta unui oraș modern. Bunăoară această scenă mută. O femeie cu un copil de mină trec pe Bulevardul Independenței. Mama smulge o floare dintr-un boschet și i-o dă odraslei. Piaza rea a făcut ca în spate să se afle primarul. Femeia ia, grăbită, floarea și o aruncă în boschet, punînd-o, chipurile, la loc. Ioan Corneanu se apropie și, în loc de perorația așteptată, zîmbește, ridică floarea de pe jos și o vîră din nou în miinile picului înmămurit, în timp ce mama se face roșie ca trandafirul pe care-l rupsesse. Lecția a fost învățată, fără ocări și fără amenzi. Vorba cîntecului : „Important este trandafirul”.

● Ziua cea mai lungă

„Care a fost ziua cea mai lungă, cea mai încărcată de semnificații, cea mai iericită pentru dv., în ultimii ani ?”

— ...Cînd s-a deschis noua policlinică, la 12 septembrie 1975. În doar trei luni și jumătate, adică de la cea dată pînă la sfîrșitul anului 1975, s-au acordat cu 90 000 consultații mai mult decît în tot anul 1974. (Dr. Andrei Ghițiu, directorul spitalului și policlinicii orașenești).

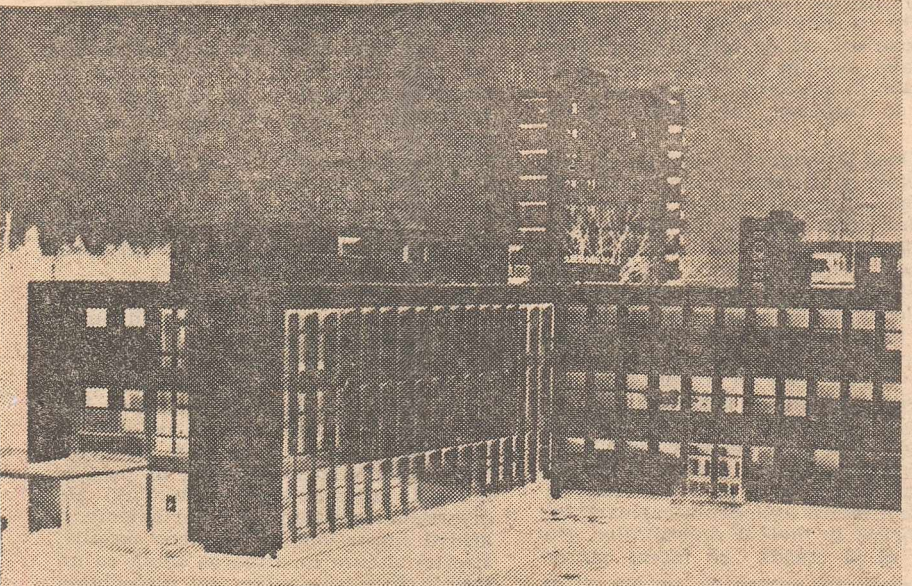
— ...Cînd s-a adus apa în oraș, în noiembrie 1976. Civilizația se raportează și la apă, care poate însemna industrie, bunăstare, chiar cultură urbană. Cînd a țîșnit pentru prima oară la pîncutul de distribuție lîngă Fabrica de ulei, toți care eram de față am luat-o în căușul miinilor, am aruncat-o în văzduh, ne-am umezit fața. În fine, apă ! (Primarul).

— ...Cînd mi-am dat seama — nu știu exact momentul — că în Carei a dispărut praful. (Dr. Ștefan Silaghi).

— ...Cînd s-a deschis noua filatură. Atunci am simțit eu că la Carei a venit industria modernă. (Un trecător de pe stradă).

Privind în jur în noul Carei există, în adevăr, toate motivele să primești astfel de răspunsuri din partea oricărui dintre cei 30 000 de cetățeni ai săi. Orașul se dezvoltă pe verticală, păstrîndu-și, pe orizontală, dimensiunea patriarhală, parcurile și viile, deschiderea spre cîmpia nemărginită din care s-a întropat. Iar în adînc se află rădăcinile în veacuri ale acestor oameni care aici au fost, aici rămîm.

LIONEL NIȚESCU ■

Castelul din Carei, cu frumoasa lui arhitectonică (sus), și un colț modern al orașului (fotografie solarizată), imagini realizate de Vasile Dalos, elev, și Murvai Gyorgy de la Fabrica „Ardealul”

Ape și meandre ale poluării în județul Ilfov

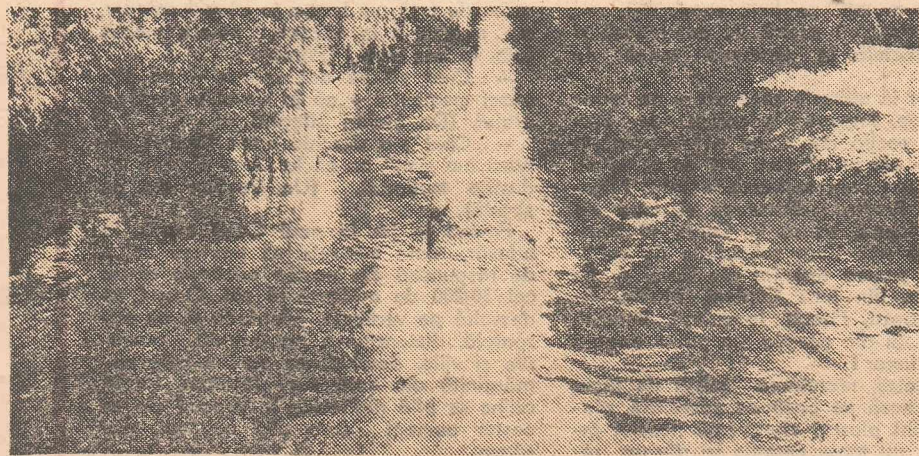
● Apa sub microscop

Fie că o știm sau nu, apele țării, de la cele mari la cele mai firave, sînt catalogate, fiecareia dintre ele atribuindu-i-se, în funcție de capacitatea și calitatea, anumite funcționalități, spre a folosi un cuvînt mai la îndemînă. Vlăsia, cu care orice bucureștean intră, într-un fel, în contact, fie și numai traversînd șoseaua națională ce duce spre Snagov și mai departe, face parte din categoria a II-a de ape, adică dintre acelea necesare amenajărilor piscicole, în scopuri urbanistice și de agrement. Ei bine, o astfel de apă trebuie să aibă o oxigenare minimă de 5 mililitri de oxigen la litru. Raportul reprezintă tocmai o condiție-limită pentru viața peștelui. Analizele laboratoarelor specializate arată însă că media, pe anul 1976, a fost, de 1,98 mililitri de oxigen la litru de apă!

O cifră neliniștitoare. Valorile mai recente, ale aceluiași analize, dau variații surprinzătoare: 3,2 în ianuarie, 6,4 în martie, 4,2 în mai, 11,8 în iunie, explicate, în principal, de volumul mare de ploi din acest an, care au ajutat la primenirea apei. O altă analiză importantă este aceea a consumului biologic de oxigen calculat la 5 zile; pentru aceeași Vlăsie luată ca etalon, media anului trecut a fost de 35 mililitri la litru de apă, iar în ianuarie 1977 de 500 (din cauza înghețului), în martie de 7,4, în aprilie de 41, în iunie de 11. Normele legale fixează acest consum la 7 mililitri/litru pe durata celor 5 zile, pentru ca apa respectivă să poată avea calitățile necesare multiplexelor sale întrebuințări. Și aceste cifre sînt îngrijorătoare și ele ar putea fi încă sprijinite cu altele: prezența amoniacului, a amoniului, a azotaților și a altor substanțe, care, de asemenea, ar grai tot despre poluare (la Sanatoriul T.B.C. de la Balotești mirosurile Vlăsiei sînt puse în „valoare”, în mod nedorit desigur, de căderea de apă de la „cascadă”, prin care se produce o oxigenare, dar nu a plămînilor celor aflați la tratament și care n-au nici o vină pentru neglijența celor care poluează de fapt acest riușor în amonte).

● La „izvoarele” poluării

Cine sînt cei care infestază apele? În cazul județului Ilfov, unde am întreprins acest raid, în special marile întreprinderi de creștere și îngrășare a porcilor. Dar nu numai ele. Am vizitat cîteva dintre aceste unități de pe teritoriul amintit: Periș, Ulmeni, Balotești, Snagov, Buftea, Budești, Alexeni, Chiriacul-Izvoarele etc., locuri în care începe, sau se amplifică, poluarea unor ape, fie că ele se cheamă Vlăsia, Dîmbovița, Ialomița și altele. Am stat de vorbă cu factorii de răspundere din cîteva unități, am văzut instalațiile de epurare a apelor folosite în procesele de producție (la Filatura Balotești starea acestei stații mi s-a părut jalnică, rugina și murdăria domină... tehnica) și, cu mirare, am consemnat un „acord deplin” în ceea ce privește starea necorespunzătoare a apei, atunci cînd ea este redată circuitului său firesc, după folosire. Și directorii și inginerii mecanici, cu care am stat de vorbă, au fost de acord că apa pleacă din unitățile lor încărcată de substanțe nocive, care contravin prevederilor legale. Și, totuși deosebirile de opinii au apărut atunci cînd a venit vorba despre responsabilități.

Dimbovița, la Eudești, s-ar prezenta ca un colț de rai, inverzit și proaspăt, dacă n-ar fi mirosurile insuportabile și, ceva mai încolo, pe maluri, depozitele de gunoi

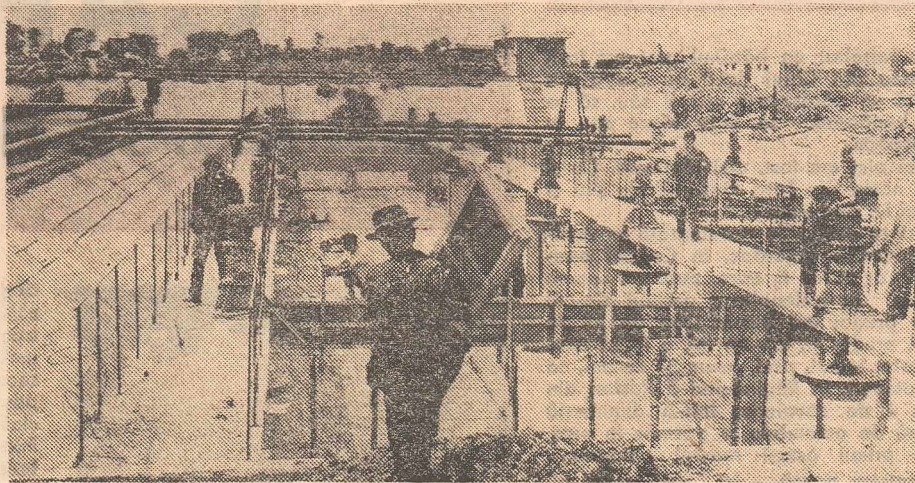
● Totul e-n ordine, dar...

La I.S.P.I.A. Periș, unitate care cunoaște un reviriment despre care, poate, vom avea prilejul să mai scriem, sînt asigurat că „totul e-n ordine, atît în ceea ce privește producția de animale, cît și starea apei”. Numai că, apelînd la opiniile inginerului mecanic Victor Mănescu, un om tînăr și serios, în sarcinile cărui se include și buna funcționare a stației de epurare, aflăm că apa pe care întreprinderea o redă naturii, după folosință, este foarte poluată. Desigur, explicații există, și ele se sprijină, mai ales, aici ca și în alte unități similare, pe decalajul creat între capacitățile inițiale de producție ale întreprinderii și cele actuale, care n-au mai fost corelate cu posibilitățile de prelucrare a apei în instalațiile de epurare. Bineînțeles, chiar și atunci cînd s-au inițiat lucrări de extindere a acestor stații (cum este cazul la Periș), au apărut întîrzieri, mai mult sau mai puțin justificate, din partea proiectantului ori a constructorului. La Periș termenele au fost lăsate în urmă, iar șantierul de construcții al I.A.S. Avicola Buciumeni, care se ocupă de lucrare, nu a mai dat un altul față de cel nerespectat (30 iunie 1977). Răsfoind „Legea nr. 1/1976 pentru adoptarea Programului național de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice”, am extras următorul pasaj: „**vor fi completate și extinse stațiile de epurare existente, astfel încît acestea să dispună de capacitatea necesară; vor fi lichidate restanțele în acest domeniu.**” Text care mă scutește de comentarii...

● Noroc cu Dunărea

că-i aproape...

Comuna Ulmeni, din vecinătatea Olteniței, se bucură de un renume greu de învidiat: este cea mai mare întreprindere de creștere și îngrășare a porcilor din țară și — spun cei de acolo — din lume. M-am așteptat ca aici, pe lângă producția propriu-zisă, să întîlnesc și instalațiile de epurare a marilor cantități de apă folosite (circa 8.000 mc pe zi), mai cu seamă că se află în construcție avansată și un mare abator care va completa în mod fericit profilul acestei unități. Dar constatările privind calitatea apei au fost negative. Nu mă refer la analiza propriu-zisă, rezultatele acesteia le știam de la București, ci la altceva: la conflictul personal care s-a născut între un funcționar al Oficiului de gospodărire a apelor și directorul întreprinderii, conflict ajuns în fața justiției și provocat de aplicarea unei amenzi împotriva dr. Constantin Aureliu, care conduce unitatea din Ulmeni. Desigur, oricine este nemulțumit de o hotărîre care-l privește o poate ataca, pe diferite căi, dar atunci cînd este pusă în discuție o chestiune de o atare importanță, cum este cea a poluării apelor, o dispută personală abate atenția de la fondul real al problemei. Dr. Constantin Aureliu, om priceput în ale profesiei sale, fapt pentru care a și fost promovât într-o muncă de răspundere, explică, la fel ca și alții, că principala sa sarcină este producția și că în privința stației de epurare aceasta se dovedește într-adevăr depășită de dublarea, în numai cîteva ani, a capacității întreprinderii pe care o conduce de curînd. Va fi și mai greu cînd abatorul va intra și el în funcțiune, pentru că, pînă în prezent, nu s-au început lucrările de construcție

La Periș, se execută lucrări de extindere a stației de epurare, dar cînd vor fi ele gata și cînd va funcționa, din plin, noua instalație este mult mai greu de spus.

a stației de epurare a apei. Or, abatorul este planificat să producă în trimestrul III al acestui an! Reproduc din nou din Legea nr. 1/1976: „**va fi asigurată darea în exploatare a stațiilor și instalațiilor de epurare, concomitent cu obiectivele pe care le deservește.**” Prin urmare, activitatea abatorului poate fi interzisă de către organele Consiliului Național al Apelor, ceea ce mi se pare mai grav decît un conflict personal între doi funcționari. Este drept că la Ulmeni s-au făcut unele încercări de rezolvare a unei situații necorespunzătoare, prin construirea unui canal circular, în jurul bazinei de decantare a apelor reziduale, canal în care apa este deversată la orele de vîrf și reintrodusă în bazinul mare, prin pompare, după aceea, sau în cursul nopții, pentru a fi supusă operațiilor de epurare, fapt care a redat agriculturii o suprafață de circa 150 ha care, pînă de curînd, era îndată de resturile animale. Se pare însă că soluția nu a fost avizată de O.G.A. și nu din ambiția ōnuia ori a altuia, ci din rațiuni tehnice. Am remarcat că nici aici nu există un laborator pentru analizarea apei, deși el ar trebui să funcționeze peste tot în astfel de stații. O soluție, care de asemenea ocolește prevederile legale, s-a mai încercat: racordarea canalizării apei pluviale la sistemul de desecare al orașului Oltenița, deci la un alt beneficiar care, după cum știm, nu și-a dat acordul (prevedere legală obligatorie). Pe această rețea, se pare, vor fi îndrumate și apele reziduale provenite de la noul abator. Dunărea va primi, în continuare, ape greu poluate, în aval de Oltenița, sperîndu-se că debitul major al fluviului va rezolva problema... Dar pînă cînd? Și, mai ales, cu ce consecințe?

● Ce cred specialiștii

Spuneam, la începutul acestui articol, că m-a surprins unanimitatea de vederi în privința lipsei de calitate, de igienă, a apei rezultate după folosire în unitățile economice vizitate. M-am adresat, preluînd punctul de vedere al celor considerați culpabili, conducerei Oficiului județean de gospodărire a apelor, respectiv directorului Constantin Ionescu și șefului de serviciu Adrian Corda.

— De ce sînt vinovați directorii de complexe ori cei de întreprinderi pentru slaba calitate a apelor după folosirea lor în procesele productive?

Mi se răspunde tot printr-o întrebare.

— Dacă la dumneavoastră acasă, cîr gur robinetele și se risipește apa, cine este de vină, ori cine trebuie să repare garniturile? Serios vorbind, nu cred în vina proiectanților, invocată de unii directori, deoarece ei lucrează după o temă dată și care aparține beneficiarului. Că problemele litigioase se cer rezolvate la nivelul unor departamente și ministere mi se pare la fel de adevărat, ca și faptul că, în ceea ce ne privește, raporturile noastre se limitează la conducerea unităților respective, adică la directori. Este obligația lor să solicite celelalte foruri de care depind. Legea îi sprijină și pe ei ca și pe noi, cerîndu-le lor și nu altora extinderea capacităților de epurare la nivelul necesităților. Nu vreau să se creadă că facem caz de principialitate, pentru că, uneori, ni se forțează și nouă mîna pentru obținerea unor avize, de obicei nu în condițiile cele mai ortodoxe și, de fiecare dată, cu invocarea importanței producției. Dealt-

fel, dacă-mi este permisă o părere personală, bazată însă pe multe exemple, cred că directorii de care ne ocupăm nu văd altceva decît producția știînd că dacă o realizează nimeni nu-i va „certa”. E un mod îngust de a vedea lucrurile, care n-ar trebui să caracterizeze munca nici unui conducător, indiferent de nivelul la care operează el. Mi-aș permite să citez din Codul principiilor și normelor muncii și vieții comunistilor, al eticii și echității socialiste, acel paragraf care cere membrilor P.C.R., U.T.C. ca și tuturor cetățenilor țării noastre să manifeste „o grijă permanentă pentru buna gospodărire a pămîntului, apelor, pădurilor, a tuturor avuțiilor și frumuseților naturale ale patriei, să participe activ la acțiuni de protecție a acestora, să lupte hotărît împotriva degradării mediului ambiant”. Acești directori trebuie să considere că ei nu produc doar porci, textile sau zahăr, ci că utilizează o materie primă de interes național, care este apa și pe care ei sînt obligați s-o restituie în cei mai buni parametri.

— Care este, după părerea dumneavoastră, așadar, cauza principală a ineficienței actualelor stații de epurare, considerînd și constatările obiective că ele sînt depășite de volumul producției animale, care mi se pare cea mai importantă sursă de poluare a apelor, cel puțin pe teritoriul județului Ilfov?

— Chiar și în condițiile supradimensionării crescătoarelor, față de începuturile de acum cîteva ani, răspunde ing. A. Corda, sîntem convinși că o exploatare corespunzătoare a instalațiilor existente ar face față, încă un timp, cerințelor. Dar, cînd, de exemplu, una dintre stații, ca aceea de la Periș, n-a funcționat aproape niciodată timp de 15 ani la parametri proiectați, ce pretenții mai putem avea? Cum pot invoca cei de acolo neconcordanța dintre stații și producție cînd nici ceea ce au nu este folosit cum trebuie? Înțelegem că pot surveni accidente tehnice, că stația poate fi oprită o vreme, dar cînd aceste stopări au o frecvență atît de mare, constatată la repetate controale, e clar că plîngerile lor nu mai pot fi luate în considerație. Cînd utilajele cu care au fost dotate unele unități (tractoare, remorci, graifere etc.) pentru transportul gunoierului de pe platformele respective sînt găsite efectuînd alte activități, cînd construcția destinată laboratorului de analiză a apei a rămas încă neutilată și nefolosită, cînd oamenii care trebuie să se specializeze în manevrarea stațiilor nu se prezintă la școlarizare, cînd se afirmă, fără nici o acoperire științifică, că nici pe plan mondial nu s-a rezolvat problema epurării apelor reziduale (noi avem cu totul alte informații), sîntem de părere că atitudinea noastră față de neregulate constatate a fost prea înțelegătoare, prea lipsită de hotărîre.

Pe birourile direcției O.G.A. s-au adunat maldăre de dosare privind lipsurile constatate în cele 35 de crescătorii de porci din județ (dintre care doar cea de la Chiriacul-Izvoarele respectă normele legale) și din alte întreprinderi industriale, procese verbale de constatare, angajamente și termene de rezolvare a problemelor, acțiuni în justiție, hotărîri judecătorești și rezoluții ale diverselor ministere și departamente, o arhivă impresionantă (în sens negativ, firește) și care ar dispărea odată cu un simplu fapt, și anume cu respectarea unor prevederi legale ce nu par a fi atît de complicate pe cît devin ele cu fiecare zi de întîrziere.

MANOLE CĂRȚAN ■

Dialog

Emil Gavrilu. Destul de întins registrul în care vă încercați glasul, cu toate că numitorul comun al poeziilor pare să fie programatismul lor, lucru care nu e deloc rău. Paradoxal însă, poezia care ni s-a părut cea mai rotundă din eșantionul trimis rămâne „Noapte“, drept pentru care o și reproducem. Lecția argheziană se face simțită atât aici, cât și în alte strofe („Prelungirea miinilor“, în ce are mai bun, e un ecou din „Cîntare omului“). Ceea ce cred că vă împiedică să izbutiți pe de-a-n-tregul în unele poezii e o anumită inconsecvență în atitudine (autoironia cu tăiș de diamant din „Luciditate“ eșuează după câteva strofe în efujiune dulceagă pentru ca în final să reveniți cu vreo două strofe de un patetism autentic). Alteori vreți să topiți metale dure la temperaturi joase, și de aceea șarja nu vă iese („Prea mulți“). O discuție mai pe îndelete, asupra căreia putem conveni telefonic, ar putea fi, eventual, mai lămuritoare.

George Alexandru Ioniță. În ciuda voluminoasei materii trimise, universul liric pe care îl propuneți este destul de sărac, și puțin dintre poezii poartă acea încărcătură de viață și de idei, care să-i confere substanță și densitate. Sinteți obsedați mai mult de cuvinte, unele, în intenția dv. simboluri (durere, răni, speranță, lumină, părinți, naștere, altar, memorie etc), dar cam uzate, neîn-

vestite cu sensuri noi. Cuvintele trebuie căutate nu în sine, ci pentru a „exprima adevărul“ cum aspira marele poet. Conștient poate, de căutarea aceasta, adesea sterilă, și mărturișiți într-o poezie care debutează promițător (ca pînă la urmă să recurgă la locuri comune de genul „să aprind torța libertății“, „păsări de foc“): „Nu rideți de puținătatea cuvintelor mele / numai vîrsta mă face să greșesc, mă-nvinuie / mereu de prea multă căutare a cuvintului / nepuțința trupului meu biruie, sfidează / durerea stelelor uitate-n memoria nopții“. „Puținătatea cuvintelor“ pe care singur o invocați e deci un fenomen real. O asemenea puținătate reușiți s-o evitați, s-o supliniți, mai ales în acele încercări în care invocați părinții, sau în câteva din poemele închinete păcii. Mai rotunde, și ca atare demne de a fi încredințate tiparului, ni s-au părut „Transhumanță“ și „Patria poemului meu“. În paranteză fie spus, cu gramatica n-ar strica dacă v-ați pune de acord în anumite cazuri.

Laurențiu Groza: „Bun găsit, Boțoșani“ nu e decît o însușire de fișe destul de sărace, vehiculind date elementare, larg cunoscute, despre personalitățile al căror nume se leagă într-un fel sau altul de acest vechi leagăn de cultură.

Gandy Romulus R. Georgescu. Lăudabilă intenția dv de a închina câteva strofe onora dintre marii poeți, bag seama preferați. Din păcate însă aceste strofe abundă în a-

țitea locuri comune încît dacă faci abstracție de dedicații, nu vedem ce legătură au enormitățile, uneori groțesti, pe care le debitați cu poetul invocat. Ca în poezia intitulată „Exod“ și dedicată lui Labiș pe care o transcriem în întregime: „Aud cum trec secundele-n delir, / Trăiesc adîncul dorului zefir, / Aud cum urlă liniștea-n cavou, / Văd infinitul de forma unui ou. // Tresar hoinar l-amurguri singurate, / Tot mai înalt m-afund în apele freatice, / Hrănesc stelele cu sufletul meu gol, / Cîntăresc cu sînge orice replică din rol... // Rămîn crispat la ploile din Univers / Și cînd flămînd sug lacrimi dintr-un vers / Străpung o clipă nemărginirea, șoptind ce-ascunde zarea, / Sfidez intens iubirea ta cu moartea / Cînd singur și mult mai singur privesc marea“.

Carmen Focșa. Cu toate că în plicul ce ne-a parvenit de curînd, am reîntîlnit poezii deja remarcate și comentate, pentru același lirism al „cîntecului șoptit“ reținem „Cotropit de ninsori“. „Anotimp românesc“, cu toate generoasele dv. intenții, evoluează într-un vag metaforic („păsări de abur“, miez albăstrit“ etc).

Sabina Roman, Lugoj; Dreda Vichi, Turda; Băicuș Gh., Pătirlagele; Emil Băjan, Cerna: MAI TRIMI-TEȚI.

G. Donici, Vaslui; Coman Mônica, București; Eugen Chiriac, Galați: DEOCAMDATĂ, NU.

NICULAE STOIAN ■

Cotropit
de alese ninsori...

Tu
Ce mă crezi cotropit de alese ninsori
Nu-mi apăra necuviința de a te face
să fii
Cum îți aperi puterea prin care ai
uitat să mai dori.

Știu
Că de-atîta urît mă auzi înflorînd
Îndelung, dintr-un sunet incert
Ca un aspru colind...
Și totuși ești așa de aproape și-așa
de subțire,
Văd flacăra nopții din care cobori
Ca dintr-o firească și grea umilire,
Tu, ce mă crezi cotropit de alese ninsori.

CARMEN FOCȘA ■

Noapte

Ultima stea
a căzut astă noapte în infinit.
Greierele care cînta
nu s-a mai auzit.

Cu sens, fără sens,
s-a făcut intuneric mare și dens
ca doi ochi care s-au scurs.
Are bot de cîrțită
și labe de urs

masiv și bolovănos
care ronțăie în eternitate
un os.

Ca un ulcior răsturnat
tot ce știam
am uitat.

EMIL GAVRILIU ■

Transhumanță

Pentru a înțelege nesfîrșita muzică
a pămîntului
trebuie să-ți ridici fruntea
pînă la cea mai apropiată stea de tine,
iarba îți va îngădui să strigi,
să aștepti,
e atîta liniște în spațiul acesta.
Totul e să-ți îndemni gîndul dîncolo
de albele herghelii ale norilor
de munții și apele unde luna
răsare cu ochii deschiși,
ca o speranță.

Există o înțelegere a muzicii pămîntului
dîncolo de puritatea auzului,
dîncolo
de așteptare, unde-și face cuib
un poem cu aripile larg deschise
sau
poate tu, omule,
travestit în copac.

Patria
poemului meu

Nu mă rupe de această țară, de apele
și munții coborînd pînă în oameni,
nu voi fugi de-nțelepciunea strămoșilor,
ei fiind cuvîntul ce nu moare-n tăcere.

Pot fi poet dacă nu sint al acestui
pămînt?
Istoria mă-mbracă cu memoria
lăcașelor de suflet,
îmi deschide ochiul spre poarta
începutului
de unde porcede numele poemului
meu.

Un cîntec pentru toți oamenii, pentru
aerul
acesta pe care-l port ca pe-o haină
de sîrbătoare,
în care părinții prin copii respiră,
de la naștere și pînă la moarte, doînd.

Nu voi pleca dintre oamenii acestia,
nu mă voi uita în nici un ochi al lumii,
priviți-mi fiii, ei nu-mi vor ierta lașitatea
de-a mă rupe de ei cînd nici iarba
nu moare.

Aici rămîn, aici îmi e locul și casa,
chiar de voi muri, trupul meu va
rămîne
înflorînd balade, învîntînd trecerea
în lumea strămoșilor, nemurînd.

GEORGE ALEXANDRU IONIȚA ■

Moș Sidor, meșterul și rapsodul

Salutînd cu deosebită satisfacție înființarea paginii „Dintre sute de catarge“, vă propun și eu un portret al unui mare meșter și rapsod de pe meleagurile Bucovinei,

Isidor Andronicescu, moș Sidor cum îl știe toată Suceava pe octogenarul creator de artă populară din comuna Fundul Moldovei, și-a cîștigat faima ca rapsod popular cu melodii de o rară frumusețe pe care fluiерul lui Ilie Cazacu le-a transformat în triluri fără seamăn, iar Sofia Vico-veanca le cîntă pe scenele lumii.

Moș Sidor este un neîntrecut meșter constructor de orologii muzicale, adevărate unicate ale genului. Iată câteva din lucrările sale originale: orologiul împodobit cu motive florale și cu frunze de stejar „zice“ o frumoasă doină bucovineană, altul cu motive geometrice, cu clinchetul amintînd de clopotele armonioase de la Putna și Voroneț, altele cu figu-

rine în mișcare mimînd dansatori la Arcanul, fluiерari de la Botuș sau mineri de la Dealu-Negru.

Vestit lutier, citat elogios în lucrări de specialitate ca „Vioara și constructorii ei“ de Zoltan Hegyesi, moș Sidor este creatorul unor instrumente muzicale, care au uimit prin puritatea sunetului. Viorile sale din cel mai bun lemn de molid, căutate chiar de el printre arborii de rezonanță din pădurile Bucovinei, au o notă personală, sînt pictate în întregime cu motive florale originale, așa cum nu se găsesc pe alte viori din întreaga lume.

Prin tot ce creează, melodie, vioară sau orologiu cu mecanisme muzicale, moș Sidor este original și plin de fantezie, un autentic creator de artă populară românească.

FERDINAND MICHITOVICI ■
Cimpulung Moldovenesc

REVISTA REVISTELOR TINERE

„Opinia studentescă“

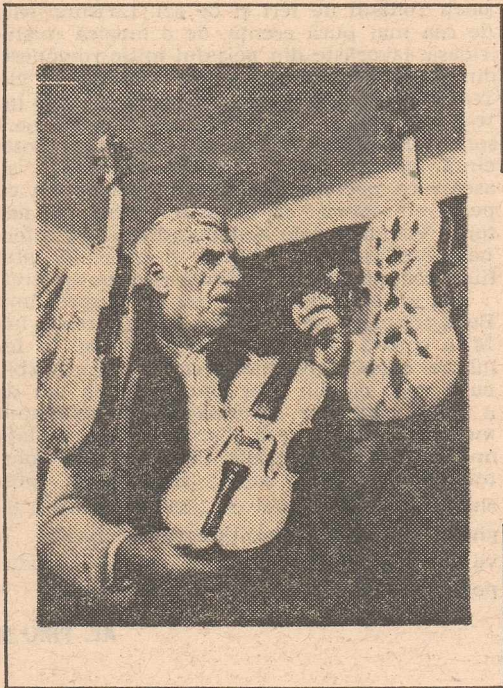
nr. 5

Una dintre revistele studentești de marcă, în peisajul cultural al centrelor universitare, „Opinia studentescă“, editată de Consiliul U.A.S.C. Iași, atestă o bună orientare a colectivului de redacție, cu un program deschis întotdeauna noului, viața studentului din ziua de azi avînd complexitatea vieții tuturor celor care muncesc. De la agenda politică și ancheta socială (realizată de Valentin Silistru și Șerban Naicu), asupra unei acțiuni salutare care este autogospodărirea, de la cronică filosofică ce se ocupă cu gîndirea lui Herbert Marcuse din **Scrieri filozofice** (C. Petcu) ori de mesajul umanist și mobilizator al cărții lui Mihai Florea, **Responsabilitatea acțiunii sociale** (P. Constantin) și pînă la paginile dedicate poeziei, reportajului, cronicii literare, traducerilor din lirica universală, ca și la celelalte rubrici, lunarul ieșean își justifică din plin existența evitînd cu succes formulele consacrate dar atît de statice ale altor reviste. De bună inspirație, reportajul lui Ștefan Mitroi „Un semestru care începe la Cernavodă și ține pînă la Agigea sau invers“.

Pagina dedicată poeziei găzduiește de această dată numele a doi membri ai colectivului de redacție: Gheorghe Bogorodea și Cătălin Bordeianu. Meditațiile lirice ale lui Gh. Bogorodea uneori adoptînd un ton confesiv: „Mă iartă că astăzi merg împleticit / — nu băutura mă tulbură“, merită reținute mai ales prin consistența expresiei poetice („de ce și s-au pietrificat urmele / și doar ai umblat desculț. / De ce te păstrează văzduhul / Și doar ai trecut precum adierea. / De ce te simt în preajmă / și mîna îmi destăinue chipul / Și doar nu ai fost altfel decît așteptarea“), atestînd totodată un travaliu artistic mai îndelungat sau numai așteptarea unei stări de incandescență. Un nume ce ni s-a propus atenției încă din liceu, Cătălin Bordeianu, poet de autentică sensibilitate, aflat în preajma debutului editorial, ne oferă o paletă lirică mai viguroasă, convingătoare. Un vînt prielnic pentru poezie pare a împinge versul lui Cătălin Bordeianu — „Adolescența ca o hotărîre de iubire / În roua unui nimb întîrziat /“, în același peisaj al purității — „Ca la-nceput neașteptînd lumina / Cuvintele dintre zăpezi ne sfredeleau retina /“. Cu o sintaxă rilkiană dar nu în detrimentul prospețimii versului, poetul caligrafiază: „Cine acum nu pleacă fără vină? / Singele meu alunecă pe zimții ferigilor... (Cine pleacă acum). Eliberîndu-se nu numai de cadentele, dar, în unele cazuri, și de arhitectura poeziei lui Ion Barbu, Cătălin Bordeianu, structură lirică în plină formare, nu ar avea decît de cîștigat. Cu mult discernămint și cu aplicație, sub titlul „Starea de liniște și forță a poeziei“, Mihai Leoveanu discută ultimele cărți de versuri ale unor poeți de marcă din cetatea Iașului, Ioanid Romanescu (**Energia visului**) și Ion Chiriac (**Liniștea dintre nori**) ambele apărute în Editura Junimea, realizînd o minuțioasă radiografie a întregului lor demers liric, susținut de citate edificatoare. Cu o concepție estetică clarificată în urma unei îndelungate și arzătoare experiențe poetice, Ioanid Romanescu „apare ca un receptacol a toate cîte sint“, „dăruindu-se mulțimii, fiind purtătorul ei de cuvînt în fața veșniciei“. Descifrînd poezia lui Ion Chiriac, criticul observă o sinceritate de zile mari și o simplitate plăcută inimilor celor cărora se adresează. O reușită pagină de traduceri din lirica italiană contemporană (din Leonardo Sinisgalli) semnează același Mihai Leoveanu și Sînziana Sterghiu.

Un binevenit dialog despre vocația socială a designului la rubrica **dezbateri**, precum și alertele consemnări fac din lunarul ieșean „Opinia studentescă“ o revistă vie, de interes crescînd, o școală de publicistică.

C. ADOLF ■

INTRE CLASIC ȘI BAROC

MANET

Sfirșitul și începutul unui mit

2.

Am putea afirma oare că oamenii seamănă cu arta pe care o iubesc? Și că genul de artă pe care-l admirăm cel mai mult ne definește cel mai mult? Ce trebuie să înțeleg atunci din ezitățile mele în fața *Olympiei* lui Manet? Îmi dau seama că n-aș putea intra în rîndul celor care au contestat-o și nici n-aș putea consimți integral la cele scrise de Zola, care o admira fără rezerve. Și am impresia că reacția indigenilor din Tahiti l-ar fi surprins, poate, și pe Manet; văzînd-o pe *Olympia* printre reproducerea lui care Gauguin își împodobește coliba, ei l-au întrebat pur și simplu dacă aceasta era soția lui.

Caravaggio lasă în lumină numai ceea ce vrea să se vadă. În schimb, Rembrandt aruncă în umbră tocmai semnificațiile cele mai profunde. La fel cum procedează vara înnegrind în ceasurile amiezii ierburile prea pline de soare... Ce gîndește acum *Gînditorul* lui Rodin? Ce speranță se află înlăuntrul stelei pe care o picta Van Gogh în virful chiparșilor săi? Ce vor șopti în clipa următoare buzele statuilor grecești? Dacă aceste întrebări mă preocupă înseamnă că arta adevărată ne cere ca și viața să spunem „da” și să spunem „nu”. Iar soluția lui Erasm nu e nici în artă cea mai înțeleaptă.

O compar din nou pe *Olympia* cu *Venus din Urbino*. Din culoarea trupului a fost alungată umbra venețiană; carnea este aproape albă, fără mister. Există în opera lui Manet chiar o duritate a liniilor care contrazice misterul feminin. Astfel, după ce pictura a silit-o pe zeița frumuseții să devină femeie, ea a alungat-o din templul artei, înlocuind-o cu o ființă hulită și lipsită de grație. Tot ce s-a întimplat de la nașterea Afroditei din spuma mării e o istorie ce se încheie aici sub privirile fosforescente ale unei pisici negre care îi întărită și mai mult pe contestatari. Și în acest timp pe *Olympia* n-o interesează nici măcar victoria ei. Nu suride celor care o admiră și nu răspunde celor care o jignesc. E închisă în muțenia ei absentă. Cum scrie Paul Valéry, „capul său este pustiu”.

Totuși, Zola a mizat bine. Chiar dacă el nu înțelegea, de fapt, noutatea pe care o aduceau prietenii săi impresionisti. Și chiar dacă, ridicîndu-se, singur, în apărarea lui Manet, ne previne că e întotdeauna de partea celor învinși. Primită cu ofense, batjocorită, apărată de poliție pentru a nu fi sfîșiată, *Olympia* se va sui în cele din urmă pe tronul artei. În 1890, pinza lui Manet este cumpărată prin subscripție și oferită statului care, din prudență, o expune deocamdată în muzeul Luxemburg. În 1907 este însă transferată la Luvru. După 44 de ani, cea mai acută controversă din arta secolului al XIX-lea se încheie prin victoria celei lovite cu pietre, încurajînd îndrăznețiile artei adevărate și totodată intimidîndu-i pe critici și pe cumpărătorii de tablouri, făcînd mai dificilă condamnarea imposturii, gata oricînd să ridice pe pavilionul ei steagul pățaniei impresionistilor.

Dar nu să-mi explic o eroare a criticii și a publicului vreau aici. În fond, dintre toți pictorii timpului, Lorenzo Magnificul îl prefera pe Antonio Pollaiuolo! El Greco a fost uitat secole întregi, iar procurorul din procesele intentate lui Flaubert și lui Baudelaire a ajuns ministru. *Olympia* pune în cauză mai mult decît un stil. Și poate că ea pune în cauză mai mult decît o problemă de artă, deoarece odată cu ea s-a vorbit despre sfirșitul definitiv al Renașterii. Și tocmai aici intervin ezitățile mele. E amiază afară, ora cînd știu cel mai bine că frumusețea omului a fost întotdeauna în dezacord cu moartea. Și cînd știu cel mai bine că avem nevoie de Elada măcar pentru a nu uita că iubirea este originea artei. Oare nu asta au spus grecii în povestea păstorîței care a zgîriat pe un zid conturul umbrei iubitului ei dîndu-ne primul portret din istoria picturii? Niciodată nu vom repeta de ajuns semnificația acestei legende. Și, probabil, Baudelaire are dreptate, omul sfirșește prin a semăna cu ceea ce ar vrea să fie. M-am visat adesea printre cei care în Renaștere ștergeau de pămînt statuile dezgropate, avînd ca și ei aceeași încredere în frumusețe și dragoste. Trebuie să mă vindec de acest romantism desuet? Brusc, ochii fosforescenți ai pisicii din tabloul lui Manet îmi par ironici.

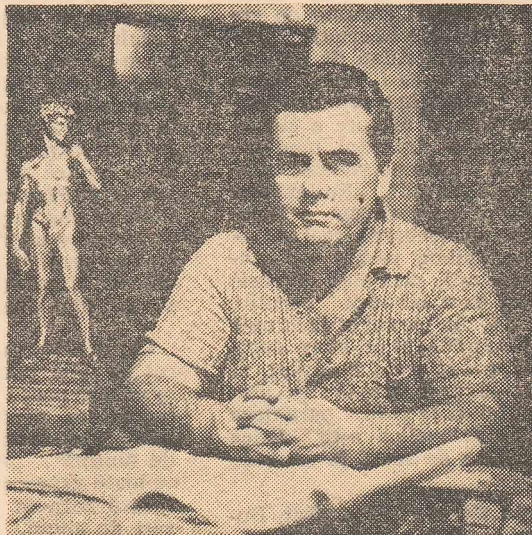
Și totuși știu că frumusețea nu mai poate domni singură. Ne-au spus-o în forme diferite și Michelangelo, și Rembrandt, și Goya. Toți au căutat, dincolo de ceea ce se cunoștea pînă la ei, altceva. Și dacă nu putem numi todeauna acest „altceva” cu numele adevăratului, îl putem numi oricum cu numele speranței. Datorită lor și altora ca ei am aflat că nici o frumusețe nu se naște, cum credeau cei vechi, din spuma mării, ci din sufletele care ard.

Aceasta înseamnă că arta nu se poate mulțumi să repete, cum făcea Cabanel. Dealtfel, sint de multă vreme convins că adevărata zeiță a frumuseții nu este Afrodita, ci Atena, cea care, ridicînd lancea, unește frumusețea și curajul și ne vorbește despre o frumusețe care luptă. În mina ei plîpîndă, *Olympia* n-ar izbuti să țină această lance. Dar nu-i putem refuza lui Manet ceea ce datorăm oricărui deschizător de drumuri adevărate. El știe că nu se poate concepe o artă fără curaj, pentru că nu se poate concepe o artă fără speranță. Și, oricît ar părea de paradoxal, prin el lancea grecilor a intrat încă o dată la Luvru.

De ce-am condamna atunci faptul că *Olympia* nu e frumoasă? Manet nici nu și-a propus să rivalizeze cu grecii pe acest teren. Să observăm mai degrabă că acolo unde ne așteptam cel mai puțin să reîntîlnim Elada, iată că această întîlnire are loc. Și acolo unde s-a vorbit de infrîngerea definitivă a Eladei, iată că descoperim, de fapt, o nouă victorie a ei. Din acest moment, nimic nu m-ar împiedica să-mi imaginez că, întorcînd capul, în direcția în care se uită pisica din tabloul lui Manet, aș revedea Parthenonul.

OCTAVIAN PALER

5 minute dintr-o viață închinată artei

Cu profesorul, compozitorul și dirijorul Marin Constantin despre Premiul „Michelangelo”, primit recent în Italia

Fotografie de ION PREDOȘANU

„Marin Constantin este fondatorul și dirijorul aceluia miraculos ansamblu vocal pe care publicul italian îl cunoaște sub legenda de *Corul Madrigal din București*. Rar ne este dat să întîlnim un dirijor care să pătrundă atît de adînc polifonia clasică, scoțîndu-ne din cele mai ascunse meandre și să ne ducă spre lumina și bogățiile creației cu atîta naturalețe și simplitate și ușurință așa cum o face Marin Constantin... Creînd singulara sa orchestră „de voci” perfect folosită în serviciul artei polifonice vocale, Marin Constantin a revoluționat tehnica execuției și arta întocmirii repertoriului.” Am citat din prezentarea care i s-a făcut dirijorului Marin Constantin în Italia la Fiuggi, în seara zilei de 20 iulie 1977, cînd pe scena Teatrului Fintinilor, celebra cîntăreață Maria Caniglia i-a înmînat conducătorului mereu inegalabilului „Madrigal” Premiul internațional „David di Michelangelo D'oro '77.”

— Aș vrea, stimate maestre Marin Constantin, să stăm puțin de vorbă despre dumneavoastră, despre înalta distincție ce vi s-a acordat recent, sau mai curînd despre distincțiile primite, în genere, în ultimul timp...

— Într-adevăr e vorba de mai multe distincții. Și asta pentru că odată cu „Michelangelo D'oro”, premiu care a mai fost acordat doar în

1975, la prima sa ediție, celebrului pianist Arthur Rubinstein, ni s-a mai înmînat, la 29 noiembrie 1976, „Madrigalului” și mie, un alt premiu internațional, „Săgetătorul de aur”. Premiul „Michelangelo” vine de asemenea, după ce în cadrul Festivalului național „Cîntarea României” am luat premiul I pentru muzica de cameră.

— După premiere ați mai susținut și alte spectacole în Italia?

— Da, bineînțeles, am avut, cum să vă spun, cel mai important turneu de pînă acum în Italia. Am dat concerte în principalele orașe: Milano, Venetia, Modena, Rimini, Bologna, Spolletto, Roma ș.a.

— Ce ați cîntat publicului italian?

— Peste tot am prezentat în prima parte cultura renașcentistă europeană, în primul rînd, italiană. Partea a doua a fost alcătuită din valori deosebite ale creației românești, vechi și contemporane. De la documentele ale culturii vocale muzicale din secolele XV, XVI, XVII, pînă la „Obîrșii” de Mihai Moldovan, „Cîntec și joc” de Radu Paladi, și „Chindia” de Alexandru Pașcanu.

— Cum a fost primită muzica românească?

— Spre bucuria noastră ea duce la creșterea forței programului nostru, este o prezentă inedită. Originalitatea ei izvorăște din specificul folclorului nostru și din respirația folclorică a compozitorilor contemporani. Dealtfel, demult nu mai este un secret că școala noastră compozitică este una dintre cele mai redutabile din lume la această oră, atît datorită succeselor obținute de ea în general cît și datorită culturii interpretative. Nu mă gîndesc numai la mine și la „Madrigal”, ci și la alți interpreți sau alte valori care impun muzica noastră pe plan internațional.

— Ce am uitat să vă întreb despre acest turneu?

— Ceea ce a fost mai frumos. Deviza premiului obținut de mine și anume: „O viață închinată artei.”

— Am mai uitat și altceva?

— Primele audii. În cadrul concursului de la Rimini, concurs de creații muzicale pentru cor, poemul „Obîrșii” al lui Mihai Moldovan, prezentat în primă audiere peste hotare, a fost apreciat și distins ca fiind cea mai valoroasă creație. Tot acolo am avut încă o primă audiere mondială, lucrarea „Scara roșie” a compozitorului italian Alessandro Sbordoni, pe versuri de Pablo Neruda.

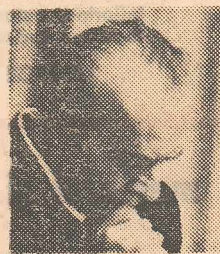
— Cîteva proiecte?

— Avem acum o scurtă vacanță. Din 8 august începem un mic turneu pe litoralul nostru, vom fi prezenți apoi la București pentru sărbătorirea zilei de 23 August. În octombrie vom înregistra al treilea disc de documente muzicale vocale din secolele XVII și XVIII, acțiune începută în cadrul Festivalului național „Cîntarea României” și menită să sprijine cunoașterea și valorificarea patrimoniului nostru cultural și spiritual.

ION PREDOȘANU

IN MEMORIAM

Emil Botta

A murit Emil Botta? Mai curînd aș zice că a plecat spre a rămîne definitiv în universul veșnic al creației sale, în panteonul literaturii române și universale.

Emil Botta, născut la 17 septembrie 1911, la Putna, dintr-o veche familie ardeleanească, ilustrată la 1579 de nobilul voievod Botta de Cernești, mai avea cîteva luni pînă la a implini vîrsta de 66 de ani. A fost toată viața sa un om liber, trăind singur, doar cu himerele sale și slujind permanent celor două muze, Euterpei, muza poeziei lirice, și Melpomeniei, muza tragediei.

Cele două pasiuni le-a avut din adolescență, încă de la 17 ani, cînd, intrînd în Conservatorul de artă dramatică în clasa lui Ion Livescu, e admis și de Tudor Arghezi cu versuri la *Bilete de papagal*. Emil Botta a fost un actor inimitabil și un poet unic, a fost pentru mine Actorul și Poetul, omul care a coincis pînă la identitate cu aceste două noțiuni, adevărate embleme categoriale, în ființa sa.

De o frumusețe în același timp serafică și virilă, aproape stranie, Emil Botta juca, atunci cînd era bine distribuit, extraordinar, într-o dăruire totală, frenetică, pur și simplu cutremurătoare. Obîșnuit să urmăresc jocul actorilor cu detașare, mă simțeam zguduit de actorul Emil Botta și cînd jocul său atîngea

apogeul, trebuia să întorc ochii ca să mă pot stăpîni. Nu-l voi uita niciodată în Ion din „Năpasta”, unul din cele mai mari roluri ale lui.

Ca poet, Emil Botta a lăsat patru volume de versuri, „Întunecatului April” (1937, distins cu Premiul Poeților Tineri, al Fundației), „Pe o gură de rai” (1943), „Vineri” (1971, ciclu inedit în culegerea de „Versuri”) și „Un dor fără sațiu” (1976), la care trebuie să adăugăm volumul de proze fantastice „Trîntorul” (1943). Nu am ezitat nici un moment să așez pe Emil Botta în rîndul celor mai mari poeți români de ieri și de azi. Lirismul său, de cea mai pură esență, de o muzică misterioasă, izvorăște din peisajul mitic românesc, din legendă și poveste, din fantezie și vis, reamintînd pe Eminescu și pe Blaga, dar într-o expresie cu totul originală, absolut personală. Structură complexă, neliniștită, Botta cîntă bucuria de a fi, dorul existențial, și, asemenea poetului popular, vede moartea ca pe o reîntoarcere în ciclurile eterne ale naturii. Viziunile sale sînt paradiziace și infernale, oscilînd între jubilație și suferință, totul fiind comunicat cu o infinită vibrație afectivă.

Am scris de două sau trei ori despre Emil Botta, izbutînd să-mi atrag prețuirea lui. Mi-a spus-o de cîteva ori la telefon, în felul său ciudat, enigmatic, ca și intraductibil, cu o voce ca din altă lume. Era un om de o mare candoare sufletească, un exuberant melancolic, de o rară discreție. Ultima dată m-a întrebat cum poate să-mi trimită volumul „Un dor fără sațiu”. Îl bănuiam suferînd, nu credeam însă că „femeia cu ochii de gheață”, una din aparițiile lui terifiante, îl va lovi fără iertare, atît de curînd. Îl salut pentru cea din urmă oară în nemurire.

AL. PIRU

RUBRICA MEA

Franyó Zoltán la 90 de ani

Decan de vîrstă și de talent al tîlmăcitorilor în limbile maghiară și germană, din literatura română clasică și contemporană, ale cărei frumuseți i-au fost revelate la citirea poeziilor lui Eminescu, Franyó Zoltán împlinește la 31 iulie vîrsta de 90 de ani (în-tille cuvinte românești

le-a învățat la jocul de arșice, în școala primară de la Ineu). Din toată inima, urăm tinărului nonagenar, rămas același entuziast iubitor al frumosului și militant pentru apropierea dintre națiuni, virtuți încununate și cu prestigiosul Premiu Herder: „La mulți ani!”

Rănit pe frontul din Galiția și repartizat, în convalescență, la Arhivele Militare din Viena, unde erau mobilizați pe loc o seamă de însemnați scriitori din Imperiul austro-ungar, Franyó Zoltán face cunoștință, printre alții, cu Rainer Maria Rilke, căruia recent îi tradusese în limba maghiară „Cîntecul de dragoste și de moarte al stegarului Christoph Rilke”.

Imprieteniți cu Ady Endre, pe care-l apăra împotriva atacurilor preotului-poet Szabolcska Mihály, îi închide „pleoapele împodobite cu gene lungi și negre”, în dimineața zilei de 27 ianuarie 1919, la sanatoriul Park din Budapesta. În țara noastră, reintilnește, după douăzeci de ani, pe Liviu Rebreanu, cu care fusese coleg ca elev al Academiei militare Ludovika din Budapesta. Marele romancier își va da concursul pentru a asigura cele mai frumoase condiții tehnice tipăririi, la Timișoara, în 1932, a cărții: **Rumă-**

nische Dichter, Eine Anthologie zeitgenössischer Lyrik, übersetzt und herausgegeben von Zoltán Franyó (selecție editată de municipalitate și oferită în dar congresiștilor adunării mondiale a PEN-clubului, în mai 1932, la Budapesta).

Din nenumăratele tîlmăciri magistrale ale sîrbătoritului nostru o vom menționa pe aceea a **Luceafărului**, în limba germană (Editura „Literatura”, Timișoara), ediție bilingvă, în metrul original. Dealtfel, traducător pe cît de talentat, pe atît de conștiincios, maestrul și-a făcut o regulă de a transpune versurile totdeauna cu respectul strict al originalului.

Mai menționăm, din recentele sale lucrări, „Vîrsta de aur”, antologie de lirică patriotică românească, ediție bilingvă româno-maghiară, antologie și traducere de Franyó Zoltán, Editura Minerva, 1975, cu texte din 66 de poeți de la Zaharia Stancu la Mircea Dinescu. Desăvîrșit poet și filolog, tîlmăcitorul dă viață nouă versurilor lui, cu o rară sensibilitate muzicală și cu o mare bogăție lexicală.

Autor și al unei antologii a liricii mondiale în limba maghiară, minunat tîlmăcitor al lui „Faust” de Goethe, al „Corbului” lui Poe, al lui Hofmannsthal, al lui Pușkin și al lui Eugen Ionesco, în limba maghiară, al poezilor clasici români, de la Vasile Alecsandri la Mihai Beniuc, în limba germană, precum și al liricii grecești, în aceeași limbă, într-o arie a cărei vastitate nu o pot cuprinde rîndurile noastre omagiale, Franyó Zoltán este unul din rarissimele exemple etice de sacrificare a propriilor sale legitime ambiții de creație originală pe altarul literaturii universale, posedată în textele originale, de la Homer pînă în zilele noastre.

Fervoarea în serviciul frumosului și munca uriașă de re-creator au asigurat vigurosului maestru acea tinerețe fără bătrînețe din basmele noastre. Salutăm la aniversarea sa pe exemplarul cetățean și poet, pe prietenul muzelor și al slujitorilor lor, cu amintirea neștersă a prea rarelor noastre întîlniri.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Poezia patriotică și politică

Fiind sentiment și iubire, patriotismul apare drept o problemă literară ce poate fi analizată și explicată prin situațiile și actele specifice iubirii. Mulți poeți se poartă cu patria așa cum se poartă îndrăgostitul cu femeia adorată. O celebră poezie de Eluard dedicată Franței a apărut de altfel în acest chip, printr-o simplă substituție de nume; alegoriile patriotice din artele vizuale merg în aceeași direcție. În afară de patria funcționalizată matern se mai conturează și un mod pindaric al patriotismului, care devine și o problemă bărbătească. În aceste cazuri, complimentul și madrigalul nu-și mai au locul; dar se face loc destul pentru grandoare și gravitate.

Patriotismul este un sentiment: starea modernă a liricii corelează constant afectivitatea cu rațiunea politică și ideologică. Poezia poate fi *ilustrare politică, evidență politică sau act politic*. Prima categorie include mai ales ocazionalul, fără a fi neapărat definită de conjunctural; celelalte privesc aceeași realitate din două unghiuri diferite, decisive, determinate de firea poetului. Poezia ca act politic e cunoscută de la pașoptiști la Eminescu și de la Goga la Adrian Păunescu: ea are un caracter contestatar, revoluționar sau constructiv, este o inițiativă politică și prin aceasta o cauză și nu un efect al politicului. Cealaltă posibilitate evidențiază structurile politice ale unei societăți așa cum evidențiază fenomenele naturale, găsindu-le la fel de firești.

Evidența politică modernă își revendică în poezie mai ales acele situații și persoane din care se precipită sau se cristalizează prin procese insesizabile categoriile stilistice: faptele trec din regiunile existenței istorice în cele existențiale, ale eului colectiv. Un termen comun al procesului îl constituie geografia reală, suportul vieții practice și punctul de plecare al oricărei construcții spirituale. Prin asemenea condiții,

poezia politică și patriotică este o eternă poezie a începuturilor, de multe ori văzute epopeic. Începuturi care încep mereu, cu fiecare act și individ. Evidența acestei realități premitologice fascinează pe poetul modern, fie el Bлага sau Baconsky: scenografia ei se întinde între simplitatea maiestuoasă a dacismului și sacralitatea naturii ascunse în aburii metacrofiei. O realitate *veche*, în sens eminescian. Printr-un asemenea sistem de privire, efectele sînt duble: cele vechi sînt noi, istoria mai nouă este o formă de manifestare a vechimii.

O ecuație rezolvată în poezia patriotică actuală privește raporturile dintre sentimentele circumstanțializate, proprii acestei poezii, și coordonatele ghicite ale vieții într-un univers infinit. Patriotismul este prin excelență un sentiment dezvoltat intensiv, în funcție de un spațiu geografic și de o experiență istorică dată. Nu se poate imagina un patriotism planetar, decît dacă o realitate precisă ar deveni contrariul ei. Numai un naiv sau un imperialist ar putea afirma că piatra filosofală va deveni producția unei țări anume, sau că adevărul absolut poate fi expus lexical și gramatical exclusiv într-o anumită limbă. Dar acțiunea intensivă a spiritualității și afectivității poate face, și chiar face, un salt peste acest obstacol obiectiv, pentru a se raporta la universal sau cosmic. Și aceste raporturi pot avea o formă convențională și superficială, de anexare a cosmicului la ilustrarea politico-patriotică, și alta profundă, prin care patriotismul iese firesc din univers, ca o articulație armonică a cosmicului și localului.

Poezia politică a evidenței aparține unei epoci liniștite și pozitive. Eficacitatea ei crește în măsura în care evidențele sînt sugerate și în aceea în care sînt adevăruri. Și sarcina de a face din evidență sugestie, din evidență adevăr sau numai evidență, conferă poetului nu numai demnitatea, dar și valoarea.

MARIAN POPA ■

CREȘTEREA LIMBII ROMÂNEȘTI

Vorbe de clacă.

În **Chrestomație română...**, tipărită în 1891 de M. Gaster, citim: „Astea ș-altili sînt povești bune la șezătoare, seara; sînt **vorbe dă clacă** — să vorbim să n-adormim — istorii și parascovenii, pîntru ca să treacă timpul și uritu...”.

Îmi permit să cred că un fel de **vorbe de clacă** — adică „fără rost, inutilă, fără temei”, cum definește expresia în discuție dicționarul lui Pușcariu — este și cea înflorind fără rădăcină, mă refer la o seamă de termeni neologici, prin care vrem, uneori, să „epatăm” sau chiar să uluim, prin „aleasa” noastră selecție a cuvintelor, pe interlocutori.

Am să încep, respectînd ordinea alfabetică — e, de fapt, în toate împrejurările, cea mai firească și are darul că nu supără pe nimeni — cu un verb foarte la modă: **a atenționa**. Asta înseamnă, în cugetele celor care îl întrebunțează, „a face (pe cineva) atent”. După știința mea, dicționarele noastre au bunul simț de a nu înregistra acest cuvînt barbar, care contra-

zice legile derivării românești. El nu se justifică nici ca împrumut. În franceză, de unde ni l-am fi putut însuși, verbul corespunzător nu există; doar un adjectiv — **attentionné** — însemnînd cu totul altceva: „care este plin de atenție față de cineva...” Sigur, există, în orice act al rostirii, o tendință spre brevilocvență. Nu cred că putem să-l așezăm pe **a atenționa** printre cuvintele care satisfac această tendință, corespunzînd alteia, numită „economie de efort”.

Aud, din ce în ce mai des, verbul **a concluziona**, cu sensul „a trage concluzii”. Întreb: oare nu sună „snob”? Și — atunci — nu e bine să-l lepădăm?

De la o vreme își face loc, în lexicul pedant, **a contacta**, cu înțelesul „a întîlni”. Sună foarte „distins”. Asta — cel puțin — există în franceză. Dar, în dicționare, cu mențiunea: „Mot rejeté par les puristes”. Avem, neapărat, nevoie de el? Cred că nu.

În fine: la o întîlnire sărbătorească auzii pe cineva rostind fraza următoare: „Vreau să vă **sugestionez** și eu ceva”. În mîntea „cugetătorului”, **a sugestiona** însemna, în contextul dat, „a da sugestii”. Și așa, lingvistica și psihologia duc, împreună, casă bună!...

G. I. TOHANEANU ■

CRONICA LITERARĂ

Nicolae Dragoș:

„Cu inima curată”

Cu inima curată, ultima carte a lui Nicolae Dragoș, pare să fie expresia unei dramatice opțiuni. Poetul compune ode patriotice sau civice, dar nu se uită în același timp nici pe sine. Tonul de confesiune de aici rezultă. Scrie despre patrie ca despre sine însuși. Cîntecul nu mai are în el nimic silnic. Firește nu e ușor să-ți asumi povara imensă a istoriei. Riscul e de a nu-i fi pe măsură. Orgoliul, în poezie, are totuși margini. La capătul drumului însă, poetul nostru se redescoperă cu satisfacție în tot ce a întîlnit și poate acum să spună: „Port patria în inimă”. Poetul e sincer, pentru că e demn să fie sincer. Istoria îi strivește numai pe cei care n-o întîmpină cu gînduri curate. Iubirea de patrie se dezvăluie de astă dată ca inițiere și nu atît ca atitudine.

Meditația lirică, în volum, merge uneori pînă la condiția însăși a poeziei. Nu se limitează deci la o singură temă. Volumul se deschide cu un admirabil poem „Și fii!” Îndemnul e de a fi prin cuvînt. Poet încercat, Nicolae Dragoș știe că sinceritatea nu se află doar în noi. Ea se află mai degrabă în cuvinte sau chiar dincolo de cuvinte. Inutil să strigi că ești sincer. De fapt, poetul nu prea se încrede nici în cuvinte, fiindcă o iau deseori razna, aleargă cu mult înaintea ideilor. De aceea le admonestează tandru și le strunește, pentru a le face să cînte „neliniștea și adevărul”. Îndemnul de a scrie sună aproape patetic: „Adună-ți din urechea vremii / Vorbele / Și du-le către / Rădăcina faptei lor / Acolo unde se contopesc / Cu singele / Din care s-a născut, / Cu sentimentele din care-și / Smulg neîncetat / Acel teribil oxigen al existenței”.

La Nicolae Dragoș, dispoziția dialectică (și moralistă) primează asupra celei evocatoare și plastice. Detaliile se resorb în idei. Poetul intonează de obicei un cîntec, lipsit de culoare, sever ca o inscripție de columnă. O asemenea poezie se naște propriu-zis din întrebări, fără să fie sceptică: „De ce vorbiți de patrie mereu?” / Copilul într-o zi m-a întregat, / Venea cu cerul liniștit în ochi / Și sufletul ca un izvor curat”. Fiecare poet ar trebui să-și pună această întrebare. Ce urmează, demonstrația e mai puțin importantă. Copilul s-a substituit aici nu întîmplător poetului. Tonul, nu numai în acest poem, e al unui moralist de tip superior, care încă nu și-a pierdut candoarea.

Cînd e pîndit de monotonie, Nicolae Dragoș caută noi pretexte și formule de înscenare a versului. Fiecare poem e ca un mic spectacol. Poetul știe să fie deopotrivă grav și familiar, energic și duios. Cercetează cu sfială tainele trecutului, în care-și descoperă cu venerație chipul (fiindcă e același cu chipul patriei). Dar nu concepe istoria ca „un sarcofag”. Cînd evocă pe Mihai sau pe Tudor, versurile sînt pătrunse de fior tragic. Ne-a mai plăcut „Balada eroului cel simplu”, pentru linia curat epică a discursului, deși nu povestește nimic. E tot ce se poate spune mai cu bun simț despre eroul anonim. Și aici farmecul aparține mai mult ideii și regiei de text: „Nu, nu-l căutați pe ordi- nele de zi / Care-au schimbat numele simple / În monumente, repere ale jertfei! / El merge mereu înainte fără încetare, / Prin Istorie / Cu Țara pe urmele lui”.

Dar sentimentul istoriei poate fi și un sentiment polemic: „Istoria e singe curs la rădăcini de flori amare / e-n ochiul țării veșnic plîns / ce luminează și ne doare / e glas de inimă de țară / nu simplă vorbă de-mpurmat / (...) Nu e un mal de mare moartă / nici vreme vremiund confuză; / Istoria nici cînd nu iartă / de e trădată, Ea acuză!”.

Un loc aparte ocupă în volum poemul manifest, rod al vocației satirice și militante. Mai mult ca ori- cînd, poetul veghează la destinul umanității. Avertizează conștiințele, le inculcă spaima de „un straniu deces mondial”. În „Pamflet”, aluziile la măcelul atomic sînt și mai directe: „Pătruns de-o tulburătoare conștiință de sine / Pămîntul țipă din nu știu ce fluviu / otrăvit cu substanțe radioactive / Dintr-o mare ce nu vrea să devină / Marea Moartă / — Oricît ar ademeni-o legendele —”. Poemul se încheie înălțător, cu o chemare la solidaritate și iubire. La fel, „Prietenii mei, poeții” cucerește prin mesaj și notația febrilă. Versurile acestea vor și reușesc să-i scoată pe oameni din indiferență.

Întîlnim și poeme de factură imnică, mai ales în ciclul „Eternul soare”. Sînt poeme ale conștiinței comuniste, ale visului lucid și treaz. Mai remarcăm tema labișiană a luptei cu inerția. Poetul vorbește acum „din viitor”. Versurile sînt mai grave, deși tot lapidare și reflexive. Impresia e de împlinire calmă, sărbătorească. Poetul nu mai are nici o rețineră, gîndul nu mai cercetează nici o taină. Nu-și mai aparține sieși, ci patriei. Căutările, toate, s-au împlinit: „De-i soare strîns în suflet, în vers e sărbătore / De cad în inimi norii, se-nnegură cuvîntul. / Poetul prin menire e-a lumii întrebare / Legat de viața lumii cu viața lui, cu gîndul”.

Cu inima curată e profesunea de credință, lirică, a unui poet comunist contemporan.

CORNEL MORARU ■

E patria...

Vară. Rostogoliri și revărsare
De globuri și de fișnete din Soare.
Mai jos, sub el, un leneș nor hoinar.
Prin tivul lui cu ciucuri de argint
Răzbea întruna aurul solar.

Umbroase cimpuri aprindea pe rînd
Lumina straniei după-amieze.
Șirul de sălcii, albăstriu cîndva,
Un ocean de flăcări verzi era
Sub ochiul redeschis să-l cerceteze.

A treia oară, ai fi zis că-n jerbe
De foc se scaldă țărmlul cunoscut.
De pe coline, unde-și țin soborul,
Pădurile păreau că își iau zborul,
Și-aveau mestecenii un verde crud.

Apoi, ca din senin, o-nvolburare
Și, galben năboită din frunzare,
O ploaie grea — parfumul dens, de tei.
Iar valea cu orașul, doar vibrații :
Năvalnică viltoare către spații,
Atît de dulce-n măreția ei !

Știu eu ? Poate lumina e de vină.
În trecerea-i de-atuncea, peregrină,
O lume nouă ea mi-a deslușit :
Costișele erau mai suitoare,
Înalturile, mai cutezătoare,
Și spațiul, atît de nesfirșit !

Stăteam, cu incintarea mea deplină,
În lumea inundată de lumină,
Cu inima cătînd să înțeleg
Și patria, care mă-ndeamnă : — Crește !,
Și-acei ceva care îmi deslușește
Cerul de vară, cerul ei întreg !

SZEKELY JÁNOS ■

În românește de GELU PĂTEANU ■

Delta Dunării

Din zarea celuiilalt mal,
Ziua, un steag alb,
Vislește spre mine și tine ;

Picla-ntomnată se destramă,
Acolo unde umbre se ascund
În spatele tremurîndei lumini.

Și iată, femei vin la maluri,
Să bată cu umede rufe
Sufletul apei ce geme.

Un alcyon se înfige în slavă
Și între duhul stufului
Și zarea trezită a ochiului tău,

Nisipul devine un vînt zburător,
O inimă a ceasului deltei
Ce bate în ritm nesfirșit !

FRANZ STORCH ■

În românește de N. GR. MĂRAȘANU

Veteranii

Cît o mai ducem așa ?
Carnea, se pare e încă asemenea fructelor pe dinăuntru
Și epiderma de catifea sau brocart. Și încă mă simt
Dimineața frumos și binevenit. Dar pînă unde
Se poate întinde linia vieții — drum plin de pulbere ?
Cîți vom ajunge la marea odihnă, la marea cea mare, de somn ?
Cîți vom rămîne atleți ? Cîți vom rămîne sensibili ?
Căci ne-am cheltuit fără să știm generoși,
Și se mai aud undeva hohotind gurile noastre de fum
Și de promisiuni nerespectate în fața femeilor.
Cîți dintre noi vor fi declarați peste noapte eroi ?

Cîți vor purta ochelari și cîți vor uita cum se doarme tîrziu
Pe birouri cu timpla pe armă ?
Uneori ne trezim ascultînd prin ușile întredeschise
Cum și-au schimbat păreri arborii despre vînt
Dar mai ales ce spun măturătorii de stradă
Despre urmele pașilor noștri...

Poate am obosit și e timpul să trecem tăcuți în rezervă,
Bătrîni camarazi tinerețea-nvăînd tot mai mult...
Alții coboară pe trepte acum și porțile li se deschid ca și cum
Înainte lor ar lovi majordomi neștiuți în pămînt
Cu picioare de gur.

ADRIAN DOHOTARU ■

22 decembrie 1967. Cum spune Mateiu : „o vreme de lacrimi“. Un noiembrie putred, tardiv. La șapte seara, pe Brezoianu, întîlnire cu N. Nu l-am mai văzut de ani de zile. Slăbit, fără bonomia lui contagioasă. Îmi relatează succint drama : băiatul lui cel mare, în vîrstă de șapte-sprezece ani, copil înfiat, după moda timpului, a luat-o „razna“, spre disperarea soției lui N., mamă devotată, în orele libere, dar „ocupată“ fiindcă „muncește“ la o asociație, și spre tristețea lui, care — după cum declară : „era foarte legat de băiat“. — „Dar ce a făcut ?“ întreb. — „Întîi a fugit de la școală. Pe urmă spunea că vrea să picteze. Acum citeva zile a spart garajul unui vecin, a furat mașina și, după un raid nocturn, a terminat într-un stîlp“. — „Rănit ?“ — „Din nefericire, nu. Arestat“. — „Și ce ai de gînd să faci ?“ — „Vin de la avocat, îmi spune, încerc să-l des-fiez“ — „Adică ?“ — „Să-i retrag paternitatea“. Am impresia că n-am auzit bine. Mă întreb : dacă era copilul lui adevărat, tot așa proceda ? Dar nu pun nici o întrebare : iată bancruta finală a unei familii, fabricată după șablonul vremii, demnă de inspirația unui romancier ca A.M., o familie „principlală“ care a înlocuit iubirea, grija, devotamentul, sacrificiul cu legea aspră a criticii și autocriticii.

26 decembrie 1967. Ce tristețe ! Am priceperea, informația, cultura, discernămintul și exigența pe care dacă le-aș fi avut la douăzeci de ani, aș fi putut ajunge un mare scriitor. Din nefericire, e prea tîrziu : am vîrsta pe care cînd o avea tata, mi se părea, demult, un om bătrîn.

2 ianuarie 1968. Lungă discuție la „Uniune“ cu P. Omul așa e un fenomen. La a nu știu cîta prăbușire teatrală — piese jucate de două sau trei ori, cu săli goale — e netulburat, senin, olimpiant, sigur de el, disprețuind întreaga dramaturgie a lumii. La sfîrșit mi-a declarat convins și cu toată seriozitatea : „aștept verdictul critic al anului 2000“. Sînt incredințat : dacă ar veni Sofocle, Racine, Molière, Cehov și Caragiale, dacă i-ar spune toți : „omule, nu-ți mai pierde vremea, n-ai nici o chemare, n-ai pic de talent“, le-ar zîmbi superior și

i-ar trimite la plimbare. Fericiți cei ce nu au dubii ! Paranoia, dereglare majoră a sistemului de gîndire, m-a pasionat încă de pe vremea stagiului pe care l-am făcut la psihiatrie, la profesorul Tomescu. Am urmărit și îngrijit cîteva cazuri clasice de bolnavi suferind de delirul grandorii, întrebîndu-mă, mereu, care e coeficientul de adevăr și care e coeficientul de stimulare în maladia asta pitorească și totuși atît de chinătoare. Cazul lui C. — om, fără îndoială, de geniu — e cunoscut, ca să mai menționez, aici, atîtea povești care circulă pe so-coteala lui, din nefericire, toate, adevărate. Notez un singur episod la care am fost martor. Mă aflam la „Național“ în biroul lui Z. St. cînd a intrat C. jovial și euforic, el care de obicei era instabil și anxios. — „Miine, după-masă“, ne spune,

lui C., îmi făgăduiește, sînt sigur, nu va lipsi. Așteptăm — și eu și St. — ziua de mîine cu respirația tăiată. A doua zi, la opt fix, intru la Capșa, Barbu e prezent, cu pal-tonul pe el, în cafeneaua care începe să se goalească. Nu așteaptă să-l întreb cum a fost, își proptește bărbia în miini, mi-nile în bastonul de ciros, mă privește cu ochii lui verzi, oblici, de cadină lascivă : „o teoremă pe care o rezolvă, cu ușurință, orice elev din ultima clasă de liceu“. Nu-mi vine să cred, îmi cer iertare, trec la telefon și-l chem pe Froda. — „Eu, domnule profesor. Ați fost ?“ — „Fost“ — „Și ?“ Ca vorbit cu Barbu, îmi răspunde : „o teoremă pe care o găsești în orice manual de liceu“. — „Cine a asistat ?“ — „Toată secția matematică“.

MEMORIILE MELE

Jurnal de atelier (VI***)

„În la Academie o comunicare matematică. Vă asigur : un moment de revoluție în știința contemporană“. Rămîn încrămîntîndu-mă știu că pregătirea lui în domeniu este absolut nulă. N-am însă competența să judec. — „Ce ne facem ?“ mă întreabă Zaharia, după plecarea lui C. Îl chem la telefon pe Ion Barbu, profesor de algebră axiomatice, savant de talie mondială, îl pun în problemă și-l rog să se ducă la ședință. Refuză, relațiile lui cu C. fiind deteriorate încă de la „Sburătorul“. Insist, arăt că e foarte important, îl înduplec, ne dăm întîlnire pentru a doua zi, la opt seara, la Capșa. N-am totuși încredere — dacă se răzgîndește ? — și-l chem la telefon pe Alexandru Froda, matematician de mare autoritate, om de știință unanim stimat. Ne-am întîlnit de nenumărate ori la frațele lui, la Scarlat, și am petrecut, împreună, nopți de neuitat. Îl informez, îl rog să nu lipsească de la comunicarea

— „Și Moisi ?“ — „Și“. — „Și ce a urmat ?“ — „Nimic. Tăcere“. A doua zi în biroul lui St. intră C., senin, netulburat, fericit. — „Bravo, don C., îl întîmpină Zaharia. Ia zii, cum a mers ?“ Ne scrutează cu privirile lui albastre, nevinovate. — „N-ați aflat ?“ — „Nu“ — „I-am făcut mat. Au rămas interziși. N-a îndrăznit nici unul să deschidă gura“.

17 ianuarie 1968. După o pauză în care am încercat să nu mă mai gîndesc la piesă, mă întorc la „Travesti“. Filoa-nele, inițial divergente, converg, acum, spre un nod central : drama de familie a Alexandrei. Dar drama asta, a femeii care a pierdut iubirea bărbatului ei, iese din zona frivolă, pentru una mult mai gravă : a maternității frustrate. Ce tragedie mai mare poate trăi o femeie, spre crepusculul vieții, decît sentimentul măr-turisit de doamna Bulandra, cu o tîrzie căință : „sînt o mamă ratată ?“ La

sfîrșitul unei existențe măsluite, în sfîrșit lucidă, Alexandra va declara, ca bilanț al unei vieți irosite : „mă simt ca după o premieră căzută“. Și nu e o replică de teatru. Descinsă din decor în proza vieții, Alexandra asistă la sinucide-derea băiatului ei, care a luat-o și el „razna“, dar nu cu gîndul să-l „des-fieze“, ci cutremurată de culpabilități. Și ca o concluzie amară : „am adus viața în teatru și e foarte bine, și teatrul în viață și e foarte rău“. Nu știu dacă replica va rămîne așa cum am notat-o mai sus, dar asta e ideea ei, și mi se pare prețioasă.

18—27 ianuarie 1968. Lucrat zi și noap-te la piesă. Cred că atmosfera de teatru : culise, repetiții, emoțiile premie-rei și tipurile : regizorul autocrat, eternul „june-prim“ cabotin, secretarul literar, dramaturg veleitâr, contabilul rutinier, sau suflleurul, edec pitoresc, mi-au reușit. Era și lucrul cel mai ușor. Coloana verte-brală, fulgerul, pațima piesei, e Alexan-dra. Rolul mi-a fost inspirat de doamna Bulandra. L-am scris pe măsura unui alt „monstru sacru“, M., care nu mai trăiește, cu adevărat, decît sub focurile reflectoarelor și pe scîndura scenei, pînă la acel punct de confuzie în care Iancu Brezeanu privind într-o zi pe fereastra casei sale cum ploua torential, a spus : „Sublim ! Plouă ca în „Furtuna“ lui Shakespeare !“

Fără dată. S-a terminat și a doua „dom-nie“ a lui Z. St. la „Național“. Lasă în urma lui, în pofida atîtor controverse, amintirea unui mare director. Mă aflu în biroul lui, în timp ce-și strînge lucrurile. Mă uit în jur : în încăperea asta, prăfuită și modestă dar tutelată de um-bra ilustră a lui Caragiale, Davila sau Tudor Vianu, am îngropat, amîndoi, o felie de viață. Tăcere. Nici o evocare, nici o amintire, nici un regret. Cu pachetele de manuscrise în brațe, Zaharia Stancu se duce acasă, eu, la repetițiile cu „Travesti“. Pe drum îmi aduc aminte de Victor Eftimiu și de părintele Avakumov : — „Mai e mult, Sfinția ta ?“ — — „Numai pînă la moarte“. — „Să mer-gem“.

AUREL BARANGA ■

Turneul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar

Cronica (282, 283, 284, 285, 286)

● **STATIUNEA „VENUS” — MANGALIA NORD, 19 iulie.** Deși petrecută într-o zi stabilită a fi de odihnă, reuniunea membrilor Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar din seara de marți, 19 iulie, la restaurantul „Aladin” din stațiunea Venus, prilejuită de o sărbătorire colegială — poetul Adrian Păunescu, conducătorul cenaclului, împlinea 34 de ani — s-a transformat într-o întâmplare literar-artistică spontană, de o deosebită frumusețe și cu adinci semnificații. Mai bine de 200 de oameni, prezenți la acea oră în local și în împrejurimile lui, de unde au fost atrași de sunetul limpede al chitarei lui Adrian Ivanîchi sau de glasul Suzanei Georgescu, au ascultat cu entuziasm și în cele din urmă au cîntat împreună cu membrii cenaclului cîntece mult îndrăgite și aplaudate. Pentru a zurgăvi în câteva linii atmosfera în care s-a desfășurat această adevărată întâmplare literar-artistică, trebuie mai întîi să arătăm că în localul amintit cînta în mod obișnuit o formație de muzică pop adusă din străinătate. Membrii acestei formații oferă și momente de artă autentică, dar fac și gafe explicabile prin teribilism și necunoaștere. Între acestea, confuzia dintre ritmurile „Perineții” și cele ale „Kazaciokului”, melodii atât de populare astăzi, pretutindeni. Cu acordul sefului localului și în aplauzele și deplina satisfacție a celor prezenți, Victor Socaciu a cîntat „Un punct de vedere”, Adrian

Ca de obicei, Mircea Vintilă se întrece pe sine, fapt intimplat și la spectacolul susținut la Mamaia

Ivanîchi „Ploaia care va veni” și „Vinare de vînt”, Mircea Vintilă „Pămîntul deocamdată”, Doru Stănculescu „Fără petale”, Suzana Georgescu „Cîntă, cucule, cîntă”, iar formația Roșu și Negru a susținut un scurt recital (din care n-au lipsit nici „Antirăzboinică”, „Devenire”, „Amintire cu haiduci”) format din momente care au probat măiestria interpretativă și acuratețea tehnică pe care cei patru componenți ai formației noastre le-au demonstrat cu prisosință. Publicul prezent a salutat, în picioare, cu lungi aplauze și ovajii fiecare cîntec interpretat de membrii cenaclului. Dar, din păcate, tocmai atunci cînd întâmplarea literar-artistică se pregătea să ajungă la apogeu prin cîntecul „Trăiască România!”, apare în vecinătatea scenei cățeanul Nicolae Izvanovic — despre care aveam mai tîrziu să aflăm că îndeplinește funcția de șef de complex. Sus-numitul, pe un ton deosebit de arrogant, dar nici cea mai mică înțelegere pentru muzica bună, a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a pune capăt întâmplării literar-artistice, deși s-a încercat, cu calm și în mod civilizată, să i se explice despre ce este vorba. Aerele în care plutea șeful de complex aveau o cîfră octanică prea ridicată, iar maniera de discuție mult prea străină celor mai elementare noțiuni de ospitalitate și de manieră pentru a-l putea convinge în vreun fel.

În ciuda acestui regretabil incident, membrii cenaclului, lipsiți de microfoane, și-au făcut datoria față de publicul care-i solicitase, oferind un moment de mare artă și înălțare patriotică.

● **MANGALIA, 20 iulie, ora 20.** Continuîndu-și turneul pe litoral, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, a organizat o nouă întâmplare literar-artistică la Casa Armatei din Mangalia. Deși are numai 350 de locuri numerotate, în sală au fost aproape 500 de spectatori, iar în oraș, ni s-a spus, cererea de bilete a fost mult mai mare. Astfel încît organizațiile U.T.C. din unitățile de marină militară din portul Mangalia n-au putut decît să-și trimită reprezentanții la cenaclu. Cîntarea de a deschide spectacolul i-a revenit de această dată lui Valeriu Penișoară, care a cîntat „Cuvîntul lui Roată către Divan”, „Da, mai avem” și, cu deosebit succes, „Copiii de țărani”, ultimele două compoziții pe versuri de Adrian Păunescu. Cu verva care îi este caracteristică, Mihail Stan a descrețit toate frunțile recitînd două poezii: „Expunere pe tema Revoluția de la 7 la 3” de Petre Dragu și „Minunea” de Marin Sorescu. Recitalul lui Mircea Vintilă a cu-

prins nu mai puțin de nouă cîntece. Primele două, „Lordul John” și „Constantin și Veronica”, au fost interpretate „în duet” cu Florian Pittiș. Este aici momentul să subliniem că pe Florian Pittiș fiecare pantomimă pentru „Lordul John” îl obligă la circa 20—25 de flotări în brațe, ceea ce de acum începe să semene cu un adevărat antrenament. Au urmat „Hanul lui Manuc”, „Mielul”, „Eroii”, „Bade Ioane”, „Pămîntul deocamdată”, „Hai la moșul cu proverbe” și, la cererea sălii, „Contradicții de familie”. Tînrul Vali Șerban și-a spus din nou „Blestemul”, pe versurile lui A.E. Baconsky, iar Suzana Georgescu a interpretat obsesiv „Cîntă, cucule, cîntă”. De cite trei ori au fost aplaudați îndelung atît Victor Socaciu, cit și Adrian Ivanîchi, pentru cîntecele „Dona, Dona”, „Oltul” și „Un punct de vedere” (Socaciu) și „Amiaza”, „Ploaia care va veni” și „Vinare de vînt” (Ivanîchi). Șeful Casei Armatei din Mangalia i-a înminat cu acest prilej poetului Adrian Păunescu, conducătorul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, un buchet de flori, însoțit de urarea „La mulți ani!” Atunci, Adrian Păunescu a simțit nevoia să recite „Repetabila povară”. Stîrnit de atmosfera deosebit de caldă din sală, Eugen Cristea a interpretat cu multă imaginație două pantomime („În tren” și „Îndrăgostitul”) și a reușit aceeași performanță cu parodia după finalul filmului „Cu miinile curate”. De succes s-a bucurat și Mircea Bodolan, care a cîntat „Satul sub secetă după potop”, „Mătrăguna” și „Rănitul dintre linii”. A urmat recitalul grupului format din Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranszky, din care n-au lipsit „Nunta”, „Cînd o fi să fiu mai mare”, „Noi, muritorii”, „Pasărea” și o suită de cîntece din Valea Ghimeșului. Deosebit de antrenante, cîntecele „Omul pădurii” și „Cozma Răcoare” n-au avut ca interpreți numai pe majoritatea membrilor cenaclului, ci și pe spectatorii din sală, care au reluat la unison, cu ușurință referențele celor două cîntece. Sigur că un cîntec precum „Trăiască România!” cu mesajul lui patriotic a întrunit adevărate totalități: „Să facem România, prin toți și pentru toți, / Un teritoriu liber de-orice prejudecăți / Să fie-al nostru dreptul și-a noastră datoria / Trăiască libertatea! Trăiască România!” „Folk Cameral Grup” (adică Doru Stănculescu, Sorin Minghiat și Ionel Petrov) a interpretat șase cîntece, fiecare în parte cu cota sa de succes: „Ai, hai!”, „Fără petale”, „Avram Iancu”, „Maria și marea”, „Baladă de copilărie” și „Cîntec între apele țării”. Cu acestea publicul fiind mulțumit deplin, ne-am fi putut apropia de sfîrșitul întâmplării literar-artistice, dacă n-ar mai fi urmat formația Roșu și Negru („Antirăzboinică”, „Doină”, „Cu iubirea de moșie”, „Devenire”, „Nopti”, „Amintire cu haiduci”), al cărei succes este de fiecare dată cu adevărat mare, adică pe măsura talentului celor ce o compun. În final, Florian Pittiș cu „Inscripție pe piatra de hotar” de Geo Dumitrescu, „Cetatea Neamțului” de George Coșbuc și o tabletă a lui Radu Cosașu. Totul s-a încheiat cu Cîntecul bufonului din „A douăsprezecea noapte”.

● **CONSTANȚA, 21 iulie, ora 20.** 2000 de tineri și mai puțin tineri au asistat la o nouă întâmplare literar-artistică. Totul a început cu un recital amplu susținut de formația Roșu și Negru. După cele opt piese interpretate de Roșu și Negru, Mihail Stan a spus „Tot mai des visez pămîntul” de Ion Gheorghe și „Minunea” de Marin Sorescu, iar Mircea Bodolan a cîntat „Satul sub secetă după potop”, „Rănitul dintre linii” și „Mătrăguna”. Din sală, între alte bilete pe care le-a primit

conducătorul cenaclului, unul ne-a produs o deosebită plăcere. „Sîntem un grup de tîmșoreni — glăsuia bucata de hirtie — care ținem să vă felicităm chiar și pe această cale cu ocazia decernării Premiului I Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar în cadrul manifestării naționale Cîntarea României!” A urmat Suzana Georgescu cu „Soimul” și „Cîntă, cucule, cîntă”, apoi tînrul Vali Șerban din județul Alba, un debutant în această vară în cenaclu, cu „Blestem” și „A plecat moșul în țară”. Erika Jozsa, Karol Horvath și Al. Dobranszky și-au susținut repertoriul din seara precedentă, la care au adăugat un alt cîntec, „Joc”, de Kányádi Sándor. Florian Pittiș a spus poezia „Da, mai avem”, un monolog din „Elisabeta I” de P. Foster și a interpretat Cîntecul bufonului din „A douăsprezecea noapte”. Au urmat recitalurile lui Adrian Ivanîchi („Amiaza”, „Ploaia care va veni”, „Vinare de vînt” și „Trăiască România!”), Victor Socaciu („Dona, Dona”, „Oltul”, „Tîntă între bine și rău”), Doru Stănculescu („Ai, hai”, „Fără petale”, „Maria și marea”, „Cîntec între apele țării”) și Mircea Vintilă („Constantin și Veronica”, „Bade Ioane”, „Lordul John”, „Pămîntul deocamdată”). A fost o seară frumoasă fără a fi excepțională și aceasta pentru că, dintr-o dispoziție administrativă neașteptată, întâmplarea literar-artistică a fost nevoită să se încheie mult mai repede decît erau hotărîți s-o facă membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar și chiar cum sperau să se împlinească miile de tineri din sală, care au vibrat exact așa cum trebuie la fiecare cîntec sau poezie din program.

● **TECHIRGHIOI, 22 VII, ora 20.** Au cîntat formația Roșu și Negru, Vali Șerban, Valeriu Penișoară (succesul serii!), Adrian Ivanîchi, Victor Socaciu, Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranszky, Mircea Bodolan, Doru Stănculescu, Eugen Cristea, Suzana Georgescu și Mircea Vintilă. Au citit versuri Mihail Stan și Florian Pittiș. Cum ne-a mărturisit conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, seara nu a fost dintre cele mai reușite, ba a fost chiar destul de comună. Avem curajul de a recunoaște acest lucru, așa cum în alte atîtea dați ne-am bucurat, așa cum se cuvenea, de reușita serilor literar-artistice ale cenaclului. A fost, se pare, în primul rînd o slabă cunoaștere a publicului din partea celor care au contractat un asemenea spectacol care se adresează în primul rînd tineretului. Acestea fiind spuse, remarcăm totuși prezența tuturor membrilor cenaclului pe scena teatrului de vară din localitate.

● **MAMAIA, 23 iulie, ora 20.** Chiar așa cum se anticipa, întâmplarea literar-artistică de la Mamaia a fost un mare succes. Într-o sală arhiplină și cu numeroși oameni refuzați din păcate la casele de bilete, spectacolul s-a deschis printr-un vibrant „Trăiască România!”, pentru a se încheia — aproape șase ore mai tîrziu — prin același cîntec patriotic cu însuflețire interpretat de membrii cenaclului împreună cu cei peste 1500 de oameni prezenți în grădina.

Cînd Eugen Cristea și Adrian Ivanîchi cîntă „Omul pădurii” și „Cozma Răcoare”, toți cei din sală vibrează cu toată ființa și patosul lor. Într-o înlanțuire logică a urmat formația Roșu și Negru, al cărei temperament nu mai trebuie încă o dată relevat. Seara de sîmbătă de la Mamaia a cuprins și citeva recitaluri combinate. Astfel între cîntecele lui Mircea Bodolan („Satul sub secetă după potop”, „Rănitul dintre linii”, „Dor de mamă”, „Mătrăguna”) Mihail Stan a recitat poeziile „Do-

cument” (de Constant Tonegaru), „Tot mai des visez pămîntul” și „Minunea”, iar cînd a cîntat cu același cunoscut succes, aplaudat spontan din sală, Valeriu Penișoară („Ora strepezită”, „Cuvîntul lui Roată către Divan”, „Da, mai avem”, „Copiii de țărani”, „Ană-Doamnă”), a intervenit și Eugen Cristea cu pantomimele „În tren”, „Îndrăgostitul”, parodia „Cu miinile curate”.

Au mai susținut recitaluri substanțiale Erika Jozsa, Karol Horvath și Alexandru Dobranszky, Doru Stănculescu și formația sa, Adrian Ivanîchi („întrerupt” de Mihail Stan care a recitat puternica poezie „La poarta grădinilor” de Dumitru Popescu) și Victor Socaciu. Adrian Păunescu a spus, pe cînd Socaciu cînta „Dona, Dona”, poezia „Porumbeii și vulturii”, din volumul „Pămîntul deocamdată”, apoi, împreună cu Florian Pittiș, „Inscripție pe piatra de hotar” (Geo Dumitrescu), „Da, mai avem” (Adrian Păunescu) și „Ultima scrisoare” (Mihai Beniuc), poezii subliniate cu aplauze furtunoase, spontane, din sală. În ceea ce-l privește pe Mircea Vintilă trebuie să notăm că el a cîntat la Mamaia pînă la epuizare, adică în jur de 50 de minute, timp în care a reușit să susțină un recital de excepție cuprinzînd nu mai puțin de 12 piese. În afara cîntecelor sale binecunoscute („Mielul”, „Hanul lui Manuc”, „Dulce Românie” etc.) am reținut și alte citeva piese mai vechi și mai noi.

În felul acesta, așa cum sublinia conducătorul cenaclului, seara de muzică și poezie s-ar fi putut încheia într-un triumf deplin. Dar publicul cerînd, și membrii cenaclului fiind cu totul de acord, întâmplarea literar-artistică s-a prelungit cu încă alte cîntece, între care „Avram Iancu” (Doru Stănculescu), „Om bun” și „Educație prin cîntec” (Vali Șerban); „Tîntă între bine și rău” (Victor Socaciu), iar în final poemul „Lumină! Luptă! Libertate!” — și așa cum am spus — cîntecul patriotic „Trăiască România!”

A fost o seară de neuitat, un nou spectacol-triumf al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar. Dealtfel, unul dintre biletele primite din sală de către conducătorul cenaclului glăsuia astfel: „Ne-ați oferit o seară deosebită. Vă mulțumim! Mulți vor pleca de aici promițîndu-și să devină mai buni, mai curați”. Aceasta și constituie, fără îndoială, crezul și scopul principal al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar.

DUMITRU GRAUR

● La începutul lunii august, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar intenționează să organizeze la Sibiu sau într-unul din satele mărginimii Sibiului o tabără de creație pentru membrii săi. Totodată însă Cenaclul Flacăra ar putea susține un turneu de poezie și muzică după următorul program: **1 august** — Sibiu; **3 august** — Coșca Mică; **4 august** — Mediaș; **5 august** — Sibiu; **6 august** — Tilișca.

Iată și proiectul de program după „momentul Sibiu”: **8 august** — Deva; **9 august** — Petroșani; **10 august** — Tg. Jiu; **11 august** — Drobeta-Tr. Severin; **12 august** — Craiova; **13 august** — Bărca.

Public receptiv și entuziast la Casa Armatei din Mangalia

JURNALUL UNUI CALĂTOR

SCEPTIC

Amsterdam

Deși nici un oraș din lume nu seamănă cu Veneția, în afara Veneției însăși, numeroase cetăți — mai vechi sau mai noi — așezate pe lagune, fie bătute de briza nordului, fie toropite de canicula tropicală — se autointitulează cu o seamă nostalgic... „Veneții”. Aici aveam să aflăm, surprins, că Veneția ar fi semănat cu acest vast port la Marea Nordului dacă ar fi continuat să se dezvolte...

Mai întâi și mai întâi, Amsterdamul („Digul de pe Amstel”) este un oraș al lumii și apoi al Țărilor de Jos. Este adevărat că 7.000 din cele 40.000 de monumente ale Olandei, ocrotite cu o severitate fără derogări, se află aici. Este adevărat că „Rijksmuseum”, adică Luvrul Olandei, și, mai de curând, Muzeul Van Gogh, se află tot aici. Și, în sfârșit, este tot atât de adevărat că cele șapte secole de atestare documentară a portului au căpătat o pregnanță aparte prin marile operațiuni de restaurare care au vizat Domul rotund, vechiul burg Jarraan și Salba antrepozitelor.

Dincolo de florile care te însoțesc la tot pasul (în definitiv olandezii au „inventat” lăleaua), tenta orașului este mai mult cosmopolită decât națională. Aceasta în primul rând datorită vieții comerciale care acum, ca și în urmă cu un secol sau două, pulsează susținut. În prezent Amsterdamul ocupă un loc de prim ordin în ceea ce privește tranzitul internațional: 300 de milioane de tone se manipulează anual de-a lungul docurilor sale miriapodice. Dar dincolo de du-te-vino-ul mărfurilor de tot felul, freacă care se întinde și în porturile sărace, Amsterdamul are șansa de a fi „chivernisit” cu tradiție... De patru veacuri sifuiorii de diamante de aici impun moda emoțiilor costisitoare de pe toate meridianele. Aceste ateliere unde meșteri misterioși și harnici se girbovesc peste pietrele prețioase au intrat, cu arme și bagaje, ca un laitmotiv obligatoriu, în suita interminabilă a clarobscurului pinzelor olandeze. Ele sînt concurate în epoca tehnologiei moderne de o paletă de industrii care conturează faima ceva mai nouă a Amsterdamului: construcții de mașini, motoare pentru nave, turbine, structuri de oțel, mașini textile, instalații de desalinizare, utilaj petrolier, echipamente de pompare și refrigerare etc.

Deasupra casei lui Rembrandt smogul plutește ca oriunde, iar gracht-urile (canalele) își poartă apele grele de uleiuri și ambalaje exact ca în docurile new-yorkeze. Poate din cauza manevrelor insidioase ale poluării locale își duc patima horticolă dincolo de orice limită. Parcurile, scuarurile, grădinile interioare au devenit la Amsterdam expresia apărării, cu orice preț, împotriva relelor corozive ale epocii.

Amsterdamul a bătut, în ultimii doi ani, recordul Marsiliei. Acela de capitală a drogurilor. „Cartierul Rembrandt” a devenit o Mecca vest-europeană a consumatorilor de stupefiante, 10 grame de heroină costă acum 30 de florini. Marfa se desfășoară rapid și în masă într-un ritm care a stupefiat și „Interpolul”. S-a ajuns la situația, într-adevăr dramatică, a unei specii noi de imigrare: toxicomanii.

Peste 8.000 de victime din Franța, Marea Britanie, Italia s-au mutat la Amsterdam pentru a obține, direct de la sursă, mult rîvnitele piculețe... În cele 300 de restaurante unde peisajul uman conturează lamentabilul efect al dozelor din ce în ce mai puternice, mafia rețecilor de droguri își face de cap după toate regulile artei de a vinde și ucide...

Desigur, poliția acționează. În primele patru luni ale anului acestuia au fost confiscate 175 de kilograme de droguri tari. Este, evident, o picătură dintr-un ocean. Un ocean al disperării reci care nu are nimic comun nici cu florile, nici cu meșterii olandezi de acum sau din urmă cu șapte secole... S-au dus vremurile ironiei vesele cînd turștii sosiți aici fredonau balada aceea minunată scoasă în lume de Jacques Brell.

Și, totuși, spre deosebire de apă, heroina nu macină digurile care apără orașele olandeze de furia talarilor. Se vor construi, poate, alte „diguri”. Structura lor nu a fost încă brevetată.

RADU BUDEANU

Securitatea alimentară mondială

● Problematika

„Statistica foametei” este unul din cele mai sumbre capitole ale studiului economiei mondiale. Experții nu îndrănesc să se pună toți de acord asupra unor cifre globale. Cel de-al treilea raport al Clubului de la Roma „Restructurarea ordinii internațional”, întrunit sub coordonarea cunoscutului economist olandez Jan Tinbergen, laureat al Premiului Nobel, doctor honoris causa al multor universități, printre care cea din Cluj-Napoca, încearcă să facă un pas înainte. Infometajii din întreaga lume — ne asigură raportul — ajung la un miliard și jumătate. Principalele victime sînt femeile și copiii, aceștia din urmă reprezentînd 40 la sută din total. Peste 300 de milioane de copii suferă de deficiențe fizice grave datorită subalimentației. Pe ansamblu, la începutul anilor '70 numărul subalimentaților era mai mare decît oricînd. Calculele făcute de alți experți dovedesc că la fiecare opt secunde foametea seceră o ființă umană, iar într-un an aproape 25 de milioane de oameni dispar loviți de același flagel.

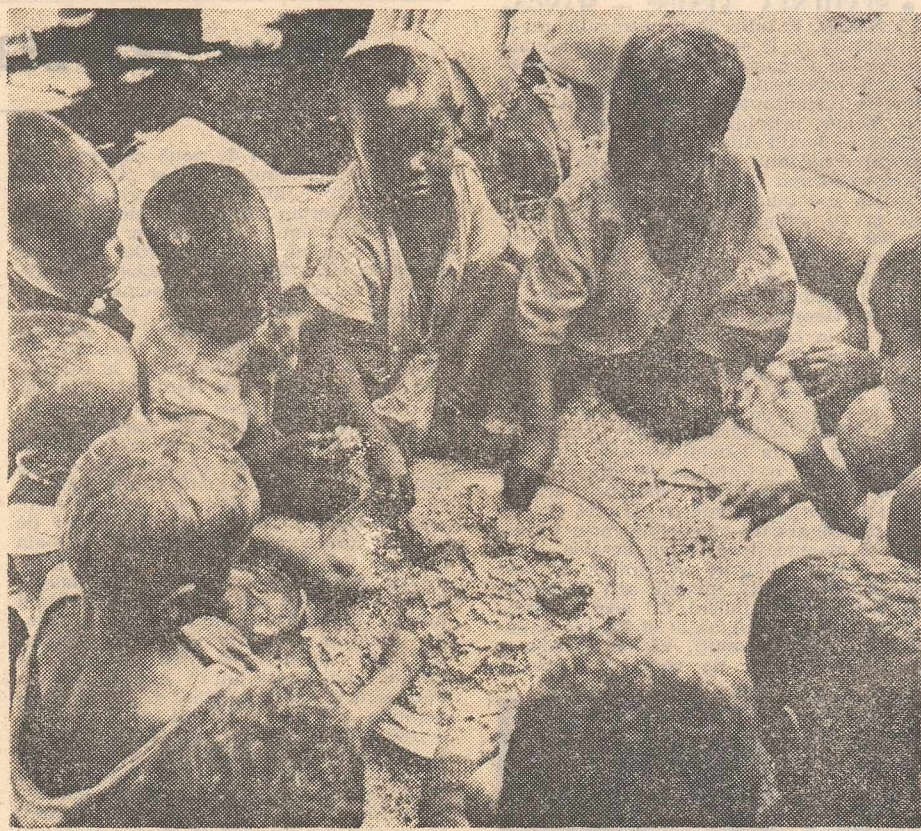
Cifrele disponibile pun în lumină nu numai decalajele calității vieții în țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, ci și adevărul, imposibil de tănuț, al **exploziei inegalităților în fața morții**. Cu venitul lor mediu zilnic, peste 125 de milioane de oameni abia își pot permite cumpărarea unei piini. Majoritatea locuitorilor din țările cele mai slab dezvoltate (peste 40, potrivit omologării făcute de O.N.U.) consumă în medie 1.000 de calorii pe zi, față de necesarul recomandat de 2.500, în timp ce în țările dezvoltate acest consum zilnic este de 3.000 de calorii. La nivelul planetei, statele industrializate (o treime din omenire) consumă 2/3 din hrana lumii, restul de o treime revenind țărilor în curs de dezvoltare. Date recente dovedesc, de asemenea, că statele dezvoltate dispun anual de 1.000 kg cereale per capito, iar cele în curs de dezvoltare de numai 200 kg.

Statisticile nu se limitează însă la dezvoltarea fenomenului foametei și subnutriției. Oamenii de știință responsabili ne asigură că Terra dispune de un potențial agroalimentar suficient să asigure hrana întregii populații, de astăzi și de mâine, a lumii, mai precis nu numai pentru patru miliarde de locuitori, ci chiar și pentru 76 de miliarde de ființe umane. Orice soluție trebuie să pornească însă de la repudierea teoriilor malthusiene și neomalthusiene și de la recunoașterea adevărului că foametea este în primul rând rezultatul relațiilor de profundă inegalitate și nedreptate ce marchează actuala ordine economică internațională.

Organizația Națiunilor Unite și instituțiile din sistemul său au adus o contribuție meritorie la încetățenirea ideii că alimentația este o problemă mondială. Stocurile alimentare mondiale se află la cel mai scăzut nivel în ultimii 20 de ani, prețurile produselor alimentare sînt anormal de ridicate, calamitățile naturale au afectat, cu intensități diferite, în ultimii 12 ani toate țările lumii, viața a milioane de persoane depinde deseori de capriciile atmosferice dintr-un singur an — atestă datele cumulative publicate de O.N.U. și F.A.O., principala instituție din domeniul alimentației și agriculturii.

● Mecanisme și soluții

Puteau oare statele lumii să se mărginească la diagnosticarea, fie ea cît de științifică, a situației alimentare? Răspunsul nu poate fi decît negativ. Problematika alimentației mondiale figurează de multă vreme în preocupările O.N.U. și ale F.A.O. Necesitatea combaterii foametei a determinat acțiuni mai viguroase din partea O.N.U., care a convocat în noiembrie 1974 o conferință mondială a alimentației, ținută la Roma. Reuniunea a rugat Adunarea Generală a O.N.U. să desemneze un Consiliu mondial al alimentației, organ ce a fost creat în decembrie 1974, avînd 36 de membri. La lucrările acestuia, desfășurate în cursul acestui an, s-a relevat că pînă în 1985 țările care nu se pot aproviziona singure cu cereale vor avea nevoie de 85—110 milioane de tone de produse alimentare. Ținînd seama de aceste cerințe, s-a decis crearea unui Fond internațional al dezvoltării agricole, avînd drept scop canalizarea investițiilor destinate îmbunătățirii agriculturii în țările în

Spectrul foametei poate fi lesne deslușit pe chipurile chinuite ale acestor copii

curs de dezvoltare. S-a hotărît, de asemenea, constituirea unui sistem coordonat de rezerve de cereale, format pe plan național, dar completat printr-un serviciu mondial de informare cu privire la alimentația și pentru identificarea și combaterea unor penurii alimentare. F.A.O. a înființat un fond pentru stabilirea unui sistem denumit Acțiunea internațională pentru securitatea alimentară mondială.

Într-o rezoluție intitulată „Securitatea alimentară mondială”, adoptată de F.A.O., se afirmă că întregii comunități internaționale îi revine sarcina de a asigura, în orice moment și la nivel mondial, o aprovizionare suficientă cu produse alimentare de bază și mai ales de cereale, astfel încît să permită o lărgire constantă a consumului și neutralizarea fluctuațiilor de producție și prețuri. În concepția F.A.O., problematica securității alimentare trebuie să fie abordată pe mai multe fronturi, pe temeiul unei acțiuni mondiale, la scară națională și internațională, menită să consolideze baza producției alimentare în țările în curs de dezvoltare, programele de ajutor alimentar și măsurile politice naționale în materie de stocuri. Prin rezoluțiile F.A.O., statele membre s-au angajat să stabilească obiectivele naționale în materie de stocuri alimentare, să fixeze nivelul considerat drept indispensabil pentru a garanta o aprovizionare regulată, pentru satisfacerea nevoilor interne și a necesităților de export, „inclusiv o marjă de securitate pentru situațiile neprevăzute, sau pentru cele de criză în caz de recolte proaste sau de calamități naturale”. Se face, de asemenea, un apel pentru sporirea ajutorului acordat țărilor în curs de dezvoltare, pentru a întări potențialul producției lor alimentare, pentru stabilirea rezervelor lor naționale de alimente, în funcție de prioritățile și resursele acestora.

La reuniunile recente privind alimentația au fost evidențiate și alte necesități, cum sînt cele privind aprovizionarea cu îngrășăminte, ceea ce constituie o sarcină a unui Program internațional creat de F.A.O. în acest domeniu, mai ales pentru ajutorarea țărilor în curs de dezvoltare. Pe de altă parte s-a cerut o îmbunătățire a însăși politicii aplicate în ceea ce privește ajutorul alimentar avînd în vedere evitarea fluctuațiilor excesive la prețurile produselor alimentare, precum și menținerea ajutorului alimentar mai mult în natură decît pe plan financiar.

Mecanismele menționate mai sus funcționează alături de Programul alimentar mondial (P.A.M.) aflat sub egida O.N.U. și F.A.O. P.A.M. are drept obiectiv stimularea dezvoltării economice și sociale, oferind ajutor sub formă de produse alimentare.

Ca urmare a recoltelor insuficiente din numeroase țări și a foametei care a afectat mai multe zone ale lumii, P.A.M. a trecut el însuși printr-o criză, resursele și programele sale fiind pu-

ternic reduse. Aceasta a făcut ca în ultimii ani P.A.M. să se limiteze la acordarea de asistență prioritară în situațiile care prezentau cea mai mare urgență.

Problematika securității alimentare mondiale cunoaște în prezent o abordare frontală, în cadrul dezbaterilor privind statonnicirea unei noi ordini economice internaționale. Într-unul din cele mai importante documente ale Adunării generale pe această temă se subliniază că fiecărui stat interesat îi revine îndatorirea de a promova „în conformitate cu puterea sa suverană de apreciere și cu planurile și politicile sale de dezvoltare” o interacțiune între creșterea producției alimentare și reformele social-economice pentru a se ajunge la o dezvoltare rurală integrată. Se are în vedere, de asemenea, reducerea pierderilor de produse alimentare cu cel puțin 50% pînă în anul 1985. În același timp, toate țările ar trebui să subscrie la un angajament internațional reînnoit cu privire la securitatea alimentară mondială. Ele ar trebui să constituie și să întrețină stocuri mondiale de cereale, deținute la nivel național și regional, care să fie „plasate în mod strategic în țările dezvoltate și în curs de dezvoltare, importatoare și exportatoare”, stocuri care trebuie să fie suficiente de importante pentru a putea face față marilor deficite previzibile în materie de produse alimentare.

Participantă activă la dezbaterile privind statonnicirea noii ordini economice internaționale, România are o contribuție apreciată la eforturile pentru soluționarea problemei alimentației. Țara noastră a propus la O.N.U. să se treacă neîntîrziat la elaborarea unor programe complexe pentru creșterea producției agricole, în primul rînd în țările în curs de dezvoltare, prin recuperarea terenurilor nefolosite, realizarea unor sisteme moderne de irigații, îmbunătățiri funciare și ameliorare a solului, creșterea producției de îngrășăminte și alte substanțe chimice, precum și pentru producerea de noi soiuri de semințe și noi rase de animale, acclimatizate zonelor din țările în curs de dezvoltare. Totodată, România se pronunță pentru adoptarea unor măsuri de natură să păstreze o corelație corespunzătoare între prețurile produselor agricole, prețurile materiilor prime și ale produselor industriale. Aceste propuneri se adaugă celor făcute cu ani în urmă la F.A.O. privind înfăptuirea reformelor agrare și se înscriu în preocupările constante ale țării noastre de combatere a fenomenului tot mai îngrijorător al crizei alimentare care afectează zone întinse ale globului, menținînd în prezent flagelul și păstrînd pentru viitor spectrul negru al foametei. Aceasta impune acțiuni hotărîte din partea tuturor statelor, dornice să făurească o lume mai bună și mai dreaptă, pe măsura demnității omului și a aspirațiilor popoarelor de pretutindeni.

IOAN VOICU

REPORTAJ PE GLOB

Lacurile de lignit

Mașina gonia cu 100 kilometri la oră pe autostrada Berlin-Dresda, care taie în jumătate regiunea Cottbus, cel mai important centru carbonifer și energetic al țării, satisfăcând în jur de o treime din necesarul întregii republici. Dar nici viteza, nici perdelele de pini și mesteceni ce străjuiau aproape neîntrerupt șoseaua nu fereau ochiul de o imagine asemănătoare unui peisaj lunar: imense gropi negre săpate, cu ani în urmă sau acum, în scoarța Terrei, cu adâncimi nu prea mari dar pe întinderi ce se exprimă prin sute sau mii de hectare, unde excavatoarele gigantice scot chiar de la suprafața pământului una dintre cele mai mari bogății ale țării — lignitul. O materie primă la care R.D. Germană, prin cele 250 milioane tone extrase anual, se înscrie cu 40% din producția mondială; o preponderență care se dorește păstrată și în viitor. Dar pentru a obține în exploatarea la suprafață o asemenea cantitate de lignit este necesar a înlătura nu mai puțin de 1 milion metri cubi de pământ; acum, căci specialiștii apreciază că peste cîțiva ani va fi nevoie de 2 miliarde. Ce înseamnă acest lucru pentru mediu? O singură exploatare de 3 km lățime avansează în fiecare zi cu 3 m, deci cu peste 1 km într-un an, lăsând în urmă pe nu mai puțin de 300 ha doar urmele adânci și negre ale excavatoarelor. Din această cauză, numai între anii 1950—1970 suprafața scoasă din circuitul vieții, pierdută deci pentru agricultură, s-a ridicat la 240 000 ha și ea n-ar fi încetat să crească dacă un efort considerabil n-ar fi fost depus în ultimii ani pentru a stăvili această evoluție. Căci legea asupra amenajării și protecției mediului înconjurător, adoptată în 1970, precizează că, după exploatare, terenurile trebuie redade agriculturii sau silviculturii în starea lor inițială. În cazurile când acest lucru nu este posibil — și le întâlnim adeseori, căci în unele exploatare miniere s-a săpat la zeci de metri adâncime — terenurile trebuie amenajate astfel încât să servească pescuitului, hidrologiei sau turismului și odihnei. Și astfel, din anul 1972, când acțiunea a luat o deosebită amploare, și pînă în anul trecut, peste 10 000 de hectare altădată ocupate de mine de lignit au fost redade circuitului vieții. Este pentru prima dată când lucrările de reamenajare le-au depășit ca ritm pe cele de distrugere.

Am părăsit autostrada pentru a vedea, la numai cîțiva kilometri, aproape de orașul Senftenburg, unul dintre primele roade ale acestei orientări. Cu 10 ani în urmă, comuna Grosskoschen era în întregime „închinată” cărbunelui. Dar tot atunci s-a născut proiectul — primul de acest fel — ca, odată ce va fi dezafectată, exploatarea să fie inundată pentru a se forma un lac artificial. Și chiar în timp ce extragerea cărbunelui continua, minerii începuseră lucrările de amenajare: pereții au fost

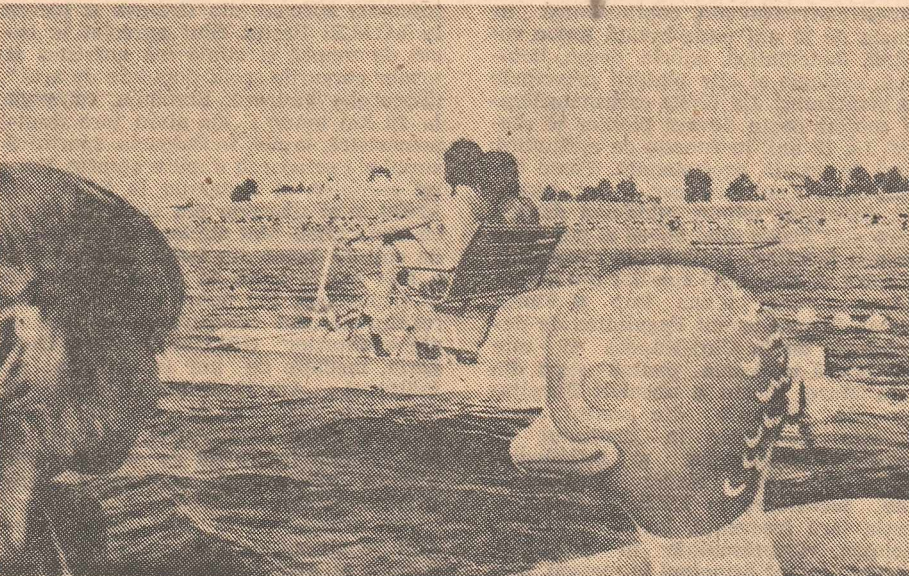
egalizați, canalele de deviere a apelor de infiltrație au fost umplute și partea centrală a exploatareii a fost ridicată, din chiar pământul săpat, pentru a forma astăzi o insulă de 200 ha plină de verdeață. În jurul ei se întinde o masă de apă de 1 200 ha — o dată și jumătate mai mare decît atracția berlineză Müggelsee și tot atât de bine amenajată pentru sport și turism — care la primul week-end după inaugurarea din 1 iunie 1973 a înregistrat nu mai puțin de 40 000 vizitatori curioși, și mindri totodată, să vadă cum s-a transformat într-un timp așa de scurt o mină într-un superb loc de recreare.

Odată experiența cîștigată, proiectele de amenajări asemănătoare au început să curgă lant, ele oferind atît posibilități de recreare în chiar proximitatea unor mari centre industriale, cît și de folosire a acestor mari bazine de apă în scopuri hidrologice: protecția împotriva inundațiilor, irigații, alimentări industriale.

Despre Leipzig, cititorul știe, probabil, că este un vechi și mare centru cultural și comercial. Aici s-a născut legenda lui Faust și tot aici găsim una dintre cele mai vechi universități europene, unul dintre cele mai bogate muzee ale continentului, precum și renumitele și tradiționalele sale tirguri comerciale. Prea puțini știu însă că Leipzigul părea amenințat, la un moment dat, să-și piardă din frumusețe pentru că în ultimul deceniu el a devenit un oraș al cărbunelui. De jur împrejurul său și chiar sub el imense zăcăminte de lignit au început sau așteaptă să fie valorificate. Din sud, ca și din nord, exploatarea la zi avansaseră pînă spre marginile orașului, în fața lor rarele zone de verdeață dînd pas cu pas înapoi. O situație fără ieși-

re? Nicidecum. Dar iată ce afirmă Horst Walter, adjunctul șefului serviciului de protecția mediului din cadrul Consiliului regional Leipzig: „Conștienți că extracția lignitului antrenează o devastare temporară, sau cel puțin o importantă depreciere a mediului natural, noi apreciem totodată că este posibil să orientăm procesele de transformare a mediului înconjurător astfel încît acest să fie reamenajat așa cum o cer interesele generațiilor actuale și viitoare. Bazîndu-se pe experimentele bune care au fost făcute, Consiliul regional Leipzig a elaborat și adoptat în 1973, în colaborare cu peste 50 de instituții și întreprinderi, un proiect complex, pe termen lung, în vederea amenajării vechilor zone de extracție a lignitului situate în jurul Leipzigului.” În termenii acestui proiect, se vor forma la marginea unei păduri existente oglinzi de apă cu o suprafață totală de peste 5 000 ha, constituind centre în jurul cărora vor gravita zone de recreare situate în imediata apropiere a unor aglomerații urbane precum Leipzig, Altenburg, Borna. În fostele exploatare de la Kulkwitz, Panna și Hainbergne, amenajările sînt în curs, ele oferind de la posibilități de recreare unui număr de peste 40 000 oameni. Ele se realizează rapid datorită alocării unor importante fonduri (10 milioane mărci numai pentru prima zonă), ca și datorită numeroaselor inițiative pe care le iau locuitorii și întreprinderile din circumscriptiile respective. De aceea se spune, și nu fără temei, că în următorii 50 de ani Leipzigul, azi un „oraș al cărbunelui”, va merita numele de „oraș al lacurilor”.

VIRGIL SIMION ■

Cu numai cîțiva ani în urmă aici, la Kulkwitz, situat doar la 8 km de centrul orașului Leipzig, a fost o mină de cărbuni; acum e un lac de agrement

Uite briul, trece... Baltica!

În ultima săptămînă a lunii iunie, în depărtarea insulei Gotland, la aproximativ 300 de kilometri de Stockholm, s-au auzit foarte pregnant aceste strigături: „Uite briul / Trece riul / Și mindruța / Potecuța”, însoțind pașii Briului românesc, sau cuvintele jocului popular Nuneasca, repetate: „Ce mai soare luminos / Ce mai ginere frumos.”

Le rosteau 100 de tineri din Suedia, Norvegia, Finlanda și Danemarca, veniți la cursurile organizate în localitatea centrală a insulei, orașelul Visley, sub auspiciile Asociației de folclor „Gotlands folkdans”. Membrii acestei asociații își rezervaseră o parte din zilele verii lui 1977 pentru cunoașterea cît mai apropiată a dansului popular românesc. În marea lor majoritate tineri și tinere între 22 și 30 de ani, care lucrează mai ales în învățămînt, acești pasionați ai dansului se străduiesc să-și însușească — în perioada vacanțelor — tot ceea ce au mai reprezentativ în acest domeniu diverse popoare. Deplasîndu-se la „sursă” ori invitînd specialiști din țările respective, membrii asociației au luat astfel contact cu folclorul coreografic din Iugoslavia, Grecia, Bulgaria, de asemenea din America de Sud și Asia. Un interes aparte, în acest context,

este acordat tezaurului folcloric românesc.

Impresia pe care a lăsat-o în Suedia ansamblul folcloric „Prahova” din Ploiești cu ocazia unui turneu întreprins aici a fost deosebită, contribuind și ea la invitarea conducătorului formației ploieștene, coregraful Dumitru Pîrnu, la cursurile din acest an.

Dumitru Pîrnu este primul care a predat dansuri populare românești la Visley, dar, înainte sa, binecunoscuții maeștri coreografi Theodor Vasilescu, artist emerit, și Tita Sever au făcut cunoscută în Peninsula scandinavă frumusețea jocului popular de pe la noi.

Pe baza unui program de 6 ore zilnic, Dumitru Pîrnu a lucrat intens cu o grupă de începători și alta de avansați, care, în final, au putut spune că „stăpînesc” 21 de dansuri din Oltenia, Muntenia, Moldova și Ardeal. Coregraful ploieștean ne-a mărturisit că a fost de-a dreptul impresionat de dăruirea elevilor săi la repetiții. De reținut că toți cursanții foloseau sistemul de notare a dansurilor adoptat de Institutul de folclor din București, că le erau familiare numeroase melodii populare din diverse zone ale țării noastre, că se dovedeau la curent cu multe aspecte ale ac-

tualității românești. Unii dintre ei fuseseră în Bucovina și evocau splendoarea Voronețului, alții aduceau în discuție frumusețile de la Muzeul satului. Oaspetele român a putut constata cu cîtă simpatie este urmărit și aici efortul gigantic pe care poporul român îl depune pentru înlăturarea urmărilor nefaste ale cutremurului din 4 martie, eoul puternic prelungit, pînă în această extremitate a Europei, al marelui Festival național „Cîntarea României”.

„La reuniunea de adio — își amintește Dumitru Pîrnu — am trăit clipe de coplesitoare emoție. Fetele au venit îmbrăcate în frumoase ii românești, s-au adus discuri cu muzică românească, a fost o seară de neuitat.”

...100 de tineri din Suedia, Norvegia, Finlanda și Danemarca își iuțesc pașii în ritmul dansurilor noastre, iar în inima lor freamă sentimentele prieteniei, cele mai sincere prețuiri pentru poporul român, pentru arta sa milenară. La sute și sute de kilometri, peste întinderi, peste ape, „briul” trece punte durabilă. Și e bine să știm că în lume poate răsună cîntecul, cîntecul care să proclame triumfător: „Ce mai soare luminos!”

CORNELIU ȘERBAN ■

MONDO UMANO ?

Spaima de bani falsificați

Faptele nu sînt deloc întîmplătoare. Mai mult chiar, băncile, magazinele sau instituțiile care lucrează cu bani sînt din ce în ce mai precaute. Și mai preocupate de a găsi măsuri de protecție împotriva falsificatorilor de bani, care, îndeosebi în ultimul timp, au devenit tot mai activi și mai ingenioși. Ca urmare:

— Banca Națională a Belgiei va emite, începînd din 1978, bilete de bancă pe care le apreciază ca imposibil de imitat. (Hîrtia noilor bilete va avea o bandă metalică fină, iar filigranul, hîrtia și relieful vor fi diferite și noi. Tipărite și în scrierea Braille, vor avea indicații și pentru orbi.)

— În Franța s-au inventat mașini care descoperă falsul iar Banca Franței tratează problema cu toată seriozitatea. Dealtfel, ea are o manieră de fabricare a biletelor sale care le face destul de greu imitabile. În plus, unele dintre ele sînt schimbate la intervale relativ scurte.

— Preocupări similare există și în R.F. Germania, Anglia, S.U.A., Italia, Spania etc.

— Un congres al Interpolului, desfășurat la Madrid, s-a referit și la această delicată problemă.

Dar, cu toate aceste măsuri și acțiuni de prevenire, s-a constatat că în cursul anului 1976 au fost falsificate 70 milioane (!) de bilete de bancă și cecuri — ceea ce înseamnă de zece ori mai mult decît se înregistrase în 1975.

Firește, noua și ampla ofensivă a falsificatorilor de bani a provocat alertă nu numai la băncile naționale vest-europene, ci și la Interpol. „Le Nouvel Economiste” arată că, pentru prima dată, și-au făcut apariția noi calificări în falsificarea de bani, de lingouri de aur, de documente importante și cecuri.

La rîndul ei, revista „Le Point” scria recent: „Peste tot este la fel. De la Cahors la Lannion și de la Arcachon la Mulhouse, casierii strîmbă din nas cînd vîd o bancnotă de 500 franci. Aruncă rapid o privire peste chipul lui Blaise Pascal imprimat pe ea, prind bancnota între degete și o pipăie, apoi invariabil o înapoiază celui care a prezentat-o, explicînd neîncrederea: «Nu, nu pot să iau astfel de bancnote. Mergeți mai bine la o bancă și o schimbați».” Toată lumea se ferește să ia în mînă o astfel de bancnotă, de teamă să nu fie victima unei înșelătorii. Nu demult, un farmacist a chemat, precipitat, poliția arătînd o astfel de bancnotă. Era evident că semnătura secretarului general al Băncii Franței era schimbată, altfel biletul părea autentic. S-au organizat rapid baraje ale poliției, verificări, oprirea automobilelor, pentru ca la o nouă verificare să se constate că biletul era autentic, numai că banca își schimbase pur și simplu secretarul general.

Această psihoză are bazele ei logice. De circa un an au fost puse în circulație bancnote de 500 franci falsificate. La Amiens a fost arestat un individ care a încercat să-și plătească cumpărăturile într-un mare magazin cu o bancnotă falsă, iar în centrul Parisului, pe Champs Eliseés, poliștii care supravegheau un suspect au avut surpriza să găsească în portbagajul mașinii sale 150 000 franci în bilete falsificate.

Să ne oprim aici precizînd că genul respectiv de „falsificări” pune în pericol între altele și situația monedelor din țările respective. Adesea, cei ce practică astfel de îndeletniciri la dimensiuni industriale au tot felul de acoperiri în cercurile de afaceri din statele respective.

PETRE NICOLAE ■

Tenisul îmbătrinește

De mai multă vreme cuvintele frumoase pe care le scriam atât de des despre **Ilie Năstase** au început să sărăcească. Ba au apărut chiar și niște ghionți prin presă, niște răstiri inacceptabile.

Ce iute uităm câte a făcut acest om pentru tenisul românesc!

Mă doare, ca pe fiecare, că, deși am avut de zece ani în **Ilie Năstase** pe cel mai mare campion al lumii, **Salatiara** n-a poptat niciodată la București. Sigur că și **Ilie Năstase** a dorit, ca și noi, s-o avem dar n-a reușit să facă mai mult decât a făcut. De data aceasta el a pierdut punctul decisiv și mi se pare că nu-i prima oară. Dar lui i s-a întâmplat destul de rar acest lucru care se întâmplă altora destul de des. Și atunci de unde tonul ăsta inacceptabil, luarea asta de guler atît de nepotrivită? Un singur om nu poate cîștiga niciodată pentru o echipă întreaga. Putea să fie **Hărădău** cel care să repare ceea ce a stricat **Năstase** de data asta. Dar **Hărădău**, care a obținut altădată cîteva puncte bunișoare, la **Roland Garros** întorcea mingea peste plasă cum se întoarce finul la cîmp. N-a obținut punctul pe care-l așteptam. Este limpede că după **Năstase** și **Țiriac** în tenisul nostru va rămîne un gol istoric. Trebuie să ne obișnuim cu ideea asta. Poate fetele acelea care se mișcă bine la ora asta, **Ruzici** și **Florența Mihai**, să compenseze cu talentul lor ceea ce pierdem prin îmbătrînirea marilor noștri campioni.

Dar să ne întoarcem la **Ilie Năstase**. El a făcut din sportul alb sportul-rege în România, după fotbal. În afară de gimnaști, de handbaliști și de rugbiști (a, era să uit tenisul de masă — fete!), nu-mi amintesc ca alt sport să fi adus atîta glorie României ca tenisul. Este mult ca să se vorbească despre țara ta (pe vremea cînd **Nadia Comăneci** nu se ivise între vedetele mondiale ale lumii) cum se vorbea pe vremea lui **Năstase** de România. Un propagandist ca el și ca **Nadia** nu se pot trage de urechi de către fitecine. Există un respect care trebuie păstrat, o permanentă reverență pe care trebuie s-o facem marilor figuri sportive ale națiunii. Pe **Moina**, care era un **Eminescu** al sprintului, nimeni nu l-a bătut familiar pe umeri cînd n-a mai alergat pe suta de metri 10,4, pe marea **Iolanda Balaș** n-a atins-o nimeni cu ștacheta la popou cînd cariera ei a luat sfîrșit în plină glorie. Am avut și vom mai avea minunați sportivi care s-au bătut și se vor bate pentru culorile dragi ale patriei. Un muzeu al sportului, care se tot face și nu se mai termină, ar trebui să aibă busturile în bronz al lui **David**, al lui **Iosif Sirbu**, al **Liei Manoliu**, al lui **Dinu Cristea**, al lui **Tălmăciu**, al lui **Dobay** și **Petschowski** și al cîtor altora, pentru ca generațiile viitoare să nu-i uite. **Năstase** va avea și el un bust în muzeul închipuirii mele, cum va avea și **Țiriac**. Ei au fost rachetele de aur ale tenisului românesc și poate vor mai fi. Dar, încă o dată, de unde atîta lipsă de respect, această familiaritate a unor gazetari cu un om care a purtat faima României din Australia în America, din Europa în Africa, a cărui fotografie o purtau șoferii de pe camioane în Alaska, cum astăzi fotografia **Nadiei** deschide emisiunile de televiziune în Canada.

Doamnelor și domnilor, tenisul îmbătrinește. Bună seara!

EUGEN BARBU ■

J. M. S. — 1977, dincolo de performanțe

Pentru început, un scurt interviu cu **Drago Vukotić**, președintele Federației mondiale a surzilor: ● **Stimate tovarășe Vukotić, care sînt principalele probleme actuale ale vieții și muncii surzilor de pe glob?** ● Pe glob există, ca membri ai diverselor asociații, circa 36 milioane de surzi. Cea mai importantă problemă este școlarizarea acestora. Școlarizarea precoce și corectă asigură comunicarea dintre surzi și lumea auzitorilor. Dacă aceasta nu se înfăptuiește, integrarea socială a surdului suferă sau devine chiar imposibilă. Este, desigur, vorba de o comunicare complexă: cu surzii și pentru surzi. Dar s-au făcut mari progrese, la aceasta contribuind și faptul că federația noastră are statut consultativ, gradul B, la O.N.U. și la agențiile specializate cum sînt UNESCO, O.M.S. și I.L.O. (Biroul internațional al muncii). ● **Aș dori să vă mai întreb despre semnificația majoră a actualelor Jocuri?** ● Este extrem de importantă pentru viitorul sportului tăcut în lume. Pentru pace, prietenie, pentru încurajarea tuturor oamenilor. Organizatorii, prietenii noștri români, au muncit foarte mult și cu folos. Aș dori să mulțumesc conducerii statului român pentru aceste zile minunate petrecute în România.

De la **Gheorghe Miclea**, președintele Asociației surzilor din România, de la **Eugenia Chirvase**, secretar responsabil al asociației, aflăm că în România sînt 24 000 de surzi, dintre care 18 000 membri activi ai A.S.R. Diferența? Bătrînii surzi se retrag din asociație iar tinerii o pot face după ce au împlinit 16 ani. Poate deveni membru al asociației noastre, mi se explică, orice deficient de auz care a împlinit 16 ani, care-și manifestă dorința și care respectă statutul și are o pierdere a auzului de cel puțin 40 de decibeli. Un copil se poate naște surd.

De la grădiniță însă (4—7 ani), unde se face demutizarea prin semne convenționale, copilul intră în școala de 11 ani unde învață limba română, matematică, istorie, desen, botanică, zoologie și alte materii principale de învățămînt. La vîrsta corespunzătoare copilul poate deveni pionier și utecist. La 18 ani, în funcție de aptitudini, intră la școala profesională. Poate deveni după 3 ani strungar, frezor, turnător, desenator tehnic, tehnician dentar. Dacă sînt foarte bine dotați ei pot urma licee și facultăți. Ultimii doi absolvenți, membri ai Asociației surzilor din România, se numesc **Elena Pop** și **Florin Barbu**. **Elena** a urmat Facultatea de defectologie de la Cluj-Napoca și este profesoară la Școala pentru surzi din Satu Mare, **Florin** a absolvit Facultatea de filosofie din același oraș și este cercetător la Institutul de cercetări pedagogice și psihologice din București. **Nadia Constantin** este lucrătoare la I.T.B. și studentă, secția fără frecvență, la I.C.F. **Nicolae Moloșag**, vicepreședinte al asociației, este proiectant principal la metrou, **Marioara Marinescu**, de asemenea vicepreședinte al asociației, este o bună tehniciană dentară în municipiul Ploiești. **Octavian Pește**, absolvent al Școlii profesionale speciale nr. 2 din Timișoara, este acum la Pitești. Are o bună activitate la locul de muncă, o viață de familie frumoasă și din 1974 este membru al Partidului Comunist Român. Este că-

Drago Vukotić, președintele Federației mondiale a surzilor

Jeffrey Float (S.U.A.) — 10 medalii de aur la natație

sătorit și are doi copii: un băiat de 16 ani și o fată de 14. „Mă înțeleg ușor cu ei, deși ambii sînt auzitori, îmi spune **Octavian Pește**. Încă de mici au simțit nevoia să vorbească extrem de clar pentru a-și bucura părinții”. „Sînt cumînți?”, întreb. „Da, îmi răspunde, n-am avut niciodată discuții cu vecinii”.

Conceptul spre a dovedi că surzenia nu împiedică integrarea socială, o dovadă fiind chiar această ediție a Jocurilor mondiale, prezentul reportaj conține și cîteva rezumate ale discuțiilor cu cei mai valoroși dintre sportivi: „Particip pentru prima oară la jocuri și sînt fericit că am cîștigat 10 medalii de aur la natație. Cred că sînt printre primii 25 din lume, firește, socotind și auzitorii, care au obținut această performanță. Nu aud de la 3 ani dar grație mamei am fost demutizat de mic și acum vorbesc, după cîte vă puteți da seama. Cred că puteam să cîștig toate cele 13 medalii de aur puse în joc dar m-am gândit că e mult mai important ca un alt surd să obțină una decît ca eu să mai cîștig alta. Cred că organizarea a fost ireproșabilă și atmosfera extrem de frumoasă” (**Float Jeffrey James**, S.U.A.), „Am urmat cursurile Școlii profesionale speciale din Craiova și lucrez la I.C.M.R. Reșița. Sînt apreciat la locul de muncă și zilnic mă antrenez și urmez cursurile școlii populare de artă” (**Gheorghe Vădraru**, România, campion la 20 km marș); „Ca și în țara dumneavoastră, la noi, în Bulgaria, sportului surzilor i se acordă o mare atenție. Fostul campion al Bulgariei la 5 000 m, 10 000 m și maraton era surd. În viața de toate zilele sînt student la Institutul de cultură fizică din Sofia. Organizarea a fost foarte bună, la nivel ridicat iar la triplu salt, 100 metri plat, de pildă, rezultatele sînt comparabile cu acelea ale auzitorilor” (**Nikolai Vasiliev**, Bulgaria, medalie de aur la săritura în înălțime); „Am 38 de ani și lucrez la principala legătorie de cărți din Cluj-Napoca. Soțul meu, **Aurel**, este pantofar. Locuim împreună cu cei doi copii într-un apartament confort I proprietate de stat.

Am urmat în cele mai bune condiții Școala specială de surzi din Cluj-Napoca și apoi Școala profesională nr. 1 din București. Este a cincea participare a mea la: Jocurile mondiale ale surzilor, Olimpiadele tăcerii, cum le spunem noi. La Jocurile mondiale de la Helsinki am obținut prima noastră medalie. Totul a fost extraordinar de frumos” (**Maria Neșce**, România, medalie de bronz la tenis de masă, simplu). În încheiere un scurt interviu cu

Jerald Jordan (S.U.A.), președintele Comitetului internațional al sporturilor tăcute: ● **Am auzit că în ciuda deficienței de auz sînteți o personalitate a învățămîntului din țara dumneavoastră. Cu titlu de exemplu pentru tinerii surzi, pentru toți tinerii în general, spuneți-mi, stimate domnule Jordan, cum și cit ați reușit în viață?** ● Am muncit foarte mult, mai mult ca un auzitor. Sînt profesor de matematică la Colegiul Gallet din Washington totodată director adjunct al comisiei de admitere. Lucrez acolo de 18 ani. Am fost înainte directorul Departamentului de calculatoare electronice. Munca aprigă poate face din orice surd un om perfect integrat în viață, o personalitate dacă aptitudinile îl ajută. Ca și la auzitori, dealtfel. ● **Ce rol are sportul în complicatul dar posibilul proces de integrare a surdului în viața socială?** ● Acum 2000 de ani, în Grecia antică, cei deficienți de auz nu erau menținuți în cetate. Această mentalitate s-a schimbat în decursul a 2000 de ani. Schimbările de astăzi sînt într-un ritm accelerat. Așa se face că surzii pot comunica între ei și cu auzitorii. Sînt progrese evidente. Înainte surzii nu aveau voie să conducă mașina. Acum au în majoritatea țărilor. Consecvență politicii sale de adînc umanism, România a abolit printre primele această măsură. În majoritatea țărilor a fost de asemenea abolită interdicția potrivit căreia un surd nu se putea însura cu o femeie normală. Jocurile mondiale ale surzilor sînt o ilustrare a perfecte colaborări dintre surzi și normali. ● **Referiți-vă, vă rugăm, la actuala ediție a Jocurilor.** ● Asociația surzilor din România merită felicitări și mulțumiri pentru găzduirea celei de-a XIII-a ediții a Jocurilor mondiale ale surzilor. Nișe o altă gazdă nu a avut de suferit o asemenea lovitură cum a fost catastrofalul cutremur din 4 martie. Faptul că România și-a menținut și dus la bun sfîrșit organizarea acestor Jocuri vorbește de curajul poporului român. La actuala ediție participă circa 1 500 de sportivi din 32 de țări reprezentînd toate continentele. S-a înregistrat cel mai mare număr de participanți. Arbitrii au fost de bună calitate, pista pentru atletism și bazinul de înot superbe. Au fost și unele greutăți dar comitetul de organizare a fost, spre marea sa merit, deosebit de atent la îndepărtarea lor. În România, Jocurile mondiale ale surzilor s-au desfășurat frumos și firesc.

S. EUGEN ■

Din nou Cupa de Vis...

Așadar, și în acest sezon, Cupa Davis, a cărui principali competitori am fost ani de-a rîndul, va continua fără echipa noastră reprezentativă. Nu se poate spune că programările ne-au fost defavorabile ci, dimpotrivă, ele ne-au oferit atît prilejul rodării formației, în întîlniri mai ușoare, pentru ca meciul cu echipa Cehoslovaciei să marcheze un vîrf, după care Anglia și Franța ar fi trebuit, în mod firesc, să ne lase liber drumul spre finala zonei europene și de aici mai departe.

Pînă acum, cu toții ne-am lăsat pradă dulcii așteptări legănate de neobișnuitul talent al lui **Ilie Năstase** și gîndului că jumătatea aceea de punct, teribil de prețioasă, va fi adusă de alt as al rachetei, **Ion Țiriac**, alături de **Ilie** cu care, așa cum s-a scris chiar în aceste coloane, „a început să se iubească din nou”. Dar slăbiciunea reprezentativei noastre se vădise de mult, chiar din întîlnirile cîștigate la București, iar criza de formă a lui **Năstase** era destul de bine redată de evoluțiile sale din marile ori micile turnee internaționale. Despre **Dumitru Hără-**

dău ce să spunem? Faptul că el este preferat unor tineri, poate astăzi mai slabi decît el, dar cărora perspectiva, acum blocată de campionul țării și de selecționeri, le poate suride totuși, constituie, pentru noi cel puțin, o enigmă. Nu o dată s-a spus și s-a scris, iar specialiștii o știu foarte bine, că întrecerea pentru Cupa Davis este, mai ales, o competiție a nervilor, a ambiției, a capacităților psihice. Or, de ce să ne amăgim în continuare, **Hărădău** nu este un luptător, nu este omul capabil să se autodepășească, să smulgă o victorie tocmai atunci cînd ea ne este mai necesară, cum a fost cazul acum la Paris. E comod să joci la umbra talentului lui **Năstase**, dar cînd această umbră începe să se rarefieze, abia atunci vedem ceea ce, de fapt, ar fi trebuit să vedem de mult: reprezentativa noastră a contat numai pe cele două puncte și jumătate care constituiau tainul obligatoriu al lui **Năstase**. Dacă el nu și-a realizat această normă, iată, părăsim arena învinși. **Ilie** a evoluat mult sub posibilitățile sale, cedînd în fața propriilor săi nervi, incertitudinii și indifferenței, poate,

față de soarta echipei ale cărei culori le poartă, oboselii sau poverii răspunderii asumate, cu mult succes pînă acum, de-a lungul a aproape 8 ani. Nemulțumirea publicului, care asistă din fotolii sau din tribune la meciurile echipei de tenis a României, este justificată, dar cauzele eșecului se cer explicate. Respingem acele voci care lansează idei absurde, țintind lipsa de sportivitate a lui **Ilie**, îi combatem cu tărie pe cei care nu vîd în întreprinderile acestui supercampion doar afaceri tenebroase și financiare, pentru că **Năstase** nu reprezintă numai un produs rarism al sportului nostru și al celui mondial deopotrivă, ci și un suflet ales, cînstit, ca unul dintre acei sportivi care exclud compromisurile, care sînt obligați să lupte tocmai în numele valorii pe care o au și al respectului datorat publicului favorit.

Cine va ridica piatra?, ne întrebăm din nou, așteptînd nu jigniri ale jucătorilor, ci măsuri concrete, de perspectivă, căutări și inițiative curajoase, care să redreseze tenisul nostru masculin. Pentru că, fie cu **Năstase**, fie fără el, va trebui să se mai joace tenis pe meleagurile noastre...

EMIL LEONARD ■

RACUL

Pocher in mijlocul naturii

De la o anumită vreme, oroarea de „poluare” și „bombardamentul informațional” au devenit un adevărat tic. Chiar oamenii cei mai ignoranți se tem, fără nici o justificare, de „bombardamentul informațional” ca și cum cultura ar fi o invazie în fața căreia ei și rudele cele mai apropiate trebuie să reziste eroic. A apărut nevoia foarte omenească de a petrece câteva clipe în mijlocul naturii. Să jucăm pocher, dar în preajma munților. Să fumăm Pal Mall, dar în mijlocul livezilor.

Și iată că începe sfânta pregătire pentru week-end. Toți, inclusiv tovarășa Petrescu, vor să uite de larva metropolei, de sedințele de analiză, tînjesc, de comun acord, după ciripitul unei păsări sau alteia. Vor ozon, vor verdeață, vor albastru, vor proteine și bună dispoziție. Și încep să pregătească, divinul caibalic. Tot ce au în sufragerie, tot ce au în bucătărie, cămară, în pivniță, tot ce le-a adus tușa Aglaia să iasă la aer liber.

— Aș fi foarte fericit dacă am face o partidă de pocher pe malul mării. Ce divin ar fi dacă valurile înspumate ale mării noastre negre mi-ar mîngîia quinta royală.

— Și eu am nevoie de natură. Aș vrea să beau o sticlă de whisky la umbra brazilor bătrini.

— Aș vrea să sorb o cafeluță cu zahărul separat într-o poiană din Munții Bucegi. Să vină o căprioară și totul va fi ca-n basme, și zahărul separat.

Și așa tîrîș-grăpiș au cărat toate tableturile, și pocherul și whisky-ul, și cafeluța și anecdotele spre toate colturile țării, la munte și la mare, în toate formele de relief.

TEODOR MAZILU ■

Din bunăvoință

Profilul pare-un fel de sabie
Pe umeri de bătrîn sergent.
De sus privește lumea-absent
Deși e lumii veche scabie.

E Dumnealui un fel de Fost
Dar și un fel de Este este
Slujbaş la profesiî funeste
Pe scurt, un tip ciufut, anost,

Din cînd în cînd, de prin prezidii
Unde-i din inerție pus
Ros de zănatice invidii
Face pe clovnul ! Clovn... de sus.

Cînd conformist, cînd revoltat
Cam cum îi cîntă interesul

(Doar el, se știe, poartă fesul)
Naivii-l iau de „tip ciudat”.

Și se mai vrea și-un fel de fante,
De Don Juan trecut de ani
Crezînd că viața-nseamnă bani
Pentru sentințe delirante.

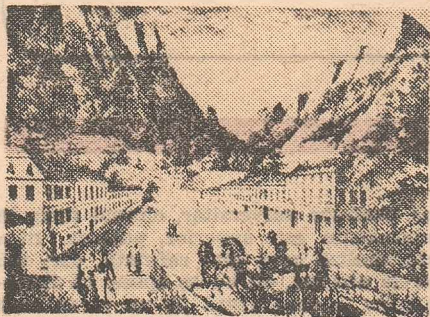
E o statuie de confuzii
Din care rezistent e soclu ;
El se tot vrea la alții cioclu
Satir bătrîn, mințînd iluzii

E Dumnealui un fel de Fost
Dar și un fel de Este este...
Ce, fals trăînd, n-a prins de veste
Că cirul lui nu are rost —
Bîlci de doi bani al unui... fost.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Vacanțele bunicilor

STABILIMENTELE DE LA MEHADIA
(1822)

Sîntem, după cum se știe, una din țările europene cu cele mai vechi stațiuni balneoclimaterice. Miraculoa-

se izvoare de pe Valea Cernei — ca să dăm un singur exemplu — au fost descoperite și folosite de către romani în timpul expediției lor împotriva dacilor (în anii 105-106); deci băile Herculanene au o vechime de mai mult de optsprezece secole. Acum o sută cincizeci de ani aceste băi se mai numeau

Stabilimentele de ape sfînte ale lui Hercule, de la Mehadia. Folosirea lor de către bolnavii veniți din alte țări o găsim semnalată în publicațiile germane și franceze. Stampa alăturată o reproducem din albumul DONAU-ANSICHTEN, al lui Iacob Alt, apărut la Viena în 1822. Cu un an mai înainte se tipărea la Brașov cartea: Despre apele minerale de la Arpădac, Bodoc și Covasna, scrisă de medicul Vasile Pop. Așadar aceștia sînt anii de început cert, din epoca modernă, al stațiilor balneoclimaterice de la noi.

UMOR INVOLUNTAR

Sfaturi pentru mai tîrziu

... Cînd ne pregătim pentru tăierea porcului este bine să avem din timp uneltele necesare cărora trebuie să le acordăm toată atenția.

... Este necesar să acordăm o atenție deosebită ca țeava de ieșire a acestei mașini să fie complet netedă fără asperități...

... După o pregătire minuțioasă poate urma tăierea porcului.

... Tăierea porcului are tradiții seculare, devenind un adevărat ritual care se transmite din tată în fiu, în funcție de locul geografic.

... Este bine ca animalul să se odihnească 12 ore înainte de sacrificare.

... Topirea grăsimilor este o muncă ce solicită multă atenție.

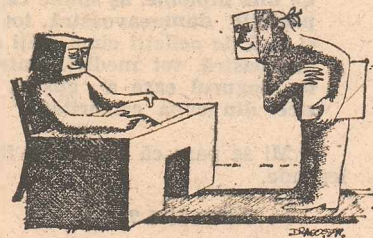
... Se pot prepara cremvurști gustoși de casă, cu condiția să avem mațe de oaie sau miel.

... Iarna putem prepara un salam uscat și foarte gustos, care se poate păstra și un an de zile.

... Cu ocazia tăierii porcului ne stau la dispoziție cantități mai mari de carne.

... Gospodina poate avea inițiativă numai la condimentare, unde gustul celei care prepară produsul este hotărîtor.

(Din lucrarea lui Viorel Suciu și Gheorghe Szekely — Tăiem porcul. Cum îl preparăm ?, apărută la Editura Ceres).

ANTON DRAGOȘ ■

Cum au procedat doi șoferi profesioniști în aceeași zi, pe aceeași șosea

Mii, zeci de mii de oameni ai volanului exercită meseria de șofer profesionist cu pasiune, dăruire, cu înaltă răspundere. Aproape zilnic, datorită măiestriei, prudenței și atenției cu care pilotează autovehiculele, nu puțini șoferi profesioniști — eroi anonimi ai străzii — evită producerea unor evenimente grave de circulație ori contribuie la atenuarea maximă a unor potențiale consecințe grave a accidentelor rutiere.

Un asemenea caz petrecut nu demult pe raza comunei Bănești — Prahova se impune cred a fi cunoscut de marele public. La volanul autobasculantei nr. 31-PH-2400 aparținînd Intreprinderii „Vulturul” Comarnic, CRISTINEL FA-CAIET cobora panta care se termină la podul peste riul Prahova, de unde apoi se despart cele două drumuri: unul spre Cimpina și celălalt spre varianta de ocolire a orașului.

Șeful ca întotdeauna, cu viteză ponderată, relaxat, dar în același timp atent la trafic.

Pentru moment totul părea normal. Participanții la trafic se deplasau corect, nici o încălcare nu tulbura echilibrul circulației destul de intensă în acea după-amiază de vară. În timp ce autobasculanta diesel se apropia de pod, din spatele unei autospeciale „Tatra” care, circulînd din sens opus începuse să urce

În antiteză, prudența și iresponsabilitatea

rampa spre centrul comunei Bănești, se ivește pe neașteptate un autoturism Dacia 1300. Pentru profesionistul C.F. nu existau decît două alternative. Ori să părăsească șoseaua spre dreapta unde știa că se află o viroagă destul de adîncă, ori să intre în plin în autoturismul „contravenient” care se angajase în depășirea autospecialei fără nici un fel de asigurare. A ales prima variantă. Reducînd la maximum viteza, a virat spre dreapta penetrînd parapetul metallic și apoi manevrînd colosul, asemenea unui participant la motocross, a coborît valea. S-a „lansat” nu însă pe un drum cit de cit croit așa cum fac motocicliștii, ci culcînd la pămînt plantația deasă de pomi ce ascund privirilor trecătorilor cîteva gospodării situate în apropierea viroagei sus amintite. După cum se vede în fotografie autovehiculul condus de curajosul șofer s-a oprit pe „picioare” (nu cu roțile în sus) la numai cîteva pași de o casă.

Astfel, un accident care se putea solda cu patru morți (șoferița amatoare A.M. și cele trei colege ale sale ce se aflau în autoturism) a avut datorită prezenței de spirit și curajului lui C. F. doar consecințe minime, respectiv cîteva mici avarii produse autovehiculului greu.

În antiteză, pe de o parte atitudinea iresponsabilă a șoferiței care conducea ocazional mașini imprumutate de la colege, atitudine din păcate destul de frecvent întîlnită sub forma concepției falimentare: „mie nu mi se întîmplă nimic, la nevoie mă feresc ceilalți” și pe de altă parte stilul preventiv de conducere practicat de șoferul profesionist, care cu sînge rece, cu calm, a reușit să evite un accident catastrofal.

Specialiștii au ajuns la concluzia — prelucrînd și studiînd mii de accidente — că aplicarea regulii conducerii preventive ar însemna o reducere a numărului de morți în accidente cu 15—20% și de răniți cu 10—15%.

Cu regret, dar nu întotdeauna profesioniștii sînt model. Pe aceeași șosea, în aceeași zi, la numai 2 ore de la întîmplarea amintită, în orașul Comarnic, șoferul NICOLAE SMĂRANDOIU conducea autobasculanta necarosată 0154-B. proprietatea Intreprinderii „Automecanica” București din direcția Brașov spre București. Încălcînd elementara, dar foarte importanta regulă a asigurării înainte de a se angaja în depășire, așa cum a făcut și diletantul M.A., șoferul nostru a forțat dublarea acroșînd autoturismul Dacia 1300 nr. 2-BV-8263, condus corect de P. S. Ca urmare a coliziunii, șoferița P. S., soțul și copilul lor, care se găseau în autoturism, au fost răniți grav și internați de urgență în spitalul din localitatea Poiana Cimpina.

În primul caz: un șofer profesionist exemplu de prudență și o șoferiță iresponsabilă, în al doilea un profesionist lipsit de răspundere și o șoferiță care conducea corect.

Prilej de reflecție pentru acei reprezentanți ai ambelor mari categorii de participanți la trafic — șoferi profesioniști și amatori — care nu rareori procedează ca „eroii negativi” din cele două întîmplări.

Colonel VICTOR BEDA ■

Lupta dintre nou și vechi e și o luptă cu noi înșine, în folosul tuturor celorlalți membri ai societății

● **Încă din anul 1957 cind s-a dedicat, sub îndrumarea profesorului său A. Nana, studiilor biliopatiilor, profesorul Cornel Toader a stabilit, de la bun început, că mecanismul fiziopatologic fundamental în patologia biliară îl reprezintă disinergiile biliare, concepție dezvoltată în cercetările sale viitoare, publicate în majoritatea revistelor de specialitate din țară și străinătate, cercetări care au combătut cu argumente dintre cele mai solide vechia concepție a dischineziilor biliare. A fost dovedită pentru prima oară în lume existența biliopatiilor asociate sau polipolare, dar mai ales a fost pusă la punct baza științifică și clinică pentru rezolvarea corectă, încă de la prima operație, a bolnavilor biliari, foarte des întâlniți în practica medicală. Soluția pe care o dau cercetările profesorului Cornel Toader permite ca majoritatea acestor suferinzi să fie total vindecați la ora actuală în numai 14 zile.**

Aflat la capătul unei zile de muncă, cinci operații, una mai dificilă decât cealaltă, plus o mulțime de alte treburi care cad cu obligativitate în sarcinile unui șef de clinică (este vorba de Clinica chirurgicală a III-a din Cluj-Napoca), profesorul Cornel Toader m-a întâmpinat cu un zîmbet oarecum obosit. Aproape că aș fi renunțat la dialogul pe care-l stabiliserăm de comun acord pentru acea zi. Nu, să nu amînăm discuția noastră, mi-a spus dînsul, pentru că toate, dar absolut toate zilele sînt la fel.

Și-a șters fruntea nădușită cu mîneca halatului, a băut pe nerăsuflăte un pahar cu apă minerală și, cu gesturi parcă filmate cu încetinitorul, a revinut într-un fotoliu deasupra căruia zărisem chiar din prima clipă o diplomă a Academiei de chirurgie din Paris, cea mai veche instituție de acest fel din lume, un fel de înaltă societate a chirurgiei mondiale. Devenit membru al acestei Academii încă din anul 1973, cînd avea numai 45 de ani, prilej cu care a avut loc o festivitate specială în onoarea celui mai tînăr membru al acestei instituții academice, profesorul Cornel Toader mărea la 6 numărul total al medicilor români cărora, prin recunoașterea unor deosebite merite profesionale, li s-a făcut această înaltă onoare.

— Dacă tot începem dialogul nostru, iată, privind această diplomă a Academiei de chirurgie din Paris, alături de care mai văd o sumedenie de alte diplome, aș spune că, față de părinții dumneavoastră, tot medici, și față de ceilalți cinci frați ai dumneavoastră, tot medici, sinteți, poate, singurul care a gustat, cum se zice, din cupa celebrității.

— Mi se pare că sîntem în fața unei legende.

— Cum adică ?

— În primul rînd, părinții mei sînt nu medici, ci țărani. În al doilea rînd, din cei șase frați cîți sîntem cu toții, numai patru sîntem medici. Trei chirurși, adică eu, Ion și Viorica, singura noastră soră, chirurg oftalmolog la Spitalul militar central din București, și Aurel, medic ginecolog. Ceilalți doi frați, Gheorghe și Nicolae, sînt ingineri. Și ar mai fi ceva de spus și în al treilea rînd.

— Ascult și notez.

— Ar fi o revenire la faptul că părinții mei au fost țărani, simpli țărani. Țin neapărat să adaug că părinții mei s-au născut în Albac, satul lui Horia. Chiar dacă eu și frații mei ne-am născut în comuna Ianculești, lângă Carei, unde au fost strămutați la sfîrșitul secolului trecut mulți moși, comună care s-a numit astfel în cinstea celui-lalt mare erou al moșilor, Avram Iancu, bineînțeles că noi tot moși zicem că sîntem.

— La începutul dialogului nostru mi se părea că sinteți foarte obosiți...

— Chiar și sînt. Ieri, cînd m-aș fi odihnit, fiind duminică, m-am despărțit de studenții mei. Azi am avut ce-am avut aici, la clinică, iar după ce închei dialogul cu dumneavoastră vreau să dau o fugă pînă acasă, să mînc, și-apoi să merg la spectacolul Teatrului Mic care a venit cu piesa „Rața sălbatică”. Dar nu cumva să crezi că abia aștept să scap de dumneavoastră. Ca să nu pierdem timp, te-aș invita să discutăm în mașină și-apoi la mine acasă.

(Se subînțelege că dialogul nostru a continuat în mașină, în lift și-n apartamentul distinsului meu interlocutor).

— Deci, la început, mi se părea că sinteți foarte obosiți. Vorbînd despre frați și părinți, parcă v-a dispărut toată oboseala !

— Îmi face, desigur, plăcere să vorbesc despre frații și părinții mei. Mă mîndresc cu ei, dar revigorarea asta vine și dintr-un fel de pornire împotriva acelor intelectuali mai tineri sau mai vîrstnici, e drept puțini, care, deși provin din familii de țărani, s-au rupt de cea extraordinară rădăcină a înțelepciunii populare privind munca și valoarea ei, privind gîndirea, comportamentul, rostul și menirea unei existențe. Să știi că nu mă refer la cei care au ajuns să se poarte, cum se spune, cu nasul pe sus. Despre aceștia nici nu merită să discutăm. Mă refer la cei care nu mai gîndesc la fel de sănătos ca părinții lor, țărani sau muncitori, care aveau o bază, o temelie solidă pentru conduita lor. Mult mai bine mă înțeleg cu un om simplu, decît cu un astfel de intelectual instrăinat de el însuși. Mă revoltă nu numai felul lor de-a fi, niște oameni bițbiind prin întuneric, cît faptul că nu au ce să dea, în planul educației, copiilor lor. Nu avem voie să ne rupem de rădăcină, adică noi, pe lingă niște bunuri materiale, trebuie să dăm copiilor noștri idei și comportări sănătoase, aceleași permanente pe care noi, la rîndul nostru, le-am primit de la părinții noștri.

— Chiar dacă vreau în primul rînd să vă ascult pe dv., vă voi mărturisi că îmi place foarte mult ceea ce spuneți. În mod concret, cum ați fost sfătuit, cum ați fost îndrumat în viața de către părinții dumneavoastră ? Și, bineînțeles, cum ați procedat cu propriii dumneavoastră copii ?

— Părinții mei, ca niște țărani autentici ce sînt, nu mi-au dat nici un sfat, nu mi-au ținut nici un fel de predică, dar m-au făcut să asimilez majoritatea învățămintelor, unele dintre ele proverbe, pe care le știau din bătrîni. Nu m-au pus să le învăț, ci să le asimilez ! Au dezbătut, nu neapărat cu mine, ci în fața mea, anumite întîmplări din lumea satului. Dacă stau și mă gîndesc puțin aș spune că toată educația lor a avut la bază un principiu pe care l-aș numi puterea exemplului personal. Sigur că da,

ca profesor universitar, cîmpul meu de observație este superior, puterea mea de analiză ceva mai rafinată, dar, mă crezi sau nu, eu nu aș spune că îl depășesc în inteligență pe un țăran cum a fost tatăl meu. Pot chiar să vin și cu un amănunt, tatăl meu era un meșteșugar, ba chiar un adevărat artist, în cioplitul lemnului cu barda. Cioplea lemnul cu o precizie pe care eu, chirurg fiind, cînd țin bisturiul în mînă, încă nu am atins-o. Dar asta ar fi o altă poveste. Ce am făcut eu cu copiii mei ? Am doi copii, un băiat și o fată. El este student la medicină, vrea să-mi calce pe urme, iar ea, fata, este studentă la arhitectură. Cum i-am educat, deci. Pe baza aceluiași principiu, al exemplului personal. Numai că pentru mine, cînd eram copil sau adolescent, nu era prea greu să înțeleg munca și viața și gîndirea părinților mei. Pe cîtă vreme copiii mei n-aveau cum să înțeleagă prea multe lucruri din ceea ce făceam eu. Fata mea, de exemplu, aproape că termina liceul și nu știa că pentru mine nu există decît o singură dezvădă, a muncii. Munceam de dimineața pînă seara, îmi spuneam că ea este în stare să vadă acest lucru și să-l înțeleagă. Dar, îmi aduc aminte, parcă a fost ieri, vine fata mea într-o seară și-mi spune că e tare dezamăgită. Eu priveam la televizor un concurs de patinaj artistic. Nu știi cine i-a băgat în cap ideea că între a visa și a înfăptui ar fi un drum pe care nu-l poți parcurge decît cu pile, cu relații, cu noroace picate din cer și așa mai departe. Altfel spus, pentru a gusta din glorie nu e destul să ai anumite calități și aptitudini. Am făcut un lucru pe care părinții mei nu-l făcuseră cu mine, adică am discutat trei sau patru ore cu fata mea. La capătul discuției eu am ieșit cîștigat, intrucît, o spun cu toată sinceritatea, abia atunci mi-am dat seama nu numai ce vrea fata mea, ci majoritatea tinerilor. Abia atunci i-am înțeles pe studenții mei și mi-am spus că neapărat trebuie să facem ceva care să nu-i rupă de cea rădăcină din care ne-au hrănit părinții noștri. Fata mea, precum mulți alții, nu avea o noțiune foarte exactă despre muncă. Nu știa că-n lumea asta a noastră totul se ba-

zează numai și numai pe muncă. I-am explicat că printre viitoarele medaliate la concursul acela de patinaj artistic pe care îl urmăriserăm, se vor număra doar cele care au muncit mult, extraordinar de mult, că munca lor nu se vede neapărat la proba artistică propriu-zisă, cît mai ales la exercițiile impuse. Trebuie să muncești mult, i-am spus fetei, pînă treci de exercițiile impuse, dar și mai mult, foarte, foarte mult după aceea, cînd vrei să atingi chiar perfecțiunea. Altfel, gloria sau celebritatea rămîn doar un vis. Cred că m-a înțeles și mai bine în momentul în care, iertată să-mi fie lipsa de modestie față de cititorii, m-am dat ca un exemplu pe mine. I-am spus că în ceea ce mă privește eu am trecut de exercițiile impuse. Prin muncă și pasiune, două elemente esențiale, atunci cînd vrei să depășești nivelul mediocrității.

(Ajunși în acest punct, dialogul nostru s-a întrerupt. Împreună cu soția sa, profesorul ținea neapărat să ajungă și la teatru. A rămas să ne întîlnim a doua zi, chiar la prima oră, adică pe la 7,30).

— Bună dimineața, cum a fost spectacolul ?

— Bună dimineața, nu mi-a plăcut. Mi-a transmis o stare de nervozitate și crispare, ori eu eram deja cu nervii întinși la maximum, dar asta pare să fie o altă problemă.

— Pentru că timpul e foarte scurt, trebuie să intrați la vizită, v-aș ruga, stimate tovarășe profesor, să-mi răspundeți la două întrebări: există un anumit tip de student pe care îl îndrăgiți ? Cum se manifestă în viața dumneavoastră lupta dintre vechi și nou ?

— Mai întîi ar trebui să spun că nu-mi plac deloc studenții care, înainte de examene, vin și mă-ntreabă dacă pot să treacă examenul parcurgînd numai o anume parte a bibliografiei. Aceștia vor să învețe puțin și-apoi să spună că știu multe. Îmi plac cei care mă-ntreabă ce anume ar mai putea citi în plus. Iar dacă din rîndul acestora din urmă se mai ridică și un student cu probleme, adică un student mai dificil, gata oricînd să te contrazică, dar cu probe și, dacă se poate, cu bună-cuviință, atunci aceștia îmi sînt realmente simpatici. Cît despre nou și vechi, în timpul studenției mele, academicianul Moga mi-a dat o lecție, cea mai mare din viața mea, pe care nu am să o uit niciodată. La un simpozion am luat cuvîntul și mi-am expus și eu punctul de vedere. Trebuie să spun că eu eram unul dintre acei studenți problematici pe care academicianul Moga îi aprecia. Ba chiar îi simpatiza. Ei bine, punctul meu de vedere îl contrazicea total pe al academicianului Moga. Am vorbit, pur și simplu, fără să-mi dau seama că s-ar putea să-l jignesc. Ar fi trebuit să am în prealabil o conversație cu dumnealui. După simpozion am zbughit-o direct acasă. Nu am dormit toată noaptea. A doua zi m-am dus și i-am cerut iertare. Nu-ți permit, mi-a zis, să-ți ceri iertare. Expunerea ta a fost logică și argumentată. S-ar putea să ai dreptate. Mergi pe drumul acesta pînă la capăt. Atîta a fost. Uneori stau și mă-ntreb ce s-ar fi întîmplat dacă orgoliul său ar fi fost mai mare decît omnia și cinstea sa. Am înțeles atunci că lupta dintre nou și vechi este o luptă a noastră cu noi înșine în folosul tuturor celorlalți membri ai societății. Îmi place să cred că am acționat și voi acționa ca atare, în spiritul acelei lecții.

VICTOR NIȚĂ ■

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Științei 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (L. Nițescu - 16 17) ; cultură cenaclu (Eugen Seceleanu - 16 06) ; știință (Tudor Octavian - 16 19) ; probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus - 16 18), scrisori (Marga Nedelea - 17 87) ; publicații comentarii (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu - 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare (16 23) ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza - 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană - 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie - 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Niculae Stoian - 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef - 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM - Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136-137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU